

237

237-1V
P

126

ADDITIONES

AD OPUSCULUM.

SCRUTINIUM INTERNA
Opusculi Theologici circa novam
Constitutionem de complice non
absolvendo fulcimenta
prodens.

EXC. mo DICATUM DOM.

D. AUGUSTINO FERNANDEZ
Portocarrero, Comiti de Palma, Marchioni
de Montes-Claros, atque Toletanæ
Ecclesiæ Hispaniarum Primatis
Archidiacono Titulari,
&c.

*A D. ILDEPHONSO AZEDO BENITEZ;
Ecclesiæ S. Petri Civitatis Regalis in Toletana
Diœcesi Parrocho, ipso Authore.*

Con licencia : En Madrid. Se hallará, con el
Tratado antecedente del mismo Autor, en
la Calle de las Carretas, junto al Correo
de Toledo.

EXC^{mo} DOMINO

D. AUGUSTINO
Fernandez Portocarrero,
Comiti de Palma, Marchio-
ni de Montes-Claros, atque
Toletana Ecclesia Hispa-
niarum Primatis Ar-
chidiacono Titu-
lari, &c.

EXC^{me} DOMINE.

QUID Phæbi radios, Helio-
tropium, æstuanes res-
pectas? Quid, si

¶ 2

Æther

*Æthere Sol radians totum
circumspicit Orbem. (1)*

Fulgurantem ipsum, ejus lucis æmulum, jugiter immobili gressu sectaris? (2) *Ab illo pendens, in illum ora convertito,* ait flos, gratitudinis apex: quo vivit, lumen oculis, beneficiæ vicem repensurus, insequitur: ipsius, à quo persistendi virtutem assumpsit, ad motum dirigitur: & cum sole resurgens, ad eundem semper, (jure flores super cunctos laudabilis) quocumque retorferit, uni oblatus soli, ut ipsum

(1) Carduccius.

(2) Picinel. lib. 11. num. 56.

sum sequatur, gratè conver-
titur.

Hoc solisequi ingenium,
cunctis notum, plausuque me-
ritò celebratum communi, fe-
dulò imitatus, *Scrutinium* hoc,
(laboris primitijs Serenissimo,
ac Eminentissimo D. D. Lu-
dovico Hispaniæ, Infanti S.
Rom. Eccles. Cardinali Diaco-
no in *Opusculo Theologico* per
solutis) V. Exc. veluti speciali
benefactori, dicare decrevi. Et
fanè *imitatus* opportunè dixi:
congruit etenim, ut qui com-
munem solis beneficentiam si-
milas, jugi splendoris tui ser-
vatore potiaris. Lumen utique
circumquaque spargens lates

neminem , sed idem omnibus , omnibus solatia fundis.

Gloriosi hujus encomij fides extat testis gratia illa, (animo nunquam excidenda) quae me , ignotum penitus , nec alij innixum , sed universali V. Exc. benevolentia fultum, dum anno 1736. edictis de nonnullorum Parochialium Beneficiorum vacatione affixis , ad oppositionis concursum , gemina luce à tempore personali comparentiæ præsignato dilapsa , ad Toletum appulsum , atque ob prædictam morulam ad oppositionem , quam tempore debito per procuratorem subscripseram,

ram , non admissum , immò
rejectum benignè accepisti ; re-
pagulumque obstans efficacitèr
superans , oppositorum fecisti
adscribi Catalogo ; tuncque,
Parochiali beneficio adepto,
mei cursus , Præcellens , auspex
existis , & Author.

Quid est , ut advenam tan-
to prosequeris favore , in
causa fuit ? Nunquid impellens
aliquod ? Minimè , præter an-
guinis toto terrarum orbe per
illustris , pervetusta Magnitu-
dine , ac opulentia ubique
splendentis : tot Purpuratis he-
roibus insigniti , tuis in venis
ebullientis splendorem , in sup-
plices egerendum. Expertus

igitur , quod , ut Phæbus al-
ter , super omnes oris , ra-
diansque totum circumspicis or-
bem : epigraphæ arrepto fulgo-
ris tui jugis observator excla-
mo : *Ab illo pendens , in illum
ora converto.* Benè sis Phæbus,
luminare majus ; etenim

*Omnibus acceptum fundit solatia
terris: (3)*

Simque , uti Heliotropium,
(egregium inter omnia grati-
tudinis symbolum) gratiosi
Phæbi obsecundans alumnus.

Æterei solij flos exilis, pro-
no veritus capite , sublimita-
tem

(3) Joachimus Estrehanus.

tem conspicit : audactèr? Absit:
fidentèr ? Utique : sua ergo,
(levia licèt) folia *Scrutinium*
explicit : solem aspiciat : su-
blimem V. Exc. Thronum sup-
plex , nec expaveat , ascendat;
nam ipsa lucis præpotens Mag-
nitude juvat , fovet , ut flores-
cat ascendens. *Et lucet , & fa-*
vet : hæc luminaris magni, hæc
benefici prærogativa principis;
pulchrè Lipsius : (4) *Quemad-*
modum sol non lucet mundo , sed
fovet , vegetat , animat : sic po-
pulis princeps in splendore suo
commodat , & juvat. Pulchra
infertio , qua (teste Claudia-
no)

(4) Lips. dissert. ad Albert. &
Isabell.

no) (5) *Miscetur decori virtus*, ut sis, Præcelse, Magnus, quia beneficus, ac (mira conversio !) beneficus, quia Magnus. Esse sic præsentem ; meque gratum, & memorem tantæ beneficentiæ opella hæc participem (prout decet) testatur.

Hinc nova fiducia, placita nimis, ratio promicat : munusculum istud, pignus gratitudinis meæ, ad principium suum, scilicet V. Exc. altitudinem properat : quo ergo incepit, iteratò fluendum, auspiciis felix fiducialitèr sperat :

(5) Claud. de Consul. Probi, & Olybr.

rat : dia stante pollicitatione : (6) *Ad locum , unde exeunt flumina , revertuntur , quia ad principiant* (commentatur S. Thom.) (7) *Unde proveniunt beneficia , revertuntur , scilicet per gratiarum actiones , ut iterum fluant , scilicet per iteratam beneficiorum exhibitionem .* Nec rivuli stilla , nec floris aspectus despicitur : illam amplissimus pelagi sinus complectitur : hunc præses vivificat luminum : gratè igitur ad V. Exc. qui pietate , ac splendore cum solis , Oceanique vastitate contendit , munus-

(6) Eccles. i. v. 7.

(7) S. Thom. in cap. i. ad Rom. lect. 5.

nusculum properans novæ
affluentiam gratiæ, sub tua nempe
clientela accipiendi, lucrari
confidit.

Donum exiguum esse,
acceptoque collatum favori ni-
mis extenuari, nosco: attamen
recompensatio (ait S.
Thom.) (8) *magis in affectu,*
quam in effectu consistit; qua-
propter (ut placet Senecæ) (9)
sufficit ad gratitudinem recom-
pensandi voluntas: immò si jux-
ta Doct. Ang.) (10) *qui gratè*
beneficium accipit, primam ejus
pensionem solvit: & gratè acce-
pisse,

(8) S. Thom. 2.2. q. 106. art. 3.
ad 5.

(9) Senec. 3. de Benefic.

(10) S. Thom. ibid.

pisse, & grates benefactori re-
 ferre præcordijs optare, hoc in-
 nuit datum: etsi ergo impar,
 ex eo tamen affectus clarescit
 culmen. Illi, precor, Exc.Dom.
 benignè receptum tribuas, &
 cujus extas causa (siquidem
*benefactor, in quantum hujusmo-
 di, est causa beneficiati, inquit*
 S. Thom.) (11) patronus exhi-
 bearis. Audias, quæso, verba,
 quibus mira Ambrosij exhor-
 tatur facundia. (12) *Quis ope-
 rator negligat operis sui curam?
 Quis deserat, & destituat, quod
 ipse condendum putavit? Si in-
 juria est regere, nonne est major*
in-

(11) S. Thom. ibi. in Corp.

(12) S. Ambr. lib. 4. Offic. cap. 13.

*injuria fecisse? Cum aliquid non
fecisse nulla injustitia sit, non
curare quod feceris, summa incle-
mentia. Neutiquam ergo negli-
ges; nam pius: destitues mini-
me; nam clemens: immò quod
gratis fecisti, piè proteges, cle-
mentèr curabis. Vale, Exc. Do-
mine, æternumque vive.*

Excellentissime Domine.

*V. Exc. manus supplex osculatur
obsequentissimus servus,
& Capellanus.*

Ildephonsus Azedo Benitez.

CENSURA P. JOSEPH
à Conceptione ex Clericis Regu-
laribus qui ab Scholis Pijs de-
nominantur, Assistentis Pro-
vincialis per Castellam, &
Aragoniam, & à Consilij
conscientiæ, seu (ut ajunt)
Theologi, & Examinatoris
de Camara Serenissimi D. D.
Hispaniarum Infantis Sancti
Joannis Hierosolimitani Mag-
ni Prioris.

JUdicaveram equidem, ex quo
opellam legi, quam sub titulo:
Opusculi Theologici Moralis, edidit anno
proxime elapso D. Ildefonsus Azedo
Benitez, Ecclesiæ S. Petri Civitatis
Regalis Parochus circa novam Sanctio-
nem SS. D. N. Benedicti Papæ XIV.
de pœnitente non absolvendo à Con-
fessario complice suo in peccato tur-
pi,

pi, & inhonesto, parva oculis mole,
revera opus, nedum (ut præferebat)
opusculum, quatenus angustiae volu-
minis patiebantur, esse perfectum.
Ast cum ex præscripto DD. Michaelis
Gomezij de Escobar in hac Regia Cu-
ria Vicarij Generalis, qua pars est di-
ligentia percurissem *Scrutinium*, sive
Additiones ad Opusculum, quas ipsemet
Author concinnavit, fateri compellor,
hoc scrutinium desiderari, tum
ut Lectores uberiores fructum ex
opusculi lectione consequantur, tum
ut quisque persuasum velit, nihil Au-
thori jucundius, nihilque ei in votis,
atque præ oculis haberi, quam depo-
situm sibi creditum custodire, & pu-
ritatem doctrinae adversus opiniones
sensibus adulatrices illibatam servare.

Novit profecto Author hujus ope-
ris, quoniam *ars est artium regimen ani-*
marum (verba sunt S. Gregorij Magni)
(Pastoral. part. 2. cap. 2.) *etsi nulla ars*
doceri presumitur, nisi intenta prius me-
ditatione discatur; ab imperitis (seu otio
deditis) Pastoribus magisterium pastorale
suscipitur in magna temeritate. Unde
dum

dum totis viribus intentus , tota mente sollicitus die , ac nocte meditatur in lege Domini per os SS. D.N. Benedicti promulgata , sibi consulit , suis ovibus , ut bonus Pastor invigilat , ac simul toti insudat Ecclesiæ.

Summa luxuriantium ingeniorum licentia, dum SS. Alexander Papa VII. Clavum Petri fæliciter moderaretur, adeo excrevit, ut in rebus ad conscientiam pertinentibus opinandi modus irrepsit alienus omnino ab Evangelica simplicitate , & Sanctorum Patrum doctrina. Funditus hoc malum eradicare cupiens , nihil prætermisit quod utile fore judicavit. Sed quamvis nec ipse , nec ejus successores dormierint , inimicus homo superfeminavit zizania in medio tritici. Clario-ribus Summorum Pontificum Decretis sensum aperte averfantem liberior in exponendo mens tribuere non erubuit : iteratis declarationibus subtiliori , quam virum decet vere Catholicum , calamo restitit ingenium. Sed quantum ab est hinc D. Ildefonsus dum in expositione Constitutionis

¶¶

SS.

SS. D. N. Benedicti XIV. totus occupa-
tur!

Fortasse videbitur nimis rigorosa
ejus interpretatio, & quod partes agit
strictissimi Theologi; verum si aucta
est via, quæ ducit ad vitam, ut æter-
na veritas docet, Pastoralis sollicitudi-
nis est oves revocare ab spatiosa, lata-
que via, per quam itur ad perdi-
tionem. Nec delectatur novitatibus,
quamvis circa novam Sanctionem trac-
tatum instituat; quippe ejus doctri-
na, è penetralibus Vaticani, è fontibus
Patrum, & Doctorum est hausta.
Prohibet SS. D. N. ne quis Sacerdos
extra casum extremæ necessitatis Con-
fessionem Sacramentalem personæ
complicis in peccato turpi, atque in
honesto contra sextum Decalogi præ-
ceptum commisso excipere audeat:
quid ergo sibi vult distinctio inter pec-
catum completum, & incompletum,
quandoquidem de completo, & in-
completo verificatur esse turpe, & in
eis concurrunt omnes rationes, quæ
animum SS. D. ad prohibitionem im-
pulere?

Exemplum , five paritatem afferre
 placet in materia sollicitationis maxi-
 me instituto nostro affinis. Præcepit
 SS. D. Pius IV. ut ab Inquisitoribus
 procederetur in Confessarios , qui in
tantam (verbis utor Pontificis) *provoc-*
perint iniquitatem , ut Sacramento Pœni-
tentia in actu audiendi Confessiones abu-
tantur : nec illi , & qui id instituit , Do-
mino nostro Jesu-Christo injuriam facere
vereantur , mulieres videlicet pœnitentes
ad actus inhonestos , dum earum audiunt
Confessiones alliciendo , & provocando , seu
allicere , & provocare tentando , & procu-
rando. Certe ex his verbis tantum ex-
 presse constat procedi debere ab Inqui-
 sitoribus in Confessarios fœminas ad
 actus inhonestos sollicitantes. „ Nihi-
 „ lominus Joannes Sanchez in suis se-
 „ lectis , (Disp. disp. 11. num. 12) &
 „ practicis Disputationibus non dubi-
 „ tavit propugnare , quod ex vi hujus
 „ Constitutionis , & pro priori ad
 „ alias , quæ postea emanarunt , cri-
 „ men Confessarij sollicitantis virum
 „ in Confessione ad carnalia deferen-
 „ dum erat ad Inquisitionis Tribunal ,

„ licet Bullæ Pij Papæ IV. Archiepis-
 „ copo Hispalensi in Regno Hispaniæ
 „ Inquisitori Generali , & Clemen-
 „ tis VIII. solum loquantur de Con-
 „ fessarijs sollicitantibus fæminas in
 „ actu Confessionis ; cum ratio in ip-
 „ sis Constitutionibus expressa ibi ne
 „ Sacramentis ab Ecclesia Dei institu-
 „ tis abutantur , aut illis injuriam fa-
 „ ciant , conveniat etiam huic casui.
 Hæc Sanchez citans pro se plurimos
 Authores non infimæ notæ , postquam
 præmisit hæc aurea verba : *Nam , & si
 jura de commistione cum fæminis solum lo-
 quantur , eadem omnino ratio procedit res-
 pectu virorum , & eadem irrogatur injuria
 Sacramento : Unde licet in panalibus non
 fiat extensio etiam ex identitate , seu majo-
 ritate rationis in criminibus diversi gene-
 ris , non ejusdem. Quid plura?*

Si ergo Dominus in lege veteri
 non patiebatur in Altaris Ministerio
 defectus corporis , nec truncis auribus,
 læso oculo simis naribus , claudo pede,
 cutis colore mutato figuras credidit
 Sacramentorum ; *qua omnia* (addit S.
 Hieron. Epist. ad Fab. de Vestit. Sacerd.)

referuntur ad animæ vitia: Quid mirum si SS.D. Papa arcere cupit ab administratione Sacramenti Pœnitentiæ, respectu complicitis in crimine, quem aliqua spiritualis turpitude, sive ab aure, oculo, naribus, pede, vel colore deformat?

Hæc intendit accurate propugnare Author hujus operis: hæc pro viribus tuetur. Si pro dignitate materiæ alij viderint: quod absque nævo dogmatum fidei Catholicæ, morumque dedecore, meum est judicium. (salvo meliori) Quinimo dignum sentio, quem verbis Plinij Junioris (Epist. Canin. Ruf.) horter ad sequendum propositum: *Hoc sit negotium tuum, hoc otium, hic labor, hæc requies, in his vigilia, in his etiam somnus reponatur.* In Ædibus Scholarum Piarum Matriti die 15. Maij 1748.

Joseph à Conceptione.

LICENCIA DEL ORDINARIO.

NOS el Licenciado Don Miguel Gomez de Escobar, Inquisidor Ordinario, y Vicario de esta Villa de Madrid, y su Partido, &c. Por la presente, y por lo que à Nos toca, damos licencia para que se pueda imprimir, è imprima el Libro intitulado: *Additiones ad Opusculum Theologicum*, su Autor el Licenciado Don Alphonso Azedo Benitez, Cura de la Parroquial de San Pedro de Ciudad-Real: atento, que de nuestra orden ha sido reconocido, y no contiene cosa opuesta à nuestra Santa Fè, y buenas costumbres. Fecha en Madrid à veinte y uno de Mayo de mil setecientos y quarenta y ocho.

Lic. Escobar.

Por su mandado,

Joseph Muñoz de Olivares.

CEN:

C E N S U R A R. P. M.
Fr. Francisci Yzquierdo, Colle-
gij Sancti Gregorij Vallisoleta-
ni Reg. Jubil. Supremi Genera-
lis Inquisitionis Senatus Qua-
lificatoris, Conventus D. nos-
trae del Rosario Matritensis
olim Prioris.

PER mihi gratus iterum, omni sem-
per observantia prosequendus ad-
est Supremi Castellæ Senatûs jussus:
cique quâ par est demissione parens,
legi *Scrutinium interna Opusculi Theolo-
gici circa novam Constitutionem de com-
plice non absolvendo fulcimenta prodens,*
Authore D. Ildephonso Azedo Beni-
tez, cujus memoratum *Opusculum* jam
pridem in valde pretiosis habendum
existimaveram; nec fefellit eventus,
illud avidè simul, & fructuosè recep-
tum declarans.

His jam me pro nunc officio func-
tum exhibuisse videor, probantem

ve superadiectas, quibus D. Ildephon-
sus denuò incumbit, operas: eà scili-
cèt agendi normà, quà v. c. effigiem
excellētis Artificis nomine inscrip-
tam conspiciens, haud mora numeris
omnibus absolutam censer, nonque,
nisi ut multipliciter oblectatus am-
plius, & ultra miretur, improbum ad
apices inspiciendi laborem assumit.
Hinc, & (ut veritati planè ac plenè
stem) primo conspectu mentem subjicit,
Scrutinium fortassis nec necessarium nec
utile reputandum iri, eundem nempe
versans cardinem cum *Opusculo*, cui,
quod è re esset, nihil deesse videbatur;
adeò circumspectè, ad que tum Scho-
lasticam, tum & moralem amussim
elaboratum prodiit.

Ita quidem. Ast dubitationem seu
scrupulum incunctantèr propulsare li-
cuit: priores namque paginas percur-
renti pervium illicò fuit, *Scrutinium*,
& eruditionis quamplurimum, & nec
minus quid veri in animabus dirigen-
dis proventus, Sacris Ministris alla-
turum. Ea est Authoris in veritatis
radice detegendà profunditas: oculata

ea in adversis hinc inde speculari-
perspicacitas, ac dexteritas refellendis:
is tandem in Opellæ structura rerum
cum ubertate delectus, ut posteaquam
in *Opusculo* nihil desiderandum reli-
quisse apparebat, in *Scrutinio* præsen-
tem se modò sistit velut rem summis
tantum digitis atrectasset.

Laudare mihi semper erit in D. Ilde-
phonso, & fervidum, pastorali suo mu-
nere dignum zelum, & indefessum le-
gendi ac meditandi studium. Plurimas
ei grates referre habent hi, quibus pro-
ximorum æterna salus commissa est:
quod enim momentosum de turpi seu
lascivo complice non absolvendo punc-
tum attinet, in optima jam luce collo-
catum tenent. Indubius item, assero:
nonnulli fortè non pauci, magni æs-
timandæ lucis usuram D. Benitez de-
bere profitebuntur; eisque socium li-
bens adjungo memet, qui Apostolicas
Sanctissimi P. Benedicti Literas suæ
Constitutionis declaratorias usque nunc
nec salutaveram.

Sed, & omittere mihi fas non est
Authoris in Angelicum Magistrum
de-

devotionem. Non nisi cum S. Thoma
D. Benitez sapere videtur: adeò An-
gelicæ doctrinæ addictus, ejus frequens,
& liberalis cultor est, ut vel tantil-
lum, quod in Primam Secundæ typo-
rum error traxerat mendum, inemen-
datum abire passus non sit. Euge Theo-
loge! Felix faustumque tibi, virgi-
nalis munditiæ coronâ fulgentem Doc-
torem penitus venerari, strenuum
omnigenæ puritatis Ducem sequi, ut
sancta sanctè tractanda, invictè, ad
Santissimi N. Patris mentem demon-
strates. Euge iterùm & millies! Unus
tibi satis semper sit Sanctus Aquinas,
quem enixè sic Apostolorum Princi-
pis Successores commendant, ut non
immeritò exultare ac lætari possimus,
quia in Thoma Dominus Deus noster
dedit nobis Doctorem; adeat, qui ve-
lit, illum vel alium, centum vè my-
riadas eorum, quos non ita felix dies
parturijt.

Jam ergo. *Scrutinium* istud, & Re-
galia jura sartatecta servat, & castio-
res morum regulas undequaque spirat;
proptereaque illud, & publica luce dig-
nis-

nissimum censeo, sicut; & Confes-
sarijs omnibus utile valde, seu eorum
manibus indivulsè adesse non imme-
rens. *Salvo in omnibus, &c.* subscribo:
In Matritensi Divi Thomæ Conventu,
Aprilis 13. ann. 1748.

Fr. Franciscus Xzquierdo.

LICENCIA DEL CONSEJO.

DON Miguèl Fernandez Muni-
lla, Secretario del Rey nue-
stro Señor, su Escrivano de Camara
mas antiguo, y de Govirno del Con-
sejo.

Certifico, que por los Señores
de èl se ha concedido licencia al
Licenciado Don Alphonso Azedo Be-
nitez, Cura proprio de la Parroquial
de San Pedro de Ciudad-Real, para
que por una vez pueda imprimir, y
vender un Libro, que ha escrito, inti-
tulado: *Additiones ad Opusculum. Scr-
utinium interna Opusculi Theologici, circa
novam Constitutionem de complice non ab-
solvendo fulcimenta prodens*, con que
la impression se haga por el ori-
ginal, que vâ rubricado, y firmado
al fin de mi firma, y que antes que
se venda se trayga al Consejo dicho
Libro impresso, junto con su ori-
ginal, y Certificacion del Corrector
de estàr conformes, para que se tas-
se el precio à que se ha de vender,
guardando en la impression lo dis-
pues-

puesto ; y prevenido por las Leyes,
y Pragmaticas de estos Reynos. Y
para que conste lo firmè en Madrid
à veinte y cinco de Abril de mil se-
recientos y quarenta y ocho.

Don Miguel Fernandez Munilla.

El D. Manuel Ribera
de Ribera
Consejero General por su Mage.

MENDA HÆC EMENDABIS.

Pag. 25. lin. 16. *refringenda*, leg. *refringenda*. Pag. 30. lin. 11. *quidem*, leg. *quidam*. Pag. 35. lin. 2. *urbis*, leg. *verbis*. Pag. 94. lin. 11. *consuetudine*, leg. *consuetudini*. Pag. 109. lin. 6. *audivit*, leg. *audivi*. Pag. 144. lin. 10. *alius*, leg. *alias*. Pag. 145. lin. 9. *integra*, leg. *integrè*. Pag. 146. lin. 19. *alios*, leg. *alius*.

Irrepserunt etiam nonnulla alia, quæ facillimo negotio adverti possunt, & Lectorem non remorabuntur.

He visto este Libro, intitulado: *Additiones ad Opusculum Theologicum*, y con estas erratas està fielmente impreso, y corresponde à su original. Madrid 23. de Junio de 1748.

*Lic. D. Manuel Licardo
de Ribera.*

Corrector General por su Mag.

SUMA DE LATASSA.

TAssaron los Señores del Real, y Supremo Consejo de Castilla este Libro, intitulado: *Additiones ad Opusculum Theologicum*, à seis maravedis cada pliego, como mas largamente consta de su original.

LECTORI

BENEVOLO

PROLOGUS.

OPellam tibi , Lector chare , non inutilem (ut reor) tra-
do. Si enim sententiæ in
Opusculo Theologico , nu-
per à me edito , propug-
nate assentiris : quanto
fundamentorum ponde-
re , quæ ibi brevitati stu-
dens non expressi , præ-
habitam niti sententiam,
in *Scrutinio* hoc exhilara-
tus conspicias , ut adver-

se

se opinantium telis obsistere, eaque (ni fallor) elidere valeas. Nonnulla etiam, quorum discussionem fortassis optabas, & certè lucem minime spernendam afferunt, discussa nunc invenies.

Si tibi autem prædicta Legis interpretatio displicet; quæ tui mentem occupant, an solida, exiliave fundamenta sint, *Scrutinium* si perlegas, discernes. Argumentorum vim me, vel in minimo, nec subtraxisse, nec subterfugisse comperies; immo aucta numero, &

tàm authoritate, quàm
ratione non levitèr exa-
gerata esse videbis. Sin-
cerè scripta sincerè le-
gas opto: scio equidem
divinum esse Prover-

Prover-
bium: *Latatur homo in*
bior.c.
15. v. *sententia oris sui; mul-*
23. *tum verò notari debet,*
quod immediatè sequi-
tur: Et sermo opportunus
est optimus.

Apostolicam Consti-
tutionem in complices
in peccato turpi editam,
quam in opusculo non
apposui, nunc exhibeo,
& etiam ipsius Declara-
tionem quoad mortis ar-

ticulum ab eodem SS. D.
Benedicto XIV. factam;
illam quidem fidelem;
istam verò qualem ex-
quirere valui nihil im-
mutatas tribuo.

Circa S. Thom. ver-
ba ex 1. 2. quæst. 96. art.
6. ad 2. allegata, num.
136. te, repagulum quod-
vis præpediens, moneo,
pluribus in exemplaribus,
temporibus, locisque di-
versis editis scriptum re-
peries: Per evidentiam
documenti; attamen Li-
brariorum incuria docu-
menti, pro nocumendi men-
dose scriptum esse, ex
¶¶¶ 2 his,

his, quæ tum in ejusdem corpore articuli, tum
2. 2. *quest.* 120. *art.* 1. ad
3. & *quest.* 147. *art.* 4.
in corp. ubi ad jejuniij Ec-
clesiastici legem Senten-
tiam ipsam S. D. contra-
hit, clarè agnosces. Prop-
tereà exemplaria, in qui-
bus *nocumenti* dicitur, et si
alia abundant, illa fide-
liora censerì debere non
dubito: qualia sunt Lug-
duni impressa anno M.D.
XLI. Posthàc vero cusa,
quæ vidi, (hac in parte)
vitiata reperi. *mutuistid*
Novam istam (anti-
graphiæ speciem) accipe
aid *s PPP* ela-

elaborationem, quæ me non
mei capitis, sed veritatis spu-
dastem tibi, quam opto, sua-
deat. Utinam quisque sensa
sua palam ediceret, ut opinio-
num varietas, aut ab Ecclesia
tolerata ritè protegeret, aut
ore Legislatoris aperto penitè
exularet. VALE.

REI MEMORIA
Sacrilegium Pontificis
hoc, quia securam
post naufragium deperdit
gratia tantum sancti Patris
apud nuncupantur. Nos licet
immores ad universi Do-
minici Gregis curam super-

BENEDICTUS

EPISCOPUS

SERVUS

SERVORUM DEI:

AD PERPETUAM

REI MEMORIAM.

„ SACRAMENTUM Pœniten-
„ tiæ, quam secundam
„ post naufragium deperditæ
„ gratiæ tabulam Sancti Patres
„ aptè nuncuparunt, Nos licet
„ immerentes ad universi Do-
„ minici Gregis curam super-

„ na

na dispositione vocati omne
studium, & Pastoralem sol-
licitudinem adhibere tene-
mur, ne quod post amissam
Baptismi innocentiam da-
tum est Divina benignitate
perfugium, per Dæmonum
fraudem, & hominum Dei
beneficijs perverse utentium
malitiam naufragis, ac mi-
seris peccatoribus luctuosum
evadat exitium; & quod in
salutem, & curationem Ani-
marum à Deo, qui dives est
in misericordia, institutum
est, execrabili scelestorum
quorundam Sacerdotum im-
probitate in earum perni-
ciam,

ciem, atque interitum ver-
tatur.

Dudum quidem à fel.
rec. Gregorio Papa XV. præ-
decessore nostro per suas li-
teras in forma Brevis, sub
datum Romæ apud S. Ma-
riam Majorem die XXX. Aug.
M. DC. XXII. Pontificatus sui
anno secundo, sapienter pro-
visum fuit contra quoscum-
que Sacerdotes audiendis
Confessionibus deputatos ad
turpia, & inhonesta solici-
tantes; & deinceps successi-
vis temporibus ad earum li-
terarum interpretationem,
ac declarationem plura sub-
indè

„ indè à Congregatione Ve-
„ ner. Fratrum nostrorum S.
„ R. E. Cardinalium adversus
„ hæreticam pravitatem Gene-
„ raliū Inquisitorum, sub die
„ XI. mensis Februarij anno
„ Dñi. M.DC.LXI. prodierunt
„ Decreta, & à rec. mem. Ale-
„ xandro PP. VII. paritèr præ-
„ decessore nostro in Congre-
„ gatione Generali Sanctæ Ro-
„ manæ, universalis Inquisi-
„ tionis, die XXIV. Septemb.
„ M.DC.LXV. coram eo ha-
„ bita, inter alias ab Evange-
„ lica veritate, & Sanctorum
„ Patrum doctrina alienas, &
„ dissonas propositiones, sex-
„ ta videlicet, & septima, huc

„ revocandæ , damnatæ , &
„ prohibitæ fuerunt; Nos ita-
„ que maturè perpendentes
„ quanti momenti sit ad æter-
„ nam animarum salutem ea
„ ubique exactè observari, &
„ quanti ad infirmas Oves cu-
„ randas, & decorem S. Eccle-
„ siæ Dei retinendum interfit,
„ ne aliqui Sacerdotes Pœni-
„ tentiæ Sacramento nefariè
„ abutentes Pœnitentibus pro
„ curatione vulnus, pro pane
„ lapidem, pro pisce serpen-
„ tem, pro medicina vene-
„ num porrigant, sed animo
„ secum recolentes, se à Chris-
„ to Domino Præsides, & Ju-
„ dices animarum constitutos,

„ ea

„ ea sanctitate, quæ sublimi-
„ tati, ac dignitati muneris
„ convenit, tam venerandum
„ Sacramentum administrent,
„ motu proprio, & ex certa
„ scientia, ac matura delibe-
„ ratione nostra præfatas lite-
„ ras hujusmodi, ac omnia, &
„ singula decreta prædicta ad
„ illarum interpretationem,
„ & declarationem emanata
„ Apostolica auctoritate teno-
„ re præsentium approbamus,
„ & confirmamus, illisque om-
„ nibus, & singulis inviolabi-
„ lis Apostolicæ firmitatis ro-
„ bur adijcimus; atque etiam,
„ quatenus opus sit, denuò
„ committimus, & manda-
„ mus

mus omnibus hæreticæ pra-
vitatis Inquisitoribus , & Lo-
corum Ordinarijs omnium
Regnorum , Provinciarum,
Civitatum , Dominiorum,
& Locorum universi Orbis
Christiani in suis respectivè
Dioecesibus , ut diligentèr
omnique humano respectu
postposito inquirent , & pro-
cedant contra omnes , & sin-
gulos Sacerdotes , tam Sacu-
lares , quàm Regulares quo-
modolibet exemptos , ac Se-
di Apostolicæ immediatè
subjectos , quorumcumque
Ordinum , Institutorum , So-
cietatum , & Congregatio-
num , & cujuscumque Dig-
ni-

nitatis , & Præminentia,
aut quovis Privilegio, & In-
dulto munitos , qui aliquem
Pœnitentem , quæcumque
persona illa sit , vel in actu
Sacramentalis Confessionis,
vel ante, vel immediatè post
Confessionem , vel occasio-
ne, aut prætextu Confessio-
nis, vel etiam extra occasio-
nem Confessionis in Confes-
sionali, sive in alio loco ad
Confessiones audiendas des-
tinato , aut electo cum si-
mulatione audiendi ibidem
Confessionem ad inhonesta,
& turpia sollicitare , vel pro-
vocare , sive verbis , sive fig-
nis , sive nutibus , sive tactu,
si-

„ sive per scripturam, aut tunc,
„ aut post legendam tentave-
„ rint, aut cum eis illicitos, &
„ inhonestos sermones, vel
„ tractatus temerario ausu ha-
„ buerint; & quos in aliquo
„ ex hujusmodi nefarijs exces-
„ sibus culpabiles repererint, in
„ eos pro criminum qualitate,
„ & circumstantijs severè ani-
„ madvertant per condignas
„ pœnas juxta vmemoratum
„ Gregorij, prædecessoris nos-
„ tri Constitutionem, quàm
„ hic de verbo ad verbum pro
„ inferta haberi volumus: Dan-
„ tes etiam, si opus sit, & rur-
„ sus concedentes facultatem,
„ ne delictum tam enorme, &
„ Ec-

„ Ecclesiæ Dei injuriosum re-
„ maneat ob probationum de-
„ fectum impunitum, jam aliàs
„ præfata Constitutione tribu-
„ tam procedendi cum Testi-
„ bus etiam singularibus, dum-
„ modò præsumptiones, indi-
„ cia, & alia adminicula con-
„ currant.

„ Meminerint prætereà om-
„ nes, & singuli Sacerdotes ad
„ Confessiones audiendas conf-
„ tituti teneri se, ac obligari
„ suos Pœnitentes, quos no-
„ verint, fuisse ab alijs, ut su-
„ pra, sollicitatos sedulò mo-
„ nere juxta occurrentium ca-
„ suum circumstantias de obli-
„ gatione denunciandi Inqui-
„ sito-

„ fitoribus , five Locorum Or-
„ dinarijs prædictis personam,
„ quæ sollicitationem commi-
„ ferit , etiamsi Sacerdos sit,
„ qui jurisdictione ad absolu-
„ tionem validè impertiendam
„ careat , aut sollicitatio inter
„ Confessarium , & Pœniten-
„ tem mutua fuerit , five solli-
„ citationi Pœnitens consense-
„ rit , five consensum minimè
„ præstiterit , vel longum tem-
„ pus post ipsam sollicitatio-
„ nem jam effluxerit , aut sol-
„ licitatio à Confessario , non
„ pro se ipso , sed pro alia per-
„ sona peracta fuerit. Caveant
„ insuper diligentè Confessa-
„ rij , ne Pœnitentibus , quos
„ no-

„ noverint jam ab alio sollici-
„ tatos, Sacramentalem abso-
„ lutionem impertiant, nisi
„ prius denunciationem præ-
„ dictam ad effectum perdu-
„ centes delinquentem indica-
„ verint competenti Judici,
„ vel saltem se, cum primum
„ poterunt, delaturos spon-
„ deant, ac promittant.

„ Et quoniam improbi
„ quidam homines reperiun-
„ tur, qui vel odio, vel ira,
„ vel alia indigna causa com-
„ moti, vel aliorum impijs
„ suasionibus, aut promissis,
„ aut blanditijs, aut minis, aut
„ alio quovis modo incitati,
„ tremendo Dei judicio post-

„ ha-

„habito, & Ecclesiæ auctori-
„tate contempta, innoxios
„Sacerdotes apud Ecclesiasti-
„cos Judices falso sollicitatio-
„nis infimulant: Ut igitur
„tàm nefaria audacia, & tàm
„detestabile facinus metu mag-
„nitudinis pœnæ coerceatur,
„quæcumque persona, quæ
„execrabili hujusmodi flagitio
„se inquinaverit, vel per se
„ipsum innocentes Confessa-
„rios impiè calumniando, vel
„scelestè procurando, ut id
„ab alijs fiat, à quocumque
„Sacerdote quovis privilegio,
„auctoritate, & dignitate mu-
„nito, præterquam à nobis,
„nostrisque Successoribus, ni-
„si

„ si in fine vitæ , & excepto
„ mortis articulo spe absolu-
„ tionis obtinendæ , quam no-
„ bis , & Successoribus prædic-
„ tis reservamus perpetuò ca-
„ reat.

„ Demum magnopere cu-
„ pientes à Sacerdotalis Judi-
„ cij , & Sac. Tribunalis sancti-
„ tate omnem turpitudinis oc-
„ casionem , & Sacramento-
„ rum contemptum , & Eccle-
„ siæ injuriam longè summo-
„ vere , & tam exitiosa hujus-
„ modi mala prorsus elimina-
„ re , & quantum in Domino
„ possumus , animarum peri-
„ culis occurrere , quas sacri-
„ legi quidem Dæmonis po-

tius, quam Dei Ministri, lo-
co eas per Sacramentum
Creatori suo, ac nostro re-
conciliandi, majori pecca-
torum mole onerantes in
profundum iniquitatis bara-
thrum nefarie submergunt,
nonnullorum Venerabilium
Fratrum nostrorum S. R. E.
Cardinalium, & aliquorum
in Theologia Magistrorum
consilio desuper adhibito, ac-
cedentibus quoque iteratis
plurium Episcoporum sup-
plicationibus, hac nostra in
perpetuum valitura sanctio-
ne, quemadmodum à plu-
ribus Episcopis per Synoda-
les suas Constitutiones jam
fac-

„ factum esse novimus, om-
„ nibus, & singulis Sacerdoti-
„ bus, tam Sæcularibus, quàm
„ Regularibus cujuscumque Or-
„ dinis, ac Dignitatis, tametsi
„ alioquin ad Confessione ex-
„ cipiendas approbatis, & quo-
„ vis Privilegio, & Indulto,
„ etiam speciali expressione,
„ & specialissima nota, & men-
„ tione digno suffultis, aucto-
„ ritate Apostolica, & nostra
„ Potestatis plenitudine inter-
„ dicimus, & prohibemus, ne
„ aliquis eorum extra casum
„ extremæ necessitatis, nimi-
„ rum in ipsius mortis articu-
„ lo, & deficiente tunc quo-
„ cumque alio Sacerdote, qui

„ Confessarij munus obire pos-
 „ sit, Confessionem Sacramen-
 „ talem personæ complicitis in
 „ peccato turpi, atque inho-
 „ nesto contra sextum Deca-
 „ logi Præceptum commisso
 „ excipere audeat, sublata
 „ propterea illi ipso jure qua-
 „ cumque auctoritate, & ju-
 „ risdictione ad qualemcum-
 „ que personam ab hujusmo-
 „ di culpa absolvendam, adeò
 „ quidem, ut absolutio, si
 „ quam impertierit, nulla, at-
 „ que irrita omninò sit, tam-
 „ quam impertita à Sacerdote,
 „ qui jurisdictione, ac facul-
 „ tate ad validè absolvendum
 „ necessaria privatus existit,
 „ „ quam

„ quam ei per præsentēs has
„ nostras adimete intendimus;
„ & nihilominus si quis Con-
„ fessarius secus facere ausus
„ fuerit, majoris quoque ex-
„ communicationis pœnam, à
„ qua absolvendi potestatem
„ nobis solis, nostrisque Suc-
„ cessoribus dumtaxat reserva-
„ mus, ipso facto incurrat: De-
„ clarantes etiam, & decernen-
„ tes, quod nec etiam in vim
„ cujuscumque Jubilæi, aut
„ etiam Bullæ, quæ appellatur
„ Cruciatæ Sanctæ, aut alte-
„ rius cujuslibet Indulti Con-
„ fessionem dicti complicitis hu-
„ jusmodi quisquam valeat ex-
„ cipere, eique Sacramentalem

„ absolutionem elargiri; cum
„ ad hunc effectum, & in hoc
„ casu nullus Confessarius, ut
„ potè qui in hujusmodi pec-
„ cati, & Pœnitentis genere
„ jurisdictione, ut præfertur,
„ careat, & absolvendi facul-
„ tate à nobis privatus existat,
„ habendus sit pro Confessario
„ legitimo, & approbato. Non
„ obstantibus Constitutionibus,
„ & Ordinationibus Apostoli-
„ cis præsertim, quæ nuncu-
„ pantur Cruciatæ Sanctæ, vel
„ Jubilæi Universalis, & ple-
„ narij, necnon quibusvis Ec-
„ clesiarum, & Monasterio-
„ rum, & Ordinum quorum-
„ libet, quorum ipsi Sacerdo-
„ tes

„ tes fuerint, etiam juramen-
„ to, confirmatione Apostoli-
„ ca, vel quavis firmitate alia
„ roboratis, Statutis, & Con-
„ suetudinibus, Privilegijs quo-
„ que, Indultis, & Literis
„ Apostolicis sub quibuscum-
„ que tenoribus, & formis, ac
„ cum quibusvis clausulis, &
„ decretis, etiam motu pro-
„ prio, aut aliàs quomodolibet
„ concessis, etiam iteratis vi-
„ cibus approbatis, & innova-
„ tis; quibus omnibus eorum
„ tenores præsentibus pro ex-
„ pressis habentes hac vice
„ dumtaxat specialitèr, & ex-
„ presse derogamus, cæterisque
„ contrarijs quibuscumque.

„ Vo-

„ Volumus demum , ac
„ præcipimus , ut omnes Lo-
„ corum Ordinarij , tam præ-
„ sentes , quàm futuri pro tem-
„ pore existentes in approba-
„ tione Confessariorum tam
„ prædictam Constitutionem
„ Gregorij Prædecessoris , quàm
„ præsentem hanc nostram ab
„ omnibus Sacerdotibus appro-
„ bandis attentè legi , & accu-
„ ratè observari curent , mo-
„ neantque eos in Domino , at-
„ que hortentur , ut Sacrum
„ Ministerium ipsorum fidei-
„ comissum summa animi in-
„ nocentia , morum puritate,
„ judicij integritate peragant,
„ exhibeantque semetipfos , ut
„ Mi-

„ Ministros Christi, & Dispen-
„ satores Mysteriorum Dei;
„ memores, prætereà sint, se
„ locum tenere, ac vices obi-
„ re Summi, atque æterni Sa-
„ cerdotis, qui Sanctus, inno-
„ cens, impollutus, per Spiri-
„ tum Sanctum semetipsum
„ obtulit immaculatum Deo,
„ ut emundaret conscientiam
„ nostram ab operibus mor-
„ tuis ad serviendum Deo vi-
„ venti: Sedulò igitur studeant,
„ diligenterque caveant, ne
„ quærentibus, & pulsantibus
„ eorum culpa Cœlum clauda-
„ tur, ne deperditæ Oves ad
„ Ovile Dominicum redire
„ properantes eorum manibus
„ fe-

„ ferarum dentibus dilaniandæ
„ tradantur , ne prodigi Filij
„ egentes , & faucij , ad cœles-
„ tem Patrem revertentes nefa-
„ ria eorum improbitate gra-
„ vioribus peccatorum vulne-
„ ribus, dùm adhuc in via sunt,
„ confodiantur.

„ Ut autem præsentis Li-
„ teræ ad omnium notitiam
„ faciliùs deveniant , & nemo
„ illarum ignorantiam allega-
„ re valeat , volumus illas , seu
„ earum exempla ad valvas
„ Ecclesiæ Lateranensis , & Ba-
„ silicæ Principis Apostolorum,
„ necnon Cancellariæ Apосто-
„ licæ, Curiaque Generalis in
„ Monte Citatorio , ac in Acie
„ Cam-

„ Campi Floræ de Urbe , ut
„ moris est , affigi , & publica-
„ ri , sicque publicatas , & affi-
„ xas omnes , & singulos , quos
„ illæ concernunt , perindè arc-
„ tare , & afficere , ac si uni-
„ cuique eorum nominatim ,
„ & personalitè intimatæ fuif-
„ sent : utque ipsarum præsen-
„ tium Literarum transump-
„ tis , seu exemplis , etiam im-
„ pressis manu alicujus Notarij
„ publici subscriptis , & sigillo
„ alicujus Personæ in Ecclesias-
„ tica Dignitate constitutæ mu-
„ nitis eadem prorsus fides
„ tam in judicio , quàm extra
„ illud , ubique adhibeatur ,
„ quæ ipsis præsentibus adhi-
„ be-

beretur, si forent exhibitæ,
vel ostensæ.

Nulli ergo omninò ho-
minum liceat paginam hanc
nostræ voluntatis, sanctio-
nis, præcepti, mandati, &
derogationis infringere, vel
ei ausu temerario contraire.

Si quis autem hoc attentare
præsumperit, indignatio-
nem Omnipotentis Dei, ac
Beatorum Petri, & Pauli
Apostolorum ejus se noverit
incursum. Datum Romæ

apud Sanctam Mariam Ma-
jorem anno Incarnationis
Dominicæ millesimo septin-
gentesimo quadragésimo pri-
mo Kal. Junij. Pontificatus

„ nos-

„ nostri anno primo. Visa de
„ Curia. N. Antonellus. X. Sub-
„ Datarius. Pro D. Card. Pas-
„ sioneo Cajetanus Amatus.
„ J. B. Eugenius. Loco
„ Plumbi. Registrata in Secre-
„ taria Brevium.

Anno à Nativitate Domini
Nostri **JESU-CHRISTI** millesi-
mo septingentesimo quadragesi-
mo primo, Indictione quarta, die
verò decimasextima Junij, Pon-
tificatus Sanctissimi in Christo
Patris, & Domini Nostri Do-
mini **BENEDICTI**, Divina Pro-
videntia Papæ XIV. Anno pri-
mo, supradicta Constitutio affi-
xa, & publicata fuit ad valvas
Basilicæ Lateranensis, & Prin-
ci-

*cipis Apostolorum, Cancellaria
Apostolica, Curie Generalis in
Monte Citatorio, in Acie Campi
Flora, ac in alijs Locis solitis,
& consuetis Urbis per me Pe-
trum Righum Apost. Curs. Sebas-
tianus Amadori Mag. Curs.*

ADDI-

ADDITIONES AD OPUSCULUM.

SCRUTINIUM INTERNA
Opusculi Theologici circa no-
vam Constitutionem de com-
plice non absolvendo fulci-
menta prodens.

PROEMIUM.

Vanquàm plura, quæ
Theologorum dis-
putationem exigunt,
Sanctissimi Patris, ac
D. N. Benedicti Pa-
pæ XIV. saluberri-
ma, de pœnitente
non absolvendo à Confessario com-
A pli-

239
plice suo in peccato turpi, atque inhonesto, amplectatur Constitutio (quorum aliqua in *Opusculo Theologico* nuper invulgato jam pro captu sunt explanata) unum eorum in præsentiarum acuratius est discutiendum. Propugnavi in prædicto Opusculo quod Confessarius jurisdictione privatus extat ad absolvendum personam complicis in quovis peccato inhonesto gravi externo commisso. Hanc esse Summi Pontificis mentem, sui que Brevis hujusmodi genuinam intelligentiam non nullis rationibus (mihi efficacissimis) probavi : breviter aut, ne Lectoribus molestus, doctis fastidium, minus doctis confusionem ingererem. Nunc verò fusiori calamo, ut propugnatae intelligentiæ soliditas magis elucescat, interna que ipsius fulcimenta patefiant, rem exenterabo.

Et quia scrutatoris munus, & quæ favent, & quæ obsunt, ponderare exigit, utrorumque vim sincerè in stateram adducam; & claritatis gratia tribus articulis hoc Scrutinium absolvam : In primo, fundamenta præhabita
ræ

tæ expositioni obstantia proponam : in secundo illi faventia expendam , & contrarijs solutionem dabo : in tertio deniquè , quid sequi debeat , resolvam.

ARTICULUS I.

FUNDAMENTA EXPOSITIONEM restrictivam Apostolicæ Constitutionis ad solum peccatum turpe completum , v.g. Copulam , suadentia proponuntur.

§. I.

Fundamentum primum.

QUIA HUIUSMODI Constitutio odiosa est, & pœnalis.

I **C**oncors Doctorum sententia docet , quod odia , & pœnæ debent strictè interpretari ; im-

mo tanquam juris præceptum hoc esse tenendum, constat, tum ex *regula 15. Juris in 6.* ubi dicitur: *Odia restringi, & favores convenit ampliari*; tum ex *regul. 49. eod.* *In pœnis benignior est interpretatio facienda.* Quod autem præfens Constitutio odiosa, & pœnalis sit, in dubium verti nequit; siquidem Confessarij jurisdictionem arctat, & sub excommunicationis majoris latæ pœna absolutionem prohibet. Quo supposito, hic descendit sillogismus. *Odia restringi convenit, & in pœnis benignior est interpretatio facienda: sed ablatio jurisdictionis erga complicem, & excommunicatio major adversus absolventem in dicta Sanctione statuta, odium, & pœna sunt: ergo debent restringi, & benignè interpretari; quod scilicet solum absolutio à peccato completo vi dictæ Constitutionis prohibetur.*

2. Si dicas: quod verba in propria significatione assumi debent, ut ex varijs juris locis *infra num. 37.* referendis tenent communiter Doctores; verba autem Constitutionis, nempe:

Peccatum turpe atque inhonestum contra sextum Decalogi præceptum: in propria significatione accepta non tantum peccatum completum copulæ, v. g. sed etiam osculum, tactum, verbum, &c. significant; nam ex communi usu loquendi rectè, & propriè dicitur de quolibet eorum, quod est peccatum turpe, atque inhonestum contra sextum præceptum: ergo hujusmodi verba, peccata omnia turpia indiscriminatim significantia, in propria latitudine debent accipi; id est, prout cuncta peccata inhonesta comprehendunt; & non ad solum peccatum completum violentè restringi.

3 Contra est: *Regulam illam ex cap. Odia 15. de Reg. jur. in 6. quod odia sint restringenda, favores autem ampliandi, potissimum applicari, quando verbum aliquod plura habet significata: solemus enim tunc in odiosa materia restringere significationem, & illam dumtaxat, qua vocabuli proprietates salvatur, assumere per text. in cap. Si sententia 16. de Sent. excomm. in 6. ubi, si populus interdicto subjiciatur, Clerus non comprehenditur;*

6° cap. *Quia periculosum* 4. d. 1. ubi ab omni Censura, quantumlibet verbis generalibus interminata, Episcopi eximuntur. Ita Schmier *Jurisprud. Canon. Civil.* tom. 1. tract. *Preamb.* cap. 3. num. 82. citans *Vviestner ad cit. cap. Odiosa* 15. à num. 1. Et *Reifenstuel ad tit. de Constitution.* à num. 435.

4 Ex quibus ratio præcedens roboratur. Regula illa: *Odia restringi convenit*: potissimè locum habet, quando verbum aliquod plura significat: Sed *ly peccatum turpe, atque inhonestum*, significat plura, ut replica sustinet: ergo regula illa in præsentì potissimè locum habet; ergo *ly peccatum turpe* debemus restringere ad peccatum completum, in quo propria ipsius significatio salvatur, & ultra non extendere.

5 Confirmatur 1. Sicut *ly populus* in sua propria significatione Clerum, secularesque comprehendit, ita *ly peccatum turpe completum, & incopleum peccatum* propriè significat: Sed ex jure, *ly populus* in odiosis, & pœnalibus ad solos seculares restringitur, & ad Clerum non extenditur: Ergo paritèr
ly

ly peccatum turpe in hac odiosa, & pœnali Constitutione debet ad solum peccatum completum restringi, & ad incompleta peccata non extendi.

6 Confirm. 2. Casu, quo in Constitutione hac Apostolica aliquis concederetur favor, ly peccatum turpe non posset amplius extendi, quam ut omnia peccata tam completa, quam incompleta complexaretur; siquidem in favorabilibus etiam verborum proprietas est servanda; sive naturalis, sive civilis, ut docent Salmanticens. tom. 3. tract. 11. cap. 4. punct. 3. n. 27. & 30. La-Croix. tom. 1. lib. 1. n. 825. Schmier Jur. Can. Civ. tom. 1. tract. Preamb. cap. 3. n. 53. & communiter Doctores: Ergo si prout in hac pœnali Constitutione, ad omnia peccata turpia extendi intelligatur, æqualem amplitudinem nunc, ut pœnalis, ac tunc ut favorabilis acciperet; quod quidem cum prædicta discriminativa regula 15. Odiâ restringi, & favores convenit ampliari, ex æquo pugnat; ergo hujusmodi intelligentia extensiva non est in præsentibus sustinenda; optimè autem restrictiva,

juxta quam solum peccatum turpe completum Sanctionis prohibitione comprehenditur.

§. II.

Fundamentum secundum.

O. B. N. O. N. E. X. P. R. E. S. S. I. O. N. E. M
specialium peccatorum.

7 CUM antea in Sanctione ista, Constitutionem felic. rec. Gregorij XV. confirmando, SS. D. omnia peccata turpia, atque inhonesta expressisset; postea novam prohibitionem statuendo, illa, cum tamen potuisset, non expressit; sed in genere dixit: *Prohibemus: ne aliquis Confessionem Sacramentalem personae complicitis in peccato turpi, atque inhonesto contra sexum Decalogi praeceptum commissio excipere audeat, sublata, &c.* sentiunt verò Doctores, quod, quando sub genere aliqua specialia continentur, de quibus praesumere licet, quod, cum à Legis-

la-

latore specialitèr non fuerint expressa, in mentem illius non venerint; tunc hujusmodi specialia sub genere comprehensa non intelliguntur: Ita Schmier *loc. jam cit. n. 66. allegans, cap. ult. de Offic. Vic. in 6. cap. Qui ad agendum 4. cap. Qui generalitèr 5. de Procurat. Eod. in 6. cap. In generali 81. de Reg. Jur. Eod. in 6. citansque Suarez, Barbosa, & Vviestner. Hinc formatur discursus. Quando Legislatores potest exprimere specialia sub genere contenta, ea tamen non exprimit, hujusmodi specialia in lege non veniunt sub genere intelligenda: Sed in hac Constitutione Summus Pontifex oscula, tactus, verba, & cætera inhonesta incompleta, quæ sub genere, nempe: *Peccatum turpe, atque inhonestum*, continentur, quamvis potuit, non expressit: ergo peccata turpia incompleta non sunt in Sanctione sub genere intelligenda.*

8 Si dicas. Lex non solum extenditur ad casum in ipsa expressum, sed etiam ad alios, quamvis non expressos, in quibus eadem omnino ratio militat; nam, *ubi est eadem ratio, est eadem*

legis dispositio, per text. in *leg. Non possunt* 12. & seq. ff. de *Legib.* Ita Schmier *loc. cit.* n. 74. & 75. Sed in peccatis inhonestis completis, & incompletis eadem omnino ratio militat: ergo quamvis peccata incompleta non exprimantur, ad illa præsens Constitutio extenditur. Min. veritas art. seq. patefiet.

9. Contra est. *Ubi paritas dumtaxat rationis occurrit interpretatio extensiva locum non invenit*; Siquidem ratio legis non est ipsa lex; & ubi suffragatur rationis paritas, solum convincitur, quod Legislator, si voluisset, casum omissum exprimere potuisset, non autem quod defacto voluerit, inquit Author in replica allegat. *ibid.* n. 70. Idem tenet Salmantic. *tom.* 3. *tract.* II. *cap.* 4. *punct.* 3. n. 33. citans Greg. Mart. Suarez, Tapia, & Palaum: ergo licet circa omnia peccata turpia tam completa, quam incompleta similis ratio (quoad præsens) videatur occurrere, ad incompleta tamen Sanctionem non debemus extendere; nam, *semper in obscuris, quod minimum est, sequimur.* *Reg.* 9. ff. de *Reg. Juris.*

10 Si dicas, hoc verum esse quando inter casum expressum, & casum omissum sola rationis similitudo, non vero rationis identitas intervenit, ut tenent præallegati Doctores; secus autem quando ratio eadem in utroque currit; tunc enim ad casum omissum lex extenditur, juxta ipsos.

11 Contra enim est 1. Ad hoc, ut de casu ad casum non fiat extensio, quæcumque rationis dissimilitudo, etiam minutissima sufficit juxta Schmier *ibid. n. 71.* ait enim: *Cum qualibet vel minima dissimilitudo sufficiat, ad reddendam disparitatem inter casum unum, aut alterum, eaque sit facile reperibilis, periculosum erit ex hac sola ratione legem ab uno casu ad alterum, sub verbis nullatenus comprehensum, ampliare; Sed inter peccatum turpe completum, & incompletum disparitas non parva est: Ergo de illo ad istud periculosè inducitur extensio. Min. patet, quia peccatum completum minus frequens est, secus vero incompletum; quæ ratio sufficit, ut aliæ reservationes restringantur.*

12 Contra 2. Nam in pœnalibus
 five similis, five eadem ratio inter ca-
 sum expressum, & non expressum in-
 terveniat, de uno ad aliud extensio
 non debet fieri. Ita Salmantic. tom. 3.
 tract. 1. cap. 4. punct. 3. n. 39. en expressa
 verba. *In legibus pœnalibus, etiamsi ea-*
dem ratio, nedum similis currat, non
debet fieri illarum extensio ad casus non
expressos in lege, nec debent trahi de uno
casu ad alium similem ob paritatem ratio-
nis, etiamsi talis lex pœnalis sit præcep-
tiva: non itaque debet extendi, neque
quoad pœnam, neque quoad præceptum ad
casum similis, vel ejusdem rationis: quia
pœna eum sit odiosa non debet extendi, sed
restringi, leg. 42. de Pœnis, ibi: Inter-
pretatione legum pœna mollienda potius,
quam exasperanda sunt. Nunc sic; præ-
sens Constitutio est pœnalis: sed in
pœnalibus, quamvis præceptivis, de
casu ad casum, etiamsi eadem ratio
militet, nec quoad pœnam, nec quoad
præceptum extensio debet fieri: ergo
gratis concessio, quod inter peccatum
turpe completum, & incompletum
eadem existat ratio; de completo ad
 in-

Incompletum. Constitutio hæc, neque quoad pœnam, neque quoad præceptum extendenda est; sic pœna molli-
tur; sin autem exasperatur. Idem cum alijs tenet Barbosa, *axiom.* 166. n. 7.

§. III.

Fundamentum tertium.

EX PARITATE ALIARUM reservationum.

Hucusque exposita in se quidem efficacissima sunt; attamen ex aliarum reservationum comparatione vim præstantiorem accipient; quas, tum juris benignitate moti, tum pio humanæ fragilitati subveniendi (quantum possunt) animo ducti, ad arctiores terminos Doctores stringunt; unde tenent communiter, quod sola peccata consummata sub reservatione cadunt; ita Potest. *rom.* 1. *part.* 4. *cap.* 5. n. 3305. Reifent. *Theol. Mor. tract.* 14. *dist.* 9. n. 4. ci-

citans Lugo, Layman, Herinex, & alij passim. Ut res magis appareat ad exempla transeamus.

14 Dum reservatur *Sodomia*, intelligitur reservata illa sola, quæ committitur ab agente seminando in vase præpostero masculi juxta Tamburin. apud La-Croix *tom. 2. part. 2. n. 1646.* & juxta alios ap. eundem, quæcumque sodomia attamen perfecta; sed est advertendum, quod sodomia facta inter scæminas perfecta non dicitur, sed quæ inter masculum, & masculum in vase præpostero committitur. Ita Potest. *tom. 1. part. 2. n. 2176.* Non autem intelligitur reservata sodomia inter masculum, & scæminam habita, juxta Lugo, Mazuchello, Dicastillo, & Diana ap. Corell. *Confer. tract. 7. de Pœnit. Confer. 11. n. 632.* ab eoque probabile reputatur. Neque etiam intelligitur sodomia inter masculos impuberes commissa juxta Corell. *ibid. num. 633. cit. Lupo, Bord. Diana, Basseo, Paludan. & alios apud Leandr. part. 1. tract. 5. disp. 12. quæst. 5.*

15 Quando *Sacrilegium* reservatur
abso,

absolutè, ut in Dicecesi Vallisoletana *Casu 6.* intelligitur, juxta *Gob. tract. 7. num. 364.* sola violatio loci sacri effuso sanguine, aut semine, vel furto partrato; juxta alios etiam intelligitur violatio personæ sacræ, ita *La-Croix loc. immed. cit.* Et juxta *Corell. in-Prax. tract. 11. Apend. de Reserv. §. 13. nota 68.* solum reservantur, profanatio Sacramentorum, violatio Ecclesiæ, manus violentas in Clericum injicere, & rebus sacris ad profana abuti.

16 Ubi *Incestus* absolutè reservatur, sicut in prædicta Dicecesi *Casu 7.* juxta *Corell. ibid. not. 69.* potest intelligi tantum reservari incestum intra quartum gradum, vel solum intra secundum. Juxta *ArsdeK.* apud *La-Croix ubi sup.* Incestus cum affinibus non reservatur, sed cum solis consanguineis, si adfuerit copula perfecta cum seminatione in vase naturali. Ab alijs reservatis supersedeo, ne ultra debitum, cum dicta sufficiant, calamus extendatur. Ad rem igitur.

17 *Sodomia* ut sic in significatione propria comprehendit accessum car-

nalem ; sive fœminæ ad fœminam, sive masculi ad masculum, sive puberes, sive impuberes sint, & alia turpia ; cum sola differentia penes perfectum, & imperfectum, completum, & incompletum. Similiter ly *Sacrilgium* propriè significat plura alia, quam, quæ juxta præcitatos Authores reservantur. Pariter ly *Incestus* quodlibet inhonestum cum persona quoquo modo cognata propriè significat : Et tamen hujusmodi verba, generalitèr in reservatione prolata, in sua generali propria significatione minime, ut reservata, assumuntur, sed ad graviora crimina arctantur, cum reservatione affecta judicantur : Ergo paritèr licet ly *peccatum turpe, atque inhonestum*, generalitèr expressum in nova Constitutione, cuncta peccata turpia sub propria claudat significatione, non debet in tota sua latitudine accipi, sed ad peccata completa unicè restringi, ut sub Constitutionis pœna comprehendi censeantur.

18 Ulteriùs. Rationis diversitas, vel ex ipsis speciebus, vel ex comple-
tio-

tione, vel ex gravitate inter sodomiam, & sodomiam, sacrilegium, & sacrilegium, & inter incestum, & incestum proveniens sufficit, ut unum, & non aliud reservatum judicetur: sed eadem rationis diversitas inter peccata, sub genere turpitudinis, atque inhonestatis comprehensa, reperitur: siquidem damnatio propositionis 24. facta à SS. Alex. VII. specificam diversitatem inter aliqua illorum admittere nos compellit: ergo pariter, non omnia turpia, sed completa solum, aut graviora sub nova Constitutione comprehendi, prudenter judicare debemus.

§. IV.

Fundamentum quartum.

EX DUBIO CIRCA
reservationem.

19 **E**X dubitatione ipsa aliud nimis potens fundamentum exurgit. Tenent Doctores com-
B mu-

munitur; quod quoties est morale dubium, sive juris, sive facti de casus reservatione, casus non censetur reservatus; siquidem reservatio est valde odiosa, & strictè interpretanda; adeoque intelligi debet de casibus certis, & indubitatis. Ita Reifensstuel *Theol. Mor. tract. 14. dist. 9. quest. 1. n. 4.* Salmantic. *tom. 1. tract. 6. cap. 13. part. 2. n. 15.* citan plurimos. La-Croix *tom. 2. lib. 6. part. 2. n. 1604.* Potestas *tom. 1. part. 4. cap. 5. n. 3313.* Villalobos *1. part. tract. 9. diffic. 58. n. 6.* Corella *in Confer. tract. 7. Conf. 11. n. 611.* pluresque alij. Quo supposito, argumentor sic. Peccata, de quibus dubitatur, an sint reservata, vel non, reservata non censentur; sed peccata turpia incompleta hujusmodi dubio subjacent: ergo vi præsentis Constitutionis reservata non censentur. Major, præter magnum authoritatis pondus, aliunde constat; nam cum Clemens VIII. die 9. Jan. an. 1601. prohibuerit absolutionem à casibus etiam dubiè contentis in Bulla Cœnæ; in alio Decreto de re eadem omittit illa duo ad-
ver-

verbia, clarè, & dubiè, ideoque videtur revocasse prius Decretum; forsàn, quia durum nimis.

20 Deinde; quando Confessarius, sufficienti ductus probabilitate, iudicat jurisdictionem habere, & absolvit, valet absolutio; nam in tali casu Ecclesia jurisdictionem (si non adsit) supplet: sed dicta sufficiunt, ut Confessarius complex prudentèr, probabilitèrque iudicet, se ad complicem absolvendum jurisdictionem habere: ergo potest illum validè, & licitè absolvere.

§. V.

Fundamentum quintum.

EX OBSERVANTIA.

21 **C**Aput istud libentissimè ommitterem, nec illud in medium adducere existimarem, nisi, ut quidquid, huic parti favere videtur, attingam; neque scrupulum aliquem videar dissimulare. Ex illo enim

parum urget argumentum ; quia pro se nihil firmum (quod tamen probatio ab observantia necessariò requirit) ex praxi allegare potest. Verumtamèn qualitercumque fulciri quit , sequentibus accipe , ne omissum , ansam diaphoniæ præbeat.

22 *Simplex observantia quamvis non longi temporis , est in casibus dubiis optima legum interpret , debetque attendi , quamvis de jure sensus verborum probabilius suaderet contrarium , & diversum reciperet sensum. Ita Barbosa , aliique multi cum de Luca de Benef. d. 67. n. 6. & 7. addens n. 9. Observantiam , quæ attendi debet , esse proximam , seu ultimi temporis ; sic La-Croix tom. 1. lib. 1. num. 827.*

23 Interpretationem usualem servari debere : tenent communiter Doctores ; ita Sabeli *Divers. tom. 2. verb. Interpretatio , num. 1. Barbosa Axiomat. Juris axiom. 130. num. 1. Schmier Jur. Can. Civ. tom. 1. tract. præ. cap. 3. sect. 2. à num. 83. Salmantic. tom. 3. tract. 11. cap. 4. punct. 3. num. 19. & constat ex arg. cap. Omnes 1. dist. 1. ibi : Leges hu-*
ma-

mane moribus constant. Et arg. cap. Erit 27 dist. 4 & arg. leg. Si de Interpretatione 37. ff. de Leg. ibi: Si de interpretatione legis queritur, in primis inspiciendum est, quo jure Civitas retrò in ejusmodi casibus usa fuisset: optima enim legum interpres est consuetudo. Ergo ubi Constitutio hæc à suæ promulgationis tempore pro solis peccatis turpibus completis fuerit observata; hoc ipsum teneri debet, quacumque probabilitate, aut verborum significatione, oppositum suadentibus, non obstantibus.

24 Hinc occurrit dubium pro Tarraconensi Dicecesi, in qua, ut refert Corella in *Prax. de Cas. reserv* § 15. casu 1. Episcopo reservatur *el pecado, en cuya execucion es complice el Confessor en materias de luxuria, de grave hurto, ò de encantacion solamente*; dubitatur, inquam, an si in dicta Dicecesi consuetudine receptum jam sit, quod in reservatione ista sola peccata completa in materia luxuriæ, in cujus executione Confessarius est complex, comprehensa intelligentur; vi ejusdem consuetudinis nova Constitutio ad sola

peccata completa turpia limitanda sit?
 Resp. quod non, quia sunt leges formalitèr diversæ; nam vi reservationis Synodalis, neque complex, neque alius Confessarius Episcopo inferior potest à tali peccato absolvere; vi autem Constitutionis præsentis, Confessarius complex nequit absolvere; benè vero quivis alius Confessarius Episcopo inferior. Adverte tamen, quod peccata turpia, quæ in casu prædicto reservantur, Episcopo reservata manent; nec inferior aliquis potest ab illis absolvere, nisi facultatem à Superiore obtineat, aut pœnitens privilegium habeat. Iterum adverte, quod licèt antehac ex Bullæ Cruciatæ privilegio Confessarius, qui complex fuit in executione, posset complicem à peccato turpi absolvere; hoc non potest jam; quia dictum Bullæ privilegium est per novam Constitutionem pro casu isto revocatum. Nec facultas absolvendi à reservatis concessa ab Episcopo Tarraconensi, ad absolvendum à tali peccato sufficit; quia prohibitio à Summo Pontifice facta illi
 obs-

obstat. Relinquitur ergo quod consuetudo, quæcumque illa sit, in dicta Dicecesi circa peccatum istud inducta, licet tamquam legitima Synodalis Constitutionis interpretatio subsistat; in ordine ad Constitutionem istam Apostolicam vim non habet; tum propter dicta; tum quia contrariæ consuetudines per Constitutionem istam revocantur.

Fundamentum ultimum.

EX Q U A L I T A T E subjectæ materie.

25 Tandem suadetur assumptum ex ipsa materia, circa quam versatur prohibitio; interpretatio namque legis, ut recta sit, facienda est secundum subjectam materiam. Barbosa *Axiomat. Jur. axiom.* 133. n. 6. citans plurimos. Quodquidem maximè necessarium videtur in reservationibus interpretandis, ut non in destructionem, sed in ædificatio-

nem Christiani populi, sicut Tridentinum disposuit, peccatorum cedat reservatio. Inter omnia autem vitia, quibus humana periclitatur fragilitas, præstantior est luxuria, teste S. Thom. 2. 2. quest. 154. art. 3. ad. 1. ubi ait: *Libido autem, qua est in appetitu sensitivo, diminuit peccatum; quia quanto aliquis ex majori passione impulsus peccat, tanto levius est peccatum, & hoc modo libido in fornicatione est maxima. Et inde est quod Augustinus dicit in libro de Agone Christiano, quod inter omnia Christianorum certamina, duriora sunt prælia castitatis, ubi est quotidiana pugna, & rara victoria. Et Isidorus dicit in lib. de Summo bono, quod magis per carnis luxuriam humanum genus subditur diabolo, quam per aliquod aliud, quia scilicet difficilius est vincere vehementiam hujusmodi passionis. Ex quibus.*

26 Reservatio peccatorum, ad alia vitia spectantium, etiam si verbis generalibus fiat, restringitur: ergo multo magis reservatio peccatorum in materia libidinis, per istam Constitutionem facta, restringenda est. Prob. conseq.

seq. Ad hoc aliæ reservationes restringuntur, ut salvetur, quod tantum atrociora, & graviora crimina reservantur, conformitèr ad Tridentinum, & ad Decretum sancti memor. *Clementis VIII. datum 26. Novemb. 1602.* monens, ne Episcopi, frequentia, & minus gravia peccata reservantes, sicque nimium limitantes Confessoriorum jurisdictionem, loco ædificandi, destruant; cujus oppositum Ecclesiæ pietas intendit: sed juxta SS. Doctores Aug. Isidor. & Thom. in materia libidinis, præ omnibus alijs, peccata frequentiora sunt: ergo in ipsa multo magis restringenda est reservatio per istam Constitutionem facta: aliàs hujusmodi Constitutio maximè contra pietatem Ecclesiæ militaret.

27 Hoc attendens *Clemens ipse VIII.* in suo Decreto motu proprio edito *ann. 1593.* in quo potestatem Prelatorum Regularium restrinxit, prohibens, ne aliquis eorum, sive Generalis, sive Provincialis sit, possit casum aliquem reservare, præter undecim, quæ in dicto Decreto expressit, nisi
 sup-

supposita discussione, & consensu Congregationis Generalis, vel Provincialis. Unus autem ex undecim casibus, in dicto Decreto assignatis est: *Lapsus carnis voluntarius opere consummatus*: per quem lapsus intelligitur non solum carnalis copula, sed etiam pollutio per medium externum procurata, ut cum alijs tenet La-Croix tom. 2. part. 2. n. 1670. Ex quo præcedens probatio roboratur sic.

28 Apud Regulares solum carnis lapsus opere consummatus proponitur ut reservabilis Prælati particularibus: Ergo piè credere debemus, quod reservatio, à SS. D. N. Benedicto XIV. per novam Constitutionem facta pro cuncto Christiano populo (quamvis revera potest omnia peccata turpia intra ipsam comprehendere) sola peccata carnis completa, aut consummata comprehendit. Ratio est; quia inter Regulares, & populum Christianum hæc intervenit differentia, quod Regulares sunt in statu perfectionis, ut docet S. Thom. 2. 2. q. 186. art. 1. & tamen carnis infirmitatem attendens,

Solum lapsum carnis opere consummatum apud ipsos à suis Prælatiſ reſervari, Clemens VIII. decrevit: ergo intelligere debemus, quod benignitas Summi Paſtoris noſtri ſua nova Sanc-tione non intendit populum omnem, qui in Religionis ſtatu non exiſtit, graviori reſervatione onerare.

29 Ex hoc potiffimè apparet, quam rigida, & Matris Eccleſiæ pietati parùm conſentanea ſit, ampliſſima hu-jus Conſtitutionis expoſitio in Opuscu-lo Theologico tradita, juxta quam, non ſolum omnia peccata mortalia certa, contra caſtitem commiſſa; ſed etiam dubia ſub reſervatione iſta com-prehenduntur. Quod quidem, & ſi in aliquibus populis, ubi Confeſſarij abun-dant, oneroſum non ſit; in permultis alijs, qui Sacerdotum inopia laborant, crebras, amariffimasque producet an-xietates; multotiesque Sacramentorum fructu hujusmodi expoſitio fideles pri-vabit; quæ utiquè inconſuetudine om-ninò cavenda ſunt.

30 Aliud quoque in prædicto Opus-culo, num. 47, continetur omni ratio-

ni dissonum; scilicet, quod quando pœnitens probabilitèr timet periculum Sacerdoti ex confessione, quam ei faceret, debet confessionem omittere, etiamsi utriusque fama periclitetur, nisi pœnitens in extrema spirituali necessitate constitutus sit. Hoc etenim est, incidere in Scyllam, cupiens vitare Charybdim; nam fugiens scandalizare unum, scilicet Sacerdotem, plures de populo, fortassisve omnes scandalizari debere, implicitè sustinet; dum asserit, quod imminente infamia (quæ quidem scandalum induceret) debet pœnitens se abstinere à confessione,

ARTICULUS II.

*FUNDAMENTA , INTER-
pretationem extensivam , vel po-
tius comprehensivam novæ Sanc-
tionis ad omnia peccata turpia
suadentia , expenduntur : Si-
mulque conteruntur
adversa.*

S. I.

31 **U**T veritas undequaque ma-
nifesta fiat , nulla , vel
minima , fraudis suspicio relinquatur,
& genuina novæ Constitutionis expo-
sitiō evidentius innotescat ; expedit, ut
verba , quibus Summus Pontifex com-
plicitis Sacramentalem absolutionem
prohibet , transcribantur. Postquam
enim suorum Prædecessorum Consti-
tutiones , adversus Sacerdotes , pœni-
ten-

tentes ad inhonesta, & turpia sollicitantes editas confirmat, subjungit.

32 Demum magnopere cupientes à Sacerdotalis Judicij, & Sacri Tribunalis Sanctitate omnem turpitudinis occasionem, & Sacramentorum contemptum, & Ecclesia injuriam longè summovere, & tam exitiosa hujusmodi mala prorsus eliminare, & quantum in Domino possumus, animarum periculis occurrere, quas sacrilegi quidem dæmonis potius, quam Dei Ministri, loco eas per Sacramentum Creatori suo, ac nostro reconciliandi, majori peccatorum mole onerantes in profundum iniquitatis barathrum nefariè submergunt, nonnullorum venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, & aliquorum in Theologia Magistrorum consilio desuper adhibito, accedentibus quoque iteratis plurium Episcoporum supplicationibus, hac nostra in perpetuum valitura Sanctione, quemadmodum à pluribus Episcopis per Synodales suas Constitutiones jam factum esse novimus, omnibus, & singulis Sacerdotibus, tam Secularibus, quam Regularibus cujuscumque Ordinis, ac Dignitatis, tamen alioquin ad Confessiones

excipiendas approbatis, & quovis Privilegio, & Indulto, etiam speciali expressione, & specialissima nota, & mentione digno suffultis, auctoritate Apostolica, & nostra Potestatis plenitudine interdicens, & prohibemus, ne aliquis eorum extra casum extremae, necessitatis, nimirum in ipsius mortis articulo, & deficiente tunc quocumque alio Sacerdote, qui Confessarij munus obire possit, Confessionem Sacramentalem personae complicitis in peccato turpi, atque inhonesto contra sextum Decalogi praecipuum commisso excipere audeat, sublata propterea illi ipso jure quacumque auctoritate, & jurisdictione ad qualemcumque personam ab hujusmodi culpa absolvendam, adeo quidem, ut absolutio, si quam impertierit, nulla, atque irrita omnino sit, tamquam impertita à Sacerdote, qui jurisdictione, ac facultate ad valide absolvendum necessaria privatus existit, quam ei per praesentes has nostras adimere intendimus; & nihilominus si quis Confessarius secus facere ausus fuerit, majoris quoque excommunicationis poenam, à qua absolventi potestatem nobis solis, nostrisque Successoribus dumtaxat reservamus, ipso

fac.

facto incurrat: Declarantes etiam, & discernentes, quod nec etiam in vim cujuscumque Jubilei, aut etiam Bullæ, quæ appellatur Cruciatæ Sanctæ, aut alterius cujuslibet Indulti Confessionem dicti complicitis hujusmodi quisquam valeat excipere, eique Sacramentalem absolutionem elargiri; cum ad hunc effectum, & in hoc casu nullus Confessarius, uipotè qui in hujusmodi peccati, & Pœnitentis genere jurisdictione, ut præfertur, careat, & absolvendi facultate à nobis privatus existat, habendus sit pro Confessario legitimo, & approbato. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, præsertim, quæ nuncupantur Cruciatæ Sanctæ, vel Jubilei Universalis, & Plenarij, necnon quibusvis Ecclesiarum, & Monasteriorum, & Ordinum quorumlibet quorum ipsi Sacerdotes fuerint, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, Statutis, & Consuetudinibus, Privilegijs quoque, Indultis, & Litteris Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis Clausulis, & Decretis, etiam motu proprio, aut aliàs quomolibet concessis, etiam iteratis vicibus approbatis, &

innovatis; quibus omnibus eorum tenores
 presentibus pro expressis habentes hac vi-
 ce dumtaxat specialiter, & expressè de-
 rogamus, ceterisque contrarijs quibuscum-
 que.

33 Statutum hoc in summa ad istam
 Clausulam reducitur. Magnopere
 cupientes à Sacerdotalis Judicij, &
 Sac. Tribunalis Sanctitate omnem tur-
 pitudinis occasionem, & Sacramento-
 rum contemptum, & Ecclesiæ inju-
 riam longè submovere, & tam exitiosa
 hujusmodi mala prorsus eliminare, &
 quantum in Domino possumus, ani-
 marum periculis occurrere, hac nos-
 tra in perpetuum valitura sanctione,
 quemadmodum à pluribus Episcopis
 per Synodales suas Constitutiones jam
 factum esse novimus, omnibus Sacer-
 dotibus, auctoritate Apostolica, &
 nostra Potestatis plenitudine Interdi-
 cimus, & prohibemus, ne aliquis
 eorum extra mortis articulum, & de-
 ficiente tunc quocumque alio Sacer-
 dote, Confessionem Sacramentalem
 personæ complicitis in peccato turpi,
 atque inhonesto contra sextum Deca-

logi præceptum commisso excipere audeat, sublata propterea illi ipso jure quacumque auctoritate, & jurisdictione ad qualemcumque personam ab hujusmodi culpa absolvendam. Hæc est sanctio, ut seriò recolenti patebit; jam pro parte ista exponitur.

§. II.

Fundamentum primum.

*EX UNIVERSALITATE,
& generalitate verborum.*

34 **U**T genuina hujus Constitutionis intelligentia percipiatur, præcipuum, quod attendi debet, est mens, & finis, quem Summus Pontifex per ipsam intendit: constat ex text. in cap. *Intelligentia* 6. & cap. *In his* 15. de *Verb. Signif.* l. *Nominis* 6. §. 1. ff. *Eod.* l. *Non aliter* 69. in pr. ff. de *legat.* 3. l. *Non dubium* 5. in pr. Cod. de *Legib.* Mens autem, & finis Pontificis
non

non aliunde nobis innotescit, quam ex ipsius urbis. *Ad hominem enim* (ai S. Thom. 2. 2. q. 91. art. 1. in Corp.) *utimur verbis, ut conceptum nostri cordis, quem non potest cognoscere nisi verbis nostris, ei exponamus.* Cum ergo mens, & voluntas Legislatoris sit substantia, & vita legis; verbaque tamquam indicium suæ mentis, & voluntatis nobis proponantur; ipsa attentè considerare debemus, ut exactè mentem calleamus.

35 *Finis, quem in præsentem intendit, est, omnem turpitudinis occasionem à Sacro Tribunali Confessionis, & Sacramentorum contemptum, & Ecclesiæ injuriam longè summovere, ac prorsus eliminare, & animarum periculis occurrere.* Ad finem istum consequendum, eligit medium hoc: *interdicere, & prohibere omnibus Sacerdotibus, ne aliquis eorum Confessionem Sacramentalem personæ complicitis in peccato turpi, atque inhonesto contra sextum Decalogi præceptum commissio excipiat, quemadmodum à pluribus Episcopis per Synodales Constitutiones jam factum est.* Attende jam; verba, experimentia fi-

C 2

nem,

nem, universalia sunt; & similiter ea, quibus medium præscribitur; undè universalitèr, & generalitèr accipienda sunt per text. in *cap. Sunt nonnulli* 14. l. 9. 1. *cap. Ex parte* 27. de *Decimis. Clem. quamvis* 1. de *Foro Compet. l. Omnia* 1. in *pr. ff. de Offic. Pref. urbi*, l. *Ea vero* 3. §. 1. *ff. Pro Socio*, l. *Quod autem* 6. §. 10. *ff. Quæ in fraudem creditor*, l. *Omni modo* 30. in *pr. Cod. de Inoffic. Testam. Schmier tom. I. tract. præ. cap. 3. n. 60. Barbof. de Axiom. Juris. axiom. 222. n. 36. Reifensuel Moral. iv. de Leg. dist. 4. quest. 1. num. 5. & est communis Doctorum sententia: ergo Constitutio hæc non est ad sola peccata turpia completa limitanda, sed ad omnia extendenda.*

36 Nec valet dicere, quod hoc tenet quidem in favorabilibus, non autem in odiosis, & pœnalibus. Nam verba generalia, & universalia universalitèr accipienda esse in odiosis, tenent Doctores communitèr; ita Barbof. loc. imm. cit. num. 36. & 37. ubi ait: *Verba generalia generalitèr sunt intelligenda: Amplia etiam in pœnalibus,*
odio.

odiosis, & correctorijs; citatque alios. Reifensuel *loc. cit. num. 6.* Sed quia hoc aliquas habet limitationes; ne in cassum laboremus, ad alia, quæ omnem limitationem à Constitutione ista excludunt, transeamus.

37 Verba in significatione propria sunt assumenda; ita communiter Doctores, Barbosa *de Axiom. axiom. 222. num. 4.* addens, quod *ab illa non est recedendum.* Schmier, *tom. 1. tr. prac. cap. 3. num. 46.* Sabeli, *tom. 4. v. §. 9. num. 2.* La-Croix, *tom. 1. lib. 1. num. 824.* dicens: *In interpretatione legis preceptiva, vel pœnalis debet servari proprietates verborum in sensu naturali secundum usum communem hominum.* Salmantic. *tom. 3. tr. 11. cap. 4. num. 31.* his verbis. *In favorabilibus regulariter lex amplietur, in odiosis lex restringatur, sed intelligendum est, servata proprietate verborum, secundum latitudinem suæ significationis.* Constat etiam ex decisione Sacr. Rotæ apud Farinac. *tom. 1. part. 1. decis. 352.* *In materia, quantumvis odiosa, non receditur à proprietate verborum.* Item ex l. *Non aliter 69. in pr. ff. de legat. 3. cap.*

Inter corporalia 2. de Translat. Ep. cap. Ad audientiam 12. de Decim. Ratio est, quia meritò præsumendum est, quod Legislatores, ut ritè intelligatur à nobis, mentem suam per verba propriè significantia manifestare voluit; unde quamvis lex dura videatur, à verborum proprietate recedere, non licet, *arg. l. Prospexit 12. §. 1. ff. Qui, & à quibus manumiss. &c. ibi: Quod quidem per quam durum est, sed ita lex scripta est.* Sed in re clarissima, & communissima tempus amplius non insumamus.

38 Ex his, fundamentum, cui ad-versa pars magis fidei; disjectum manet; immo omnia ejus argumenta corruunt, sicut singillatim videbimus. Patet, inquam, ex dictis, quod hæc argumentatio: *Constitutio hæc est odiosa, & pœnalis: ergo restringenda: est omninò falsa.* Ratio; quia odiositas, & pœnalitas non habent necessariam connexionem cum limitatione; alias omnis lex pœnalis, & odiosa deberet restringi; cujus oppositum, & jura præcipiunt, & tradunt Doctores. Relinquitur ergo, quod hæc propositio: *Omnis*

nis lex odiosa, & pœnalis debet restringi: est falsa; hæc autem: Aliqua leges pœnales, & odiosa debent restringi: est vera; nam limitatio, seu restrictio est accidens legis pœnalis, non proprietatis illi necessario conveniens. Unde argumentum factum simile est huic: Aliquis homo est albus: ergo Petrus est albus; quod quidem deficit apud omnes, quia vi illationis consequens non tenet; frustra ergo, & inutiliter laborat, qui ita argumentatur.

39. Nec magis feliciter procedit argumentum, dum ex aliarum reservationum restrictione, restrictionem istius Constitutionis inferre contendit; siquidem juxta dicta, æquè inefficaciter procedit, ac istud: *Joannes est albus, ergo Petrus est albus; quæ enim nec identitas, nec connexio inter albedinem Petri, & albedinem Joannis, ut una inferatur ex altera? Casu igitur, quod etiam Petrus albus sit; consequens verum asserit; illatio autem semper est mala; nam antecedens nullam cum consequens connexionem habet; nam sicut Joannes accidentaliter, & con-*

ringentèr est albus, ita similiter, & Petrus. Si verò Petrus albus non est; & malè arguitur, & falsum in consequens assertitur; hæc est infelicitas argumentationis pro parte contraria militantis.

40 Dices, quod doctrina ista nititur destruere argumentationem à paritate, quæ ab omnibus est plausibiliter recepta, & inter Theologos, & Jurisprudentes valde necessaria ad casuum resolutionem; siquidem ex paritate unius casus, resolvitur alius, argumento rectè à paritate desumpto; & in judicialibus dum lex deficit, ex paritate, à Lege alia desumpta, causæ terminantur: ergo benè valet: *In illo casu resolvitur sic: ergo in isto debet resolvifio*; aliàs deficeret paritas, quod absque temeritate dici nequit.

41 Resp. quod replica ista ex non pénétratione rationis provenit. Probatio enim non excludit argumentationem à paritate; facit tamen evidens, quod sola odiositas, & pœnalitas paritatem non efficit; seu quod inter legem, & legem, ex eo præcisè quod

utraq; odiosa fit, paritas non intervenit. Exemplo res patet. In Dicecesi Vallisoletana reservatur absolute: *Sacrilegium*: & juxta Corell. solum intelligitur reservari profanationem Sacramentorum, Ecclesiae violationem, manus violentas in Clericum injicere, & rebus sacris ad profana abuti, ut sup. num. 15. dictum est. In Dicecesibus Salmantina, & Segoviensi reservatur etiam *Sacrilegium*: in ista sic: *Todo Sacrilegio, cas. 7.* In illa sic: *Pecado de Sacrilegio de qualquiera manera que se cometa; Cas. 4.* Reservatio in Dicecesibus istis facta, æquè pœnalis, & odiosa est, ut patet; & tamen in prima restringitur ad certa, seu determinata Sacrilegia; at; vero in duabus alijs ad omnia Sacrilegia ampliatur, sicut tenet ipse Corella *in prax. In Apend. ad casus reserv. §. 11. not. 59.* Ex quo exemplo hæc conseq. infallibiliter inferitur: Ergo stante convenientia omnimoda in odiositate, & pœnalitate, stat disparitas inter legem, & legem, seu inter reservationem, &

reservationem; quæ quidem conseq. evidens facit assumptum.

42 Aliundè igitur provenit inter istas reservationes disparitas, scilicèt, ex eo, quod duæ posteriores verbis universalibus factæ sunt; prima his: *Omne Sacrilegium*; secunda istis: *Sacrilegium qualitercumque committatur*; propositio autem universalis propriè, & ex communi usu loquendi omnes particulares, sub ipsa contentas, comprehendit; proindeque propositio ista: *Omne Sacrilegium est reservatum*; singula Sacrilegia, absque exceptione aliqua, reservari affirmat; etenim qui omne dicit, nihil excipere censetur *cap. Si Romanorum 1. vers. Dicendo verò, &c. dist. 19. leg. Juliano 68. in pr. ff. de Legat. 3. leg. Hic titulus 1. §. 1. ff. de Legat. prestand. contra tab. leg. A procuratore 13. Cod. Mandati.*

43 In Dicecesi autem Vallisoletana dicitur absolute; reservatur *Sacrilegium*; verbum hoc est indefinitum in materia contingenti; unde non æquivalet universali, acproindè, servata pro-

proprietate significationis suæ ex usu loquendi, ad graviora Sacrilegia restringitur.

44 Dices: etiam prohibitio, seu reservatio in præsentî Constitutione facta, constat verbis indefinitis; nempe: *In peccato turpi, atque inhonesto, &c.* quæ utpotè in materia etiam contingenti, non æquivalent universalibus, ac per consequens talis reservatio, absque propriæ suorum verborum significationis læsione, venit restringenda, sicut restringitur hoc verbum: *Sacrilegium*; quia, *in re dubia benigniorem interpretationem sequi non minus justius est, quam tutius, Reg. 192.*

45 Resp. 1. quod licet restrictio adhibita reservationis factæ verbo generali indefinito ex. g. *Sacrilegium*, aliqua probabilitate non careat, illam tamen non sequor, quia oppositum est longè probabilius, ut statim videbimus; ipsam verò ex 3. fundamento pro contraria parte adduco, ut præsens assumptum contra ipsam manifestum fiat. Quod autem hujusmodi indefinitæ reservationes limitari non de-

debent , tenent , in primis Corrella de Reservat. §. 13. not. 68. ad calc. Larrag. in reservat. 25. Dicecesis Pampeleonensis , ubi licet oppositam opinionem probabilem fateatur ; suadet tamen quod extra casum urgentis necessitatis practicæ non mandetur. Salmantic. tom. 3. tract. 11. cap. 4. part. 3. n. 28. cujus verba , quia valde expressiva , in medium adduco. Cum. n. 2. 7. dixisset , quod verba legis intelligantur secundum eorum sensum proprium ; postea subdit.

46 Ex qua regula inferitur , legem generalitèr , & indefinitè loquentem , non debere restringi ; nec casum aliquem ab ea extrahi (nisi sequatur aliquod inconueniens , juxta dicta) sed extendi ad omnes , qui sub proprio significato continentur , juxta illud : verba generalia generalitèr accipienda sunt. Et illud : Ubi lex non distinguit , nec nos distinguere debemus. Et sic enuntiatio legis indefinita æquivaleret universali , & multo magis si fuerit negativa (talis est præsens Constitutio) quæ est malignantis nature , & totum quod post se invenit , destruit. Bonacina n. 15.

Layman num. 7. Suarez lib. 6. cap. 2.
num. 3.

47 Schmier tract. præ. cap. 3. n. 62.
dicens: quando verba sunt indefinita, di-
cuntur equipollere generalibus, & vim
locutionis generalis obtinere, cap. Quia cir-
ca 22. de Privileg. leg. Servitus 23. ff. de
S. P. V. leg. Quoties 2. Cod. Si plures una
Sent. Nam, qui nihil excipit, cum exci-
pere potuisset, omne videtur includere.
Leg. Omnia 1. §. 4. ff. de Offic. præf. ur-
bi. Barbosa de Clausul. usufr. claus. 62.
num. 7. & de Dictionib. dict. Maxime:
num. 5. ubi ait: Statutum loquens, vel
disponens aliquid per verba exprimentia
genus, includit omnes species sub genere
comprehensas; & citat plures. Ex qui-
bus infero: ergo ex eo, quod prohi-
bitio præsens verbis generalibus facta
sit; nempe, in peccato turpi, atque inho-
nesto, recta interpretatione ad cuncta
peccata inhonesta ampliatur. Cæterum,
quia ex hoc capite aliquam probabili-
tatem, languidam tamen, adversæ
parti negare non possum, ad secundam
responsionem transitum faciamus.

48 Resp. 2. quod licet præsens
pro-

prohibitio constet verbis indefinitis, & generalibus, qualia sunt: *In peccato turpi, atque inhonesto*; tamen non est generalis, aut indefinita, sed verè prohibitio universalis: Siquidem ad mentem Summi Pontificis investigandam, non solum præfata verba indefinita, sed alia, quibus Constitutio integratur, debemus attendere, ex omnibus enim perfectus sensus coalescit. Salmantic. ubi sup. num. 26. dicens: *Cum est dubia mens Legislatoris, attendenda est materia legis cum circumstantiis antecedentibus, & consequentibus, quia ex omnibus coalescit integritas sensus. Præcipuè accipi potest illius notitia ex præmio, & principio legis: sæpè enim ibi ponitur finis, & causa ob quam lex fertur, & constat ex leg. Regula, circa finem, ff. de Juris, & facti ignorantia, leg. Finali, ff. de Testatoria tutela. Schmier ubi sup. num. 58. ait: In explicatione verborum ambiguum ad antecedentia, & consequentia reflectendum est, & unum ex altero declarandum arg. leg. Si servus 50. §. ult. in f. ff. de Legat. 1. Celsus in leg. Incivile 24. ff. de Legib. inquit: Incivile est, nisi tota lege*

ge perspecta, una aliqua particula ejusdem proposita, judicare, vel respondere.

49 Non ergò in solo verbo sistat attentio nostra, sed omnia perspiciat. Dicitur etenim: *In peccato turpi, atque inhonesto*: sed ad præcedentia reflectamus, si Summi Pontificis mentem sincerè, ut fas est, intelligere cupimus. *Omnem turpitudinis occasionem prorsus eliminare*, est finis, quem intendit, & magnoperè cupit; universalis quidem est, ut patet omninò per *ly omnem*: neque minus constat ex *ly prorsus*: de qua Barbosa de Diction. dict. 294. num. 1. excludit dictio, *Prorsus, omnia, & singula, que incontrarium excogitari possunt*. Ut finem istum universalem assequatur, eligit, & præscribit medium hoc: *Prohibet omnibus, & singulis Sacerdotibus, ne aliquis eorum confessionem complicitis in peccato turpi excipiat*. Dicant nunc, quæso, qui verbum indefinitum, *Peccatum turpe*: limitare contendunt, quodnam fundamentum ad hujusmodi limitationem in sanctionis contextu reperitur? Nullum utique assignare possunt, præter *ly Peccatum turpe* à cæteris verbis de-

decerptum; hoc autem aperta violentia est; omnia namque verba debent perspicui, ut verus sensus appareat: *Es incivile est* (vel, quod idem, contra rectam rationem) *nisi tota lege perspecta, una aliqua particula ejusdem proposita, judicare, vel respondere.*

50 Ad ampliacionem autem faciendam multa, & efficaciam extant motiva i. quod *ly peccatum turpe* est verbum generale, omnia peccata turpia sub se, in propria significatione acceptum, comprehendens; proindeque limitationem ex proprijs non affert. Secundum est, quod præcedunt duo universalialia, scilicet, *omnem occasionem, & omnibus Sacerdotibus*; verba autem præcedentia declarant sequentia. Barbosa axioma 222. num. 48. unde universalialia, quæ præcedunt, universalitatem sequentis declarant. Tertium: nam mens, & finis Summi Pontificis præcipuè spectari debent, ut ejus Constitutio rectè intelligatur, & proprius verborum percipiatur sensus. Textus in cap. *Intelligentia* 6. & cap. *In his* 15. de Verb. sig. leg. *Nominis* 6.

§. 1. ff. eod. l. Non aliter 79. in pr. ff. de
 legat. 3. l. Non dubium 5. in pr. Cod. de
 Legib. Finis, ut vidimus, est universa-
 lis, nempe, omnem occasionem, &c. ipsi
 autem debet proportionari medium:
 Quia unumquodque, quod est propter finem,
 necesse est, quod sit fini proportionatum, ait
 S. Thom. 1.2. q. 96. art. 1. in Corp. me-
 dium verò præscriptum, scilicet, pro-
 hibitio, facta omnibus Sacerdotibus absol-
 vendi complicem in peccato turpi, nequit
 esse proportionatum fini intento, nisi
 sit universale; hoc est, omnia peccata
 turpia comprehendens; nam si de solis
 peccatis completis medium intelligen-
 retur, occasiones multæ, quæ ex pec-
 catis turpibus incompletis provenire
 possunt, hac prohibitione non elimi-
 narentur. Unde medium limitaret uni-
 versalitatem finis, quod irrationabile
 videtur; nam cum finis intendatur
 propter se, & moveat ad electionem
 mediorum, media autem intendantur
 propter finem, & in quantum condu-
 centia ad finem, non medium limitare
 finem, sed finem ampliare medium de-
 bemus intelligere.

51 Quod amplius , & efficacius suadetur. Si medium , id est , *peccatum turpe* , sumitur pro omni peccato turpi , non impropriatur significatio ejus , cum omne peccatum turpe propriè significet. Si autem pro solis peccatis turpibus completis summatur , impropriatur significatio verborum , quibus finis exprimitur; *siquidem ly omnem occasionem* trahitur ad significandum aliquas occasiones , illas nempe , quæ ex peccatis completis , non verò illas , quæ ex incompletis oriri possunt; quod quidem contra jus est , & contra communem Doctorum sensum , ut *sup. num. 37.* constat.

52 Immo potius , quamvis aliqua peccata turpia determinata in Constitutione exprimerentur , alijs prout nuncstantibus , deberet intelligi , omnia peccata comprehendere , etiamsi verba , talia peccata exprimentia , impropriari , necessum foret; quia aliàs mens , & finis Legislatoris , ac proinde lex ipsa illusoria redderetur ; colligitur ex *cap. Si civitas de Sentent. Excommun. in 6.* in quo ne sententiâ interdicti illusoria
red-

reddatur, extenditur ad suburbia. Ne autem lex illusoria reddatur, verba impropriari debere, tenent, Salmantic. *tr. 11. cap. 4. part. 3. num. 27.* Schmier *Jur. Can. Civ. tom. 1. tract. pra. cap. 3. num. 48.* Barbof. *axiom. 130. num. 3. & axiom. 222. num. 9.* & videtur communis sententia. Itidem Sabelius, *Diversor. v. Interpretatio, num. 1. & 12. cum alijs.*

53 Prætereà, quia Summus Pontifex magnoperè cupit, & intendit omnem turpitudinis occasionem à Sacro Confessionis Tribunali prorsus eliminare; prohibet omnibus Sacerdotibus, ne aliquis eorum Confessionem sui complicitis excipiat. Clausulæ istæ verè consonæ sunt. Si autem non omnibus, sed aliquibus tantum Sacerdotibus complicitis Confessionem excipere, prohiberet, clausulæ prædictæ non essent consonæ; quia occasiones turpitudinis, quæ in Confessionibus factis Sacerdotibus in Constitutione non comprehensis, contingere poterant, eliminare non intendebat, neque cupiebat. Unde melius, & majori cum

proprietate debebat dicere; cupientes, aliquas turpitudinis occasiones eliminare, prohibemus talibus determinatè Sacerdotibus, &c. tunc enim particularitas occasionum consonaret particularitati Sacerdotum. Nunc sic; sed si sanctio hæc, non de omnibus peccatis, sed tantum de aliquibus, nempe turpibus completis intelligeretur, hoc ipsum inconueniens ex improprietate sermonis militaret, ut est manifestum, quod nullatenus asseri debet: ergo de omni peccato turpi venit intelligenda.

54 Denique. Si *ly peccatum turpe*, quia indefinitum, ad sola completa turpia restringere liceret, etiam *ly persona complicitis*, non ad omnes personas, sed ad aliquas tantum, quæ complices in peccato turpi, etiam completo, essent, posset, aut deberet limitari: sed nullus hoc somniavit asserere: ergo nec illud asserendum est. Maj. constat; quia *ly peccatum turpe*, & *ly persona complicitis*, æquè indefinita sunt; ergo si primum, quia indefinitum, restrictionem admittit; pariter, & secundum.

eundem. Vel si secundum, quamvis indefinitum, limitationem non recipit, inefficaciter arguit, qui ex isto capite, primum limitare intendit. Relinquitur ergo, quod ly *peccatum turpe* ponitur in sanctione tanquam universale, & prout tale debemus illud assumere, sicut docent Authores, *num. 45. 46. & 47.* citati, & dictis convincitur.

55 Dices. Si verbis subtiliter dialecticare licet (cum tamen reprobetur subtilitas, *l. Si fideiussor, §. Quaedam, ff. Mandati, Cod. Dilecti de Judic.*) argumento ad hominem dicta corruunt. In Constitutione enim unus tantum casus excipitur, nempe in mortis articulo, in quo Sacerdos complicis confessionem potest excipere; & tamen, hoc non obstante, in *Opusculo Theologico à num. 43.* alij casus, præter exceptum, assignantur, in quibus Confessarius potest complicem absolvere. Hinc argumentum exurgit. Interpretatio, pro casibus ibi assignatis facta, vel pugnat cum universalitate hujus Constitutionis, vel non pugnat? Si pugnat: ergo

ialis interpretatio non est admittenda. Si non pugnat : ergo etiam interpretatio , pro solis peccatis completis facta , salva Constitutionis universalitate , debet , aut potest admitti.

56 Resp. Quod interpretatio adhibita in casibus in *Opusculo Theologico* expressis minimè pugnat cum universalitate hujus Constitutionis, quia in illis (excepto , qui *num. 75. ibi: Rogab. amplius* , adducitur , in quo juxta aliquos bona fides excusat) occurrit fortius præceptum juris naturæ de bono nomine curando , contra quod vim non habet Constitutio , neque alia humana lex. Unde rectè hujusmodi casus non comprehensi intelliguntur , quia ad illos potestas loquentis non extenditur ; sicut extenditur ad peccata turpia incompleta ; quapropter in ordine ad tales casus restringitur ; in ordine verò ad peccata incompleta limitari non debet Constitutio. *Barb. de Axiom. axiom. 222. n. 44. dicens: Verba generalia restringuntur , & limitantur secundum naturam , & potestatem loquentis , & non ultra. Vide aliam rationem infra , num. 129.*

57 Manet ex dictis solutum primum fundamentum pro contraria parte à *num. 1.* propositum. Neque urgent aliquid exempla, *num. 3.* adducta, de non intelligendo Clero nomine *Populi*, & de exemptione Episcoporum ab omni Censura, quantumlibet verbis generalibus interminata; quia sic jure est expressè dispositum; *exceptio autem firmat regulam in contrarium.*

58 Ad secundam confirm. *num. 6.* Resp. quod verba præsentis Constitutionis, si in ea aliquis concederetur favor, non deberent amplius extendi, quam ut omnia turpia peccata includerent: neque nunc (si forte odiosum est, quod continet) debent minori cum amplitudine concipi, sicut proprium eorum significatum exigit. Neque hoc aliquod est inconveniens, sed regulas juris servare, & doctrinis ab Authoribus traditis assentiri. Ita Salmantic. *tom. 3. tract. 11. cap. 4. part. 3. num. 27.* ubi asserens, quod verba intelligi debent secundum eorum sensum proprium; subdit: *Ex hoc verum est, si-ve lex sit odiosa, si-ve favorabilis: quia nec*

una restringi, nec alia ampliari debet, nisi quanti patiuntur verba in propria significatione accepta. Pro quo citat Gordon, Tapia, Salas, Layman, Suarez, Bonacina, Palaus. Consonat etiam Schmier *Jur. Can. Civ. tom. 1. tract. pre. cap. 3. n. 43.* dicens: *Verba simpliciter prolata in materia, tam favorabili, quam odiosa, simpliciter, & cum effectu intelligi debent.* Colligiturque ex *cap. In his 15. de Verb. Sign. l. Hoc legatum 45. ff. de legat. 3. l. Stipulatio 1. §. 3. ff. de V. O.*

Notantè dixi: Si foris odiosum est, quod continet Constitutio ista; quia ipsam tanquam favorabilem omninò amplexandam esse, existimo; de quo infra, num. 96. & num. 112. 113. & 180.

§. III.

Fundamentum secundum.

*QUIA INCONVENIENTIA,
quæ vitare intendit Constitutio
hæc, tam ex peccatis completis,
quàm ex incompletis turpi-
bus oriri possunt.*

59 **F**undamentum hoc satis
diffusè expositum est in
Opusculo Theologico à n. 18. quaproptèr
ab illo nunc breviter, ne dicta repe-
tantur, expediatur. Cum adversus Sa-
cerdotes, execrabile flagitium pœni-
tentes ad turpia sollicitandi, aut provo-
candi committentes, diu jam Ecclesiæ
Auctoritas justæ severitatis flagrum
varijs Decretis vibrasset; nunc SS. Pa-
ter Benedictus XIV. ea contemplatus,
inquit: *Nos itaque maturè perpendentes
quanti momenti sit ad æternam animarum
salutem ea (Decreta intellige) ubique
exac-*

*exactè observari, & quanti ad infirmas
 oves curandas, & decorem S. Ecclesie
 retinendum intersit, ne aliqui Sacerdotes
 Pœnitentia Sacramento nefariè abutentes
 Pœnitentibus pro curatione vulnus, pro
 pane lapidem, pro pisce serpentem, pro
 medicina venenum porrigant, sed animo
 secum recolentes, se à Christo Domino Præ-
 sides, & Judices animarum Constitutos,
 ea Sanctitate, qua sublimitati, ac digni-
 tati muneris convenit, tam venerandum
 Sacramentum administrent, motu proprio,
 & ex certa scientia, ac matura delibera-
 tione nostra præfatas literas hujusmodi, ac
 omnia, & singula decreta prædicta ad
 illarum interpretationem, & declaratio-
 nem emanata Apostolica auctoritate tenore
 præsentium approbamus, & confirmamus.*

60 His attentè perspectis, appa-
 ret statim, quod omnia peccata tur-
 pia præsentì subjacent prohibitioni.
 Nemo utiquè negare potest, quod
 Confessarius ille, qui pœnitentem ad
 inhonestos tactus, lasciva oscula, aut
 turpiloquia excitat, sive provocat; vel
 propter inverecundam Confessionem
 ipsi faciendam, & facilitatem abso-
 lu-

lutionis ab ipso obtinendæ , peccata iterat , & sacrilegia repetit , æquè abutitur Pœnitentiæ Sacramento , & hujusmodi pœnitenti pro curatione vulnus , pro pane lapidem , pro pisce serpentem , & pro medicina venenum porrigit , æquè ac ille , qui ad carnales copulas iterandas , potestate abutitur absolvendi ; nam sicut iste ovem Christi , loco eam curandi , lethalitèr sauciat , paritèr , & ille : atque uterque Sacramento contemptum , & Ecclesiæ injuriam infert. Nunc sic : sed propter ista mala vitanda prohibetur , ne , qui copulam carnalem commisit , suum complicem absolvat : ergo etiam , illi , qui oscula , tactus , &c. patravit , pariter prohibetur , ne complici absolutionem impertiat.

61 An non de alterutro maximè verificatur divina S. Gregorij Sententia ? *homil. 17. in Luca , cap. 10. dicentis : Nullum ab alijs majus præjudicium , quam à Sacerdotibus tolerat Deus , quando eos , quos ad aliorum Correctionem posuit , dare de se exempla pravitatis cernit : quando ipsi peccamus , qui compefcere peccata*

'debuimus. Hi etenim susceptæ benedictionis ministerium ad argumentum, & augmentum vertunt turpitudinis; & cum sanctitatis locum accepissent, pollutis actibus implicantur. Hi profectò *Sacrilegi quidem Dæmonis potius, quam Dei Ministri sunt, qui animas, loco eas per Sacramentum Creatori suo reconciliandi, majori peccatorum mole onerantes, in profundum iniquitatis barathrum nefariè submergunt; atque perditæ Oves ad Ovile Dominicum redire properantes eorum manibus ferarum dentibus dilaniandæ traduntur.* Rectè igitur jurisdictione uterque privatur, ut animam, quam curare negligit, perdere desinat.

Hoc adeò verum mihi est, ut inter casum, & casum nullam disparitatem, vel minimam soliditatis apparentiam habentem, (quantum ad præsens) reperiam. Sed pro majori veritatis manifestatione.

62 Dices; quod Sacerdos, qui oscula, tactus, &c. prout in casu proposito commisit, revera nec validè, nec licitè potest complicem absolvere, non quia hujusmodi peccata in Consti-

tutione hac sint comprehensa, sed quia in tali Confessione adest evidens relabendi periculum, cui complices se tradentes actualitèr peccant; consequentèrque Confessio evadit sacrilega. Si autem relapsus periculum deesset, & pœnitens sincerum dolorem supernaturalem, efficaxque emendationis propositum apponeret, Confessio valida, & fructuosa esset. Econtra verò in casu, quo copula carnalis sit commissa; tunc enim sive adsit, sive desit relabendi periculum, nulla erit absolutio, etiam si pœnitens cum dolore, & proposito debitis accederet; siquidem à peccato copulæ absolvere, absdubio est Sanctione ista prohibitum. Ratio disparitatis est, quia in Constitutione peccata incompleta expressa non sunt, unde de solis completis intelligi debet, sicut sup. à num. 7. dictum est.

63. Contra. Non magis expressa sunt in Sanctione peccata completa, quam incompleta; siquidem solùm dicitur: *in peccato turpi, & inhonesto*, quæ verba omnia peccata turpia propriè
fig.

significant : ergo asserere , quod peccata completa expressa sunt , non autem incompleta , omninò falsum est.

64 Ex eo autem , quod neque completa , neque incompleta exprimuntur , minimè infertur , quod incompleta , quia expressa non sunt , prohibitioni non subjacent. Vel si talis consequentia (quod nullatenus debet admitti) bona , & legitima est , etiam illatio hæc : ergo peccata completa , quia expressa non sunt , prohibitioni non subsunt : bona erit , ac legitima , quæ tamen concedi non potest. Subsumo : Sed ex vi *expressionis* non est major ratio unius , quam alterius : ergo si secunda illatio non tenet , nec prima.

65 Dicere , quod nomine *peccati turpis* , atque *inhonesti* aliqua peccata debent necessariò intelligi ; & cum peccata completa precisè intelligi debeant , ista pro expressis habentur , incompleta verò pro non expressis.

66 Ecce æquè voluntaria solutio. Quia nomine *peccati turpis* peccata aliqua veniunt intelligenda , & à signifi-

catione talis nominis peccata completa excipere, fas non est, pro expressis computantur; non autem incompleta. Negari non potest, quod tale nomen completa, & incompleta propriè significat. Nunc sic: ergo vi nominis computare completa pro expressis, & incompleta pro non expressis, est merè voluntarium. Et si hoc licet, retorqueo argumentum, ut incompleta tanquam expressa, completa verò tanquam non expressa concipiantur.

67 Rursus: hæc argumentatio: *peccata completa nomine peccati turpis necessario intelliguntur comprehensa in Sanctione: ergo peccata incompleta tali nomine comprehensa non intelliguntur*, mihi vehementè displicet. Fateor, quod peccata completa comprehensa precisè reputantur; cæterùm omninò evidens est, quod ex capite expressionis peccata incompleta voluntariè excluduntur; sicque, ex antecedenti posito, prohibito infertur consequens; unde bonitas illationis unicè in hoc fundamen-

to nititur: *Stat pro ratione voluntas in-*
ferentis.

68 Majori cum fundamento infer-
 tur oppositum; scilicet: nomine pec-
 cati turpis comprehenduntur comple-
 ta peccata, quia in ipso vi propriæ sig-
 nificationis reputantur expressa: ergo
 etiam incompleta vi ejusdem signifi-
 cationis expressa, & comprehensa in-
 telliguntur. Ratio est, nam qui nihil
 excipit, cum excipere potuisset, omne
 videtur includere, *leg. Omnia 1. §. 4.*
ff. de Offic. pref. urbi; & ubi lex non
 distinguit, neque nos distinguere de-
 bemus, *leg. Praeses 3. ff. de Offic. Pra-*
sed. leg. de Pretio, ff. de Publ. in rem
act. subsumo: sed Summus Pontifex
 nullum peccatum excipit, & omnia
 exprimit æqualitèr: ergo tam com-
 pleta, quam incompleta æqualitèr in-
 clusa debent censerì. Manet ergo in
 suo vigore inducta probatio, & quod
 Sacerdos nec validè, nec licitè potest
 absolvere complicem in peccato turpi
 incompleto, quamvis dolor, & propo-
 situm necessaria adsint, & periculum

relapsus desit; sicut nec potest in casu peccati completi.

69 Ex dictis dirutum manet secundum fundamentum pro contraria parte militans. Sed ut clarius percipiatur, advertere oportet, quod (inter alias Interpretationis divisiones, quæ ab Authoribus traduntur) alia est interpretatio *comprehensiva* alia verò *extensiva*; conveniunt ambæ in hoc, quod interpretationem restrictivam excludunt; in hoc autem differunt inter se, quod *comprehensiva* (quam alij vocant *extensivam* impropiè talem) locum præcipuè tenet, quando reperiuntur verba universalialia, generalia, vel indefinita; *extensiva* verò (quam alij *purè extensivam* dicunt) reperitur, quando de casu in lege expresso, ad casum, sub verborum significatione neutiquam comprehensum, propter identitatem rationis extensio fit.

70 Secundo advertendum est, quod inter casum in lege comprehensum, & alium non comprehensum potest adesse eadem, vel similis ratio; seu similitudo, vel identitas rationis. Tunc

E

adest

adeſt ſimilis ratio, quando rationes in utroque caſu ſunt diverſæ, ſimilitudinem tamen, & æqualitatem inter ſe continent; ex. g. *cap. Sæpè 1. de Temporib. ordinat. in 6.* prohibet Episcopis Italiæ, ne aliquem ultramontanum absque Summi Pontificis licentia, vel proprii Episcopi literis dimiſſorijs, cauſam rationabilem, cur ordinare non velit, aut non valeat, expreſſam habentibus, ordinare præſumant; quoad alios Episcopos extra Italiam ſimilis eſt ratio prohibitionis, non eadem; unde ad eos non extenditur prohibitio, quia ſtante ſola rationis ſimilitudine de caſu ad caſum, non fit extenſio regularitè.

71 Tunc datur identitas rationis pro caſu non comprehenſo; quando non ſimilis, ſed eadem omninò ratio in eo currit, ac in illo, qui exprimitur in lege; quod maximè procedit in correlativis, veluti pater, & filius, maritus, & uxor, ſponſus, & ſponſa, Religioſus, & Monialis, dominus, & ſervus; quapropter lex ſervo concedens communicationem cum do-
mi-

mino excommunicato; concedit etiam domino, quod cum servo excommunicato communicare possit; stante namque identitate rationis, de casu expresso ad casum non expressum extensio fit, juxta communem Doctorum sensum, saltem in favorabilibus. In pœnalibus autem extensionem de casu ad casum, etiam si identitas rationis adfit, negant Salmanticens. loco, num. 12. cit. & plures alij ab ipso ibid. allegat. Attamen Barbosa cum pluribus, quos citat, absolutè tenet, quod *casus duo, quando sunt equiparati in jure, dispositum in uno censetur dispositum in alio; de Axiomat. axiom. 39. num. 9.* consonat Schmier *Jurisp. Can. Civ. tom. 1. tract. pre. cap. 3. à num. 74.* citans Suarez, & alios.

72 Utraque opinio absdubio probabilitate, tam intrinseca, quam extrinseca fungitur, & in rei veritate aliqua exempla, quæ à Salmanticensi, num. 40. adducuntur, universalitè recepta sunt; uti Irregularitas lata contra rebaptizantes, non extenditur ad eos, qui Ordinem, vel Confirmatio-

nem reiterant ; & in *Clement. 1. de Privilegijs* excommunicantur Religiosi, qui absque Parrochi licentia Eucharistiæ, Matrimonij, & Extreme-Uctionis Sacramenta administrant ; & tamen ad ipsos cætera Sacramenta administrantes, nempe Baptismi, aut Pœnitentiæ non extenditur. Verumtamen in dictis exemplis non eandem, sed similem tantum rationem in casibus expressis, & omisis concurrere, potest, non absque fundamento, affirmari, assignando disparitatem; nam in secundo casu Sacramenta Baptismi, & Pœnitentiæ sunt majoris necessitatis, quam Eucharistiæ, Matrimonij, & Extreme-Uctionis. In primo autem fortassis potest esse disparitas, quod reiteratio Baptismi poterat aliquando occasionem Infidelibus jam conversis, & baptizatis præbere, ut videntes, de facili Baptismum reiterari, de efficacia Baptismi dubitarent; quæ dubitatio circa Baptismum, qui Ecclesiæ porta, & maximæ necessitatis est, graviora inconvenientia afferret, quam circa alia Sacramenta; quamvis illicitum

tum æquè sit de quolibet ex septem Sacramentis dubitare; omnia siquidem ex stabili Christi institutione vim efficacissimam habent sanctificandi. Hoc absque utriusque opinionis præjudicio dicitur, nam stante sola rationis similitudine, omnes extensionem de casu ad casum negant, sicut in duobus casibus assignatis conveniunt; solùmque potest esse parvi momenti discrimen, an sola similitudo, vel omnimoda rationis identitas in casibus istis concurrat; de quo nulla mihi est cura. His notatis.

73 Apparet jam, quod peccata turpia, tam completa, quam incompleta in præsentì Constitutione includuntur, vi interpretationis comprehensivæ, quæ præcipuè in presenti locum tenet ratione verborum, tum universalium, tum generalium, & indefinitorum (universalibus æquivalentium, ut *num.* 47. dictum est) ex quibus Sanctio constat. Interpretatio autem extensiva nunc penitus superfluit; hæc etenim solum reperitur, quando ad casum, sub verborum significatione

nullatenùs comprehensum, ob rationis identitatem lex extenditur. Peccata verò turpia completa, & incompleta sub significatione verborum hujus Constitutionis æqualitèr comprehenduntur, & in ipsa, ut vidimus, æqualitèr sunt expressa; unde dicta *num. 9. 11. & 12.* partem istam minimè lædunt. Amplius clarescet veritas sequenti valdè opportuno exemplo.

QUÆSTIUNCULA.

AN PRÆSENS CONSTITUTIO extendi valeat ad Confessarium, qui contra alia præcepta, præter sextum, peccavit, ita ut non possit suum complicem in hujusmodi peccatis absolvere?

74 **N**ON solum in peccatis carnalibus, sed etiam in peccatis contra cætera præcepta possunt
re-

reperiri eadem inconvenientia, quæ præsens Constitutio eliminare intendit. Exemp. gr. si fur Confessario complici suo confiteatur, & ex hoc occasionem assumat latrocinia frequentius patranda, tunc utiquè Sacramenta contemptum, Ecclesia injuriam, & animæ periculum patientur. Unde Silvester cum alijs in *Summ. v. Confessio* 1. *quest. 16.* tenet, quod Confessarius non debet audire Confessionem poenitentis, cum quo peccavit, in quolibet peccato; ait enim: *Decimo sexto* *quæritur, utrum peccatrix confiteri possit Sacerdoti cum quo peccavit? & dicit Gul. post Hugo super C. Omnes 30. quest. 1.* quod Sacerdos eam non debet audire, quia tollitur erubescencia, quæ est satisfactionis pars proxima. Et idem est de omni peccato, in quo Sacerdos fuisset consentiens, vel cooperans: si tamen absolvit, valet absolutio. Quoad peccata turpia jam non valet.

75 Quæritur ergo, an sicut juxta opinionem istam Confessarius non debet audire Confessionem complicis,

non solum in peccato turpi, sed etiam in quolibet alio peccato; ita pariter prohibitio hæc, non solum turpia, sed etiam omnia alia peccata claudat? Dicendum est, quod tantum prohibetur absolvere complicem in peccato turpi contra sextum præceptum; non vero in peccatis contra cætera præcepta. Probatio jam adducitur.

76 Existimo, quod omnes in præfata resolutione convenient, consequenter ad ea, quæ de sollicitatione, non ad turpia, sed ad alia peccata communiter tenent Doctores. Restat nunc, ut probatio, quæ apud omnes sit efficax, exhibeatur. Si ergo identitas rationis in peccatis contra omnia præcepta admittitur, sicut opinio Silvestri videtur admittere; dicendum est, quod ultra identitatem rationis, requiritur, ut peccata contra cætera præcepta aliquatenus sub verborum significatione comprehenderentur; constat autem, quod sola peccata turpia, & inhonesta verborum significatio comprehendit: ergo ipsa, non verò alia peccata,
sub

sub ista prohibitione cadunt. Probatio ista est efficax pro Salmanticensi, & alijs, quos sequitur.

77 Juxta alios, qui tenent, quod stante identitate rationis, de uno casu ad alium fit extensio; non vero si tantum rationis similitudo sit; dicendum est, quod inter peccata turpia, & peccata contra cætera præcepta non datur rationis identitas, sed tantum similitudo. Ratio est, quia præ omnibus alijs peccatis, ut ait S. Thom. 2. 2. *quæst. 153. art. 4. in Corp. Delectatio venereorum est maxima. Unde hujusmodi delectatio est maximè appetibilis secundum appetitum sensitivum, tum propter vehementiam delectationis, tum etiam propter connaturalitatem hujusmodi concupiscentiæ.* Cum autem ipsa enarratio peccati turpis, quam pœnitens Confessario complici faceret, excitativa esset propter recordationem præteritæ delectationis; indè est, quod in peccatis carnalibus militat specialis ratio, ad hoc, ut Confessarius priveretur jurisdictione ad absolvendum suum complicem in ipsis; quæ ratio in cæteris peccatis non mi-
li-

litat. Hoc experimento constat, siquidem enormia crimina, quæ in materia luxuriæ occasione Confessionis irrepererunt, Summos Pontifices excitarunt, ut oportuna ista remedia apponerent.

78. Præcedens resolutio, ejusque probatio in favorem hujus partis efficax præbent fundamentum, sub hac forma. Ideo peccata contra alia præcepta huic prohibitioni non subsunt, quia sub propria significatione verborum nullatenus comprehenduntur; in ipsisque, & in peccatis contra sextum præceptum non currit eadem ratio: ergo, à contrario sensu, quia omnia peccata contra sextum præceptum æqualitèr comprehenduntur sub propria significatione hujus nominis *peccatum turpe*, &c. & in omnibus eadem ratio currit, omnia in Constitutione hac sunt comprehensa.

79. Alijs terminis. Quod cætera peccata, completa, aut incompleta sint, nihil prorsus efficit ad hoc, ut à prohibitione ista excludantur, vel in ea comprehendantur: ergo à fortiori,
com-

completio, aut incompletio peccatorum turpium omninò inutilis est ad stabiliendum inter ipsa discrimen; nempe, quod completa comprehenduntur in Constitutione, non autem incompleta. Ratio est; quia id, quod ad excludendum peccata minimè expressa, & diversæ rationis prorsus insufficientis est; ad excludendum peccata ejusdem rationis, & æqualitèr expressa, qualia sunt peccata turpia incompleta, multo magis insufficientis erit. Hic autem oportunè.

*Solvitur fundamentum tertium partis
adverse, ex
paritate aliarum reservationum de-
sumptum.*

80 Militant adversus prædicta opiniones; quæ sup. à num. 13. relatæ sunt. Ostensum est ibi, quod dum reservantur *sodomia, incestus, sacrilegium,* & alia peccata, probabiliter limitantur ab Authoribus generalia verba, quibus exprimuntur; ita ut, solum intelligantur reservata graviora crimina;

non

§. IV.

Fundamentum tertium.

*EX PRAXI ALIARUM
Dioecesium, in quibus hujusmodi
prohibitio per Synodales
Constitutiones facta
est.*

82 **N**Otatu digna sunt illa Sanc-
tionis verba: *Hac nostra
in perpetuum valitura sanctione, quemad-
modum à pluribus Episcopis per Synodales
suas Constitutiones jam factum esse novi-
mus, omnibus, & singulis Sacerdotibus
prohibemus, ne aliquis eorum extra casum
extremae necessitatis Confessionem personae
complicis in peccato turpi, atque inho-
nesto excipere audeat, sublata propterea
illi, &c.* Etenim ly quemadmodum indi-
cat similitudinem; unde sicut in illis
Dioecesibus complicem absolvere pro-
hibitum antea erat, ita in omni Eccle-
sia

fia prohibitum esse statuit præsentis Constitutione Summus Pontifex. Oportet igitur, quod praxim talium Diocesium attendamus, ut quemadmodum prohibitio ibi observata est, sic jam in universa observetur Ecclesia.

83 Præter Diocesim Mediolanensem, in qua à tempore S. Caroli Borromei (ut in *Opusculo* dictum est) complicem in peccato turpi absolvere est prohibitum: in Coloniensi Diocesi, in qua, ut refert La-Croix, tom. 2. lib. 6. part. 2. num. 1204. ultima Synodus, anno 1662. habita, sic statuit. *Ut animarum periculis, quantum in Domino possumus, occurramus, sub pœna suspensionis ipso facto incurrenda prohibemus omnibus Confessarijs, ne quis Confessionem mulieris, cum qua in materia carnis peccavit, aut complicitis, aut fautoris peccati (nisi in necessitate extrema) excipiat.*

84 Item in Leodiensi Diocesi, referente eodem ibid. num. 1643. anno 1697. prodijt impressum Leodij, 12. Martij, sub titulo: *Instructiones summarie pro Confessarijs, &c.* in quo notantur casus in illa Diocesi reservati,

& in fine additur : *Noverint autem, nemini quantumvis potestatem habentis absolventi à casibus Nobis reservatis, veniam esse concessam, ut absolvere possit ab hæresi, apostasia, & homicidio voluntario: Item à casu complicitis in materia venerea, id est, à peccato mortali externo in materia venerea cum pœnitente perpetrato.*

85 Audiatur nunc Felix Potestas, tom. 1. part. 4. cap. 5. num. 3600. ait enim. *In Diœcesibus, ubi in peccato carnis cum Confessario reservatur peccatum complicitis, nomine peccati carnis, venit, non solum culpa consummata (nisi exprimitur) sed quodlibet peccatum mortale externum carnis, nempe tactus impudici, &c. Item nomine complicitis, venit persona illa, quæ cum Confessario peccavit. Hæc ille, fol. mibi 323.*

86 Concordat La-Croix, qui de praxi in Diœcesi Ruræmundana ita, ubi sup. num. 1644. ait. *Advertendum est, quod in hac Diœcesi Ruræmundana nullus Confessarius, extra mortis periculum, licet aliàs habeat potestatem absolventi à reservatis, absolvere possit à peccato quolibet mortali externo contra castitatem,*

complicem in eodem secum peccato ; nec ad hoc sit approbatus.

87 Ecce duo testes , & quidem præclari , qui , quemadmodum in alijs Dicecesibus hujusmodi prohibitio observatur , nos instruunt , ut similiter jam omnes ipsam , prout Summus Pontifex decernit , observemus. Et nota , quod nullam opinionem in contra referunt , nec ambiguitate aliqua loquuntur ; ex quo colligere (absque cordis levitate) possumus , universali concordia omnes ita sentire , atque servare ; cum præcipuè La-Croix nimis prolixus , & abundans in opinionibus referendis sit ; neque ego aliquem Authorem contra opinantem vidi.

88 Ex his , in favorem hujus partis iste formatur discursus. Summus Pontifex præsentis sanctione ita interdicit , & prohibet absolvere complicem in peccato turpi , quemadmodum in istis Dicecesibus jam erat prohibitum : sed in istis Dicecesibus ita prohibitum antea erat , ut non solum à culpa consummata , sed nec etiam à quolibet peccato mortali externo con-

era castitatem commisso possent Confessarij complices suos absolvere: ergo simili amplitudine, & non tantum pro peccatis consummatis, hac sanctione in toto Orbe prohibitum est.

89 Aliter. Quemadmodum nomen *peccati carnis* in istis Dicecesibus intelligebatur, similiter nomen *peccati turpis* intelligere debemus: sed in istis Dicecesibus nomen *peccati carnis* ita intelligebatur, ut illo, non sola culpa consummata, sed quodlibet peccatum mortale externum carnis, nempe tactus impudici, &c. veniebat: ergo similiter nomen *peccati turpis* ita intelligere debemus, ut illo, non solum culpa consummata, sed quodlibet peccatum mortale externum turpe contra sextum præceptum veniat. Patet conseq. nam in sanctione aliter non exprimitur; ut autem tali nomine sola culpa consummata veniret, necessum erat, quod exprimeretur, ut advertit Potestas; si verò non exprimitur; utpote nomen indefinitum, & generale, omnia peccata turpia æqualiter exprimit, æqualiterque complec-

titur. Ergo de primo ad ultimum inferitur, quod stant probationes adductæ, & quod licet objectæ reservationes probabiliter restringantur, in subiecta materia restrictio minimè locum tenet. Sed ut amplius paritas enervetur, fit.

S. V.

Quartum fundamentum.

*EX EO, QUOD PROHIBITIO
hæc non est reservatio.*

90 **Q**UAMVIS sufficientè allisum sit oppositum fundamentum; siquidem, dum ex autoritate limitationem in aliquibus reservatis propugnante, præsentem quoque prohibitionem, argumento à paritate, limitare conabatur, in scopulum, nempe autoritatem, quæ prætensam limitationem repellit, incidit; iteratò vulnerandum venit ex aperto discrimine inter casus, in antecedenti propositos, & casum in conse-

se-

sequens adductum, interveniente. Sicut autem paritas vim, & efficaciam argumento præbet, ita disparitas argumentum reddit inerme; nam illationem ab antecedenti ad consequens præpedit.

91 Reservatio casuum communiter diffinitur sic: *Est negatio jurisdictionis absolvendi circa aliquod peccatum.* Diffinitionem istam prohibitioni præfenti omnino convenire videtur; ipsa namque confessorio denegatur jurisdictionis absolvendi complicem in peccato turpi. Verumtamen, re diligentius examinata, non esse reservationem, constabit. Casus reservatus benè ab Authoribus diffinitur sic: *Est peccatum mortale externum, ad cujus absolutionem inferioribus Sacerdotibus jurisdictionis non est concessa.* Ita Reiffenstuel *Theolog. Mor. tract. 14. dist. 9. quest. 1. num. 1.* Diffinitio hæc est ad mentem omnium Doctorum, juxta ea, quæ de reservatis communiter tradunt. Nota autem quod reservatio casus, & casus reservatus sunt correlativa, & quidem talia, quod unum in suo intellectu clau-

dit aliud ; & eonverso. Unde juxta S. Thom. 1. part. *quest.* 13. *art.* 7. *ad* 6. sunt simul natura , & cognitione. Comparantur utique tanquam activum , & passivum ; & quidquid de reservatione activè dicitur ; de casu reservato dicitur passivè. Exemp. gr. *reservatio hæresis* , dicit negationem jurisdictionis , omnibus Sacerdotibus factam à Papa , ad absolvendum à peccato mortali externo hæresis : *casus hæresis reservatus* , dicit peccatum mortale externum hæresis , ad cujus absolutionem Sacerdotibus Papa inferioribus jurisdicatio non est concessa. Similiter de alijs reservatis verificatur id ipsum.

92 Accedat S. Thom. qui paucis verbis totum explicuit in *Supl.* 3. part. *quest.* 20. *art.* 2. in *Corp.* dicens : *Potestas ordinis , quantum est de se , extendit se ad omnia peccata remittenda , sed quia ad usum hujusmodi potestatis requiritur jurisdicatio , qua à maioribus in inferiores descendit , ideo potest superior aliqua sibi reservare , in quibus judicium inferiori non committat.* Constat ergo , quod reservare aliquod peccatum , nihil aliud est ,
quàm

quàm Superiorem reservare sibi jurisdictionem ad absolvendum à tali peccato, eamque inferioribus non concedere. Hoc autem nullatenus convenit præsentì prohibitioni; quia licet Summus Pontifex de facto auferat Confessario jurisdictionem absolvendi complicem; illam tamen, sibi non reservat, sed omnibus alijs Sacerdotibus (complice excepto) concedit. Non igitur debet dici *reservatio*, nisi hujusmodi verbum impropriare velimus.

93. Hoc ad mentem omnium Doctorum esse, patet; omnes siquidem adæquatè dividunt reservationem in Papalem, Episcopalem, & Regularem; ad nullam autem ex his reducitur præsens prohibitio, ut est constans; unde necessario sequitur quod non est reservatio; aliàs divisio reservationis non esset bona, nam ad bonitatem divisionis, juxta Dialecticam, exigitur, quod membra dividèntia simul sumpta adæquent divisum, & quod nihil contineatur sub diviso, quod non contineatur sub aliquo ex membris dividèntibus; sed si præsens prohibitio esset

reservatio, contineretur sub diviso, & non contineretur sub aliquo ex membris dividendis, cum ad nullam ex prædictis reservationibus reducat; ergo si præsens prohibitio esset reservatio, divisio reservationis ab omnibus tradita non esset bona. Sequitur ergo quod non est reservatio.

94 Nec valet dicere, ideo ab Authoribus inter alias reservationes non esse in divisione numeratam; quia noviter est inducta. Non valet, inquam, nam plures Authores, qui hujus prohibitionis, in specialibus Dioccesibus antehac factæ, mentionem faciunt, eandem divisionem tanquam adæquatam tradunt, proindeque ipsam tanquam reservationem non æstimant.

95 Prætereà, si prohibitio hæc esset reservatio, in illis Dioccesibus, in quibus antea statuta erat, haberetur aliquatenus pro reservatione Episcopali; est dicere, poneretur in numero cum alijs reservatis illarum Diocesium; hoc autem nullatenus fit; nam in Coloniensi sunt 12. casus reservati; in Leodiensi 21. in Ruræmundana 13.

sicut videre est in La-Croix, ubi sup. inter quos prohibitio ad complicem absolvendum non numeratur, sed seorsim apponitur; immò in Synodo Coloniensi expressè vocatur *prohibitio*, & in alijs non appellatur reservatio nominatim, ut constat ex verbis sup. relatis à *num.* 83. ergo non est reservatio.

96 Denique. Juxta S. Thom. ubi sup. casuum reservatio duo involuit, nempe, & quod Superior judicium in illis sibi reservat, & quod in talibus judicium inferiori non committit. Utrumque reservatio propriè talis requirit; immo, quando Superior judicium in aliquibus Sacerdoti particulari non concedit, ipsum tamen sibi non reservat, minimè dicuntur reservata. Exemp. gr. quando Superior committit judicium, seu dat jurisdictionem inferiori, ut excipiat Confessiones virorum, non verò fœminarum; vel virorum, fœminarumque, non verò Monialium; vel Regularium, non autem Secularium; tunc utiquè respectu talis Sacerdotis, datur

negatio jurisdictionis circa aliqua peccata, & tamen minimè vocatur reservatio. Ergo potiori jure à prohibitione hac profus relegandum est *reservationis* nomen. Dixi: *potiori jure*, quia in exemplis positis negatur Sacerdoti jurisdictione erga omnes scæminas, aut Moniales, aut erga omnes Seculares; hac verò Constitutione solum denegatur erga particularem personam complicis, retenta jurisdictione ad absolvendum quamlibet aliam à peccatis inhonestis; quaproptèr hæc jurisdictionis denegatio longè benignior, & suavior est. Si igitur illa, quamvis latior, reservatio non dicitur; multo minus hæc, tenuissima quidem, reservatio vocari potest. Similitèr hæc non debet odiosa reputari, sicut nec illa reputatur.

§. VI.

EX DICTIS SOLVUNTUR 4.

¶ 5. & 6. fundamenta pro
 parte contraria pro-
 posita.

97 **P**RORSUS dilutum manet
 jam argumentum à pa-
 ritate aliarum reservationum , quas
 probabiliter limitant Authores , earum
 verba ad graviora peccata restringen-
 tes ; eo præcipue , ut atrociora crimina,
 non à quibusvis , sed à summis dumtaxat
 Sacerdotibus , sicut Tridentin. decer-
 nit , absolvantur ; & etiam , quia in
 aliquibus Dioccesibus , in quibus Sodo-
 mia , Incestus , Sacrilegium , & alia pec-
 cata reservantur , ad sola graviora cri-
 mina uniuscujusque lineæ expressè arc-
 tantur. Constat autem ex dictis in §. 4.
 quod Authores à præsentī prohibiti-
 one hujusmodi limitationem relegant ;
 asserentes quod non sola peccata con-
 summata , sed etiam quodlibet pec-
 ca-

catum mortale externum contra castitatem, sub tali prohibitione comprehenduntur. Immo, juxta immediatè dicta, nec *reservationis* vocabulum ipsi convenit; unde non solum in re, sed etiam in voce deficit paritas.

SOLVITUR QUARTUM fundamentum.

98 **R**Uic paritèr quartum fundamentum à *num.* 19. expositum. Tum, quia plures Doctores affirmant, quod in simplici, & ordinaria reservatione, in qua nulla fit mentio dubij, aut certitudinis peccati, includuntur etiam peccata dubia, sive dubium sit, an peccatum reservatum sit commissum; sive, an peccatum commissum, sit mortale, aut veniale ex levitate materiæ, vel ex defectu perfectæ deliberationis, advertentiæ, aut consensus. Ita Vvigandt, *tract.* 14. *exam.* 2. *num.* 5. Armilla, & Frias, apud Aversam, *quest.* 17. *sect.* 2. Corduba, Bonæ Spei, à *num.* 8. & alij

alij apud Dicastill. *disp.* 11. *dub.* 6.
num. 90.

99 Tum, quia à reservatione peccatorum ad prohibitionem istam minimè tenet consequentia. Reservatio enim affert obligationem superiori se sistendi; quaproptèr tanquam odiosa restringitur, & ad peccata dubia non extenditur; hæc autèm prohibitio unum tantùm, nempe complicem, ligat; cæteros verò Confessarios idoneos relinquit. Illa omnibus Confessarijs, superiore excepto, jurisdictionem adimit; ista, dempto complice, omnes Confessarios ad absolvendum admittit. Vide ergò, qua æquitate, extrema ista, toto quidem cælo inter se distantia, mensura eadem metiri possumus! nulla prorsùs; quinimò, maxima illorum disparitas compellit dicere, quod licet omnes Doctores, nemine dempto, assererent, peccata dubia in reservatione non includi, ex eo quod pœnalis, & odiosa sit; talis communis sententia, quoad præsens, nihil probaret. Attamen ex eo, quod
 plu-

plures Doctores affirmant, peccata dubia sub reservatione comprehendi, à fortiori sequitur; peccata turpia quomodolibet dubia sub prohibitione contineri; & ulterius, quia abest obligatio superiorem aliquem adeundi, propter quam (onus quidem non leve) à peccatis dubijs auferendam, hujusmodi peccata non reservari, probabiliter tueretur; non immeritò pro parte hac omnes Doctores numerari possunt; siquidem amota ratione, quæ eorum assensum erga reservationem sustinet, gravi cum fundamento interpretantur, eidem assentiri. Hoc enim receptissimum est, sicut in Authoibus, inter referendum sententias, passim invenimus.

100 Advertere autem oportet, duplex, pro nunc, esse dubium; primum, an peccata turpia incompleta sub prohibitione cadant? hoc est dubium juris. Ex dictis verò clarissimè constat, quod cadunt, & quod fundamenta, in presenti articulo explanata, opposita fundamenta elidunt. Unde

de hujusmodi dubium dissipatum manet, ut in articulo sequenti profusè videbitur.

101 Secundum dubium (supposito quod peccata turpia, etiam incompleta, sub prohibitione ista continentur) est, an peccatum commissum sit mortale, aut veniale? Dubium hoc dicitur dubium facti, & circa ipsum procedunt etiam dicta in hac solutione. Expensius autem agetur de hoc in solutione 6. fundamenti; nam qualitas materiæ, ad firmandum sententiam, multum refert. Ad reflexionem, *num.* 20. ex dicendis art. seq. constabit à *num.* 161.

SOLVITUR QUINTUM fundamentum.

102 **V**IM habet consuetudo, probabilem, & etiam, authenticam legis interpretationem inducendi. Interpretatio authentica, per consuetudinem facta, vim legis obtinet, dummodò ex consensu Legislatoris

ris

ris sit introducta , ut docet S. Thom. 1. 2. *quest. 97. art. 3. ad 3.* Interpretatio probabilis non habet vim legis , sed probabilis conjecturæ de mente Legislatoris. Hæc de Lege in communi.

103 Ad rem propiùs accedendo, jurisdictionio in pœnitentem sola consuetudine acquiri non potest , uti expresse *cap. Si Episcopus 2. de Pœniten. & remiss. in 6.* Bonifacius VIII. declarat. Si verò consuetudine superioris consensus , saltem tacitus , accedat , tali consuetudine acquiritur jurisdictionio, *cap. Cum contingat 13. de Foro compet. cap. Romana 5. de Sent. excom. in 6. cap. Duo simul de Off. Ord.* Superioris autem consensus ad hoc requisitus , non est interpretativus ; id est , ille , quem daturus erat , si rogaretur ; sed debet esse de præsentis existens , & signo aliquo manifestatus , ex. g. si superior videat , vel sciat simplicem Sacerdotem Confessiones audire , & non prohibeat , cum commodè possit. Ita La-Croix cum communi , *lib. 6. part. 2. num. 1555.* Nunc ad argumentum.

104 Multoties contingit, quod juxta

ra præcedentem consuetudinem instituitur lex, tuncque ipsa consuetudo est doctrinalis interpretatio legis. Hoc in præsentì accidit, nam secundum Constitutiones Synodales, & consuetudinem illarum Dicecesium, in quibus antea statutum erat, nova Sanctione interdicitur, ne Confessarius confessionem sui complicitis in peccato turpi excipiat. Constat autem ex dictis à *num.* 83. quod in illis Dicecesibus receptum est, nomine *peccati turpis*, seu *carnis* non solum culpa consummata, sed etiam quodlibet peccatum mortale externum carnis (nempè tactus impudici, &c.) intelligitur comprehensum. Hæc est praxis, sicut ex Authoribus ibi allegatis vidimus; hæc est consuetudo, secundum quam Constitutio præsens instituitur, & quam omnes observare debemus; nam *quemadmodum* ab illis Episcopis pro suis Dicecesibus prohibitum erat, ita à Summo Pontifice pro tota Ecclesia prohibetur.

105 Nec valet dicere, quod in diversis territorijs, & locis, diversa potest

test esse consuetudo. Non, inquam, valet; nam ut consuetudo sit verè talis, & probabilem interpretationem legis inducat, requiritur, quod in multitudine prævaleat, ut tenet S. Thom. *loc. cit.* id est, ab omnibus sic recepta; nec sufficit, quod unus, aut alter sentiat sic; hujusmodi enim nequit dici consuetudo, sed particularis opinio. Ita nunc accidit, siquidem in hac Toletana Diœcesi, ubi scribo, vix aliquem virum doctum reperi, qui, ad sola peccata consummata Constitutionem hanc restringi posse, sentiat; pèrmultos autem (inter quos nonnulli præstantissimi) inveni, qui, ad omnia peccata turpia, completa, & incompleta extendi, tanquam omninò certum, affirmant. Minimè ergo potest de sua ipsius observantia sibi pars adversa blandiri.

106 Prætereà; ut ex consuetudine jurisdictionem in pœnitentem Confessarius acquirat, necesse est, quod superioris consensus accedat, sicut dictum est. Usque adhuc verò neque expresse, neque ex signo aliquo suffici-

cien-

cienti constat, quod Summus Pontifex consentiat, Sanctionem hanc de solis peccatis consummatis intelligi, & à non consummatis Confessarium absolvere suum complicem. Deficit ergò prærequisitum necessarium ad acquirendam jurisdictionem, quam in hujusmodi peccati, & pœnitentis genere Pontifex à Confessario abstulit; ac per consequens etiam deficit jurisdic-
tio.

107 Dices; hoc est supponere, quod Sanctio ista à sua institutione privavit Confessarium jurisdictione ad absolvendum complicem etiam in peccato incompleto; quod tamen contraria pars nunquam admittit. Corruit igitur solutio, nam, quod probandum erat, supponit.

108 Resp. Ut omnis æquivocatio vitetur, advertere oportet, triplicem esse consuetudinem, aliam contra legem, illam scilicet, quæ legem præ-existentm, & obligantem, vel abrogat, id est, in totum aufert; vel derogat, id est, in parte tollit. Alia est consuetudo secundum legem; hæc non

tam dicitur consuetudo, quam obser-
vantia legis. Alia tandem est contue-
tudo præter legem, nempe quando da-
tur frequentia actuum circa materiam,
de qua lex scripta nihil disponit. Hæc
in præsentem locum non habet, nam
circa materiam existit lex. Restat ergo
quod consuetudo hujusmodi aut se-
cundum legem, aut contra legem sit.
Si dicatur, esse secundum legem, con-
tendendo, quod Sanctio solum prohi-
bet absolutionem à peccatis comple-
tis, non autem ab incompletis; cor-
ruit argumentum, quia supponit, quod
probandum erat. Deindeque habet
contra se cuncta supradicta. Si vero di-
catur, consuetudinem esse contra le-
gem, ipsam, quoad peccata incom-
pleta, derogantem; habemus intentum;
nam talis consuetudo legem obligan-
tem supponit, ac per consequens rectè
procedit solutio, argumenti supposi-
tionem admittens.

109 Nota, quod licet solutio, con-
suetudinem, in contra allegatam, per-
mittat, ipsam tamen jam esse intro-
ductam, minimè concedit; non so-
lum,

lum, quia non est communiter recepta, ut *num. 105.* dictum relinquitur; sed etiam, quia tempus elapsum, forsitan, non est sufficiens, quamvis ad consuetudinem doctrinaliter legem interpretantem minus tempus requiratur, quàm ad consuetudinem vim legis habentem. Permittitur autem absque hæsitacione; quia ex defectu consensus Summi Pontificis, etiam si consuetudo daretur, ad effectum absolventi, esset inutilis, quia, *nulla potest consuetudine introduci, quod aliquis præter sui Superioris licentiam, Confessorem sibi eligere valeat, qui eum possit solvere, vel ligare;* ita decrevit Bonifacius VIII. *loc. num. 103.* relato.

ULTIMUM FUNDAMENTUM solvitur.

¶ 10. **R**eiiciendum venit fundamentum, ex qualitate materiæ desumptum, quod quidem pluribus instantiis apertè enervatur. Prima: Licet inter omnia Christiano-

rum certamina graviora sint prælia castitatis, ubi quotidiana pugna, & rara victoria; item quamvis per carnis luxuriam humanum genus magis subdatur diabolo, quam per aliquod aliud, quia difficilius est vincere vehementiam hujusmodi passionis; tamen in clarissima, ac perillustri Religione Societatis Jesu reservatum est: *Quidquid est contra votum castitatis, quod in actum externum prodijt.* Secunda: in Dicecesibus Salmantina, ac Segoviensi est reservatum omne sacrilegium, uti *num. 41.* dictum est, ac per consequens, omne peccatum mortale externum contra castitatem ab habente, vel cum habente votum castitatis commissum. Tertia: per quodcumque inhonestum cum pœnitente habitum vel immediatè ante Confessionem, vel in ipsa Confessione, &c. subditur Confessarius gravissimis (condignis tamen) sollicitatoris pœnis; & aliundè, contra sollicitationis crimen, in favorem Sacramenti, & animarum, strictissimè (& meritò) opinantur communiter Doctores.

III Nefas est autem dicere, huiusmodi esse Ecclesiæ pietati, nec in minimo, dissona. Immo potius, quia per carnis luxuriam sub misera diabolici servitute genus humanum maxime laborat, Sacros Ministros, puritate, quæ ad animi candorem, morum innocentiam, & Sacramentalis Iudicii integritatem magnoperè conducit, præcellere, prædictis statutis providè, ac sapientèr disponere, magnum pietatis officium est. Siquidem infatuatis luxuriæ ebrietate populis, per Sacerdotes, castitate pollentes, ad sapientiam redire possibile est. Si verò id etiam patiantur Dei Ministri, cum se ipsis perdent, & reliquos. *Alij enim, etiam se sæpè delinquant, possunt tamen ad veniam pervenire. Si verò hoc magister ipse patiarur, omni excusatione privabitur, & supplicia extrema persolvet.* Aurea sunt verba S. Joannis Chrysoctomi in *Math. homil. 15.* quibus oportuna redditur ratio.

III Mitior verò præmissis est præfens prohibitio; nam reservato omnī sacrilegio, (omissis pro nunc alijs, ad

diversas líneas spectantibus) quodcumque mortale externum subditi, vel castitatis votum habentes, vel cum habentibus votum castitatis, turpe, atque inhonestum contra sextum præceptum committant, Superiori reservatum est. Unde non solum peccatum mortale externum cum Confessario, sed etiam cum quolibet simplici Sacerdote, Diacono, Subdiacono, Religioso, Moniali, vel Seculari voto castitatis obstricto perpetratum, non à quocumque Confessario, sed à Superiore, cui reservatum est, & cujus jurisdictioni peccans subest, absolvendum venit.

113 Hæc autem Constitutio ei, qui turpia cum Confessarijs abhorreat, etiam si cum alijs ea (quod absit) admittat, nil oneris affert. Immo, si cum aliquo ex Confessarijs peccavit carnaliter, is solus inhabilis fit; cæteri verò jurisdictionem ad absolvendum obtinent, quorum quemlibet adire potest. Præterea; Confessarius, qui cum alio carnaliter peccavit, tantum erga complicem jurisdictione pri-

vatur ; at tamen ad quamcumque aliam personam à peccatis turpibus (aliunde non reservatis) absolvendam facultatem retinet. Tandem ; Confessorius , qui absolvere complicem temerè præsumpserit , excommunicationem majorem Papæ reservatam incurrit ; non tamen suspensionem ab executione Ordinis , privationis beneficiorum , dignitatum , & officiorum quorumcumque , ac perpetua inhabilitatis ad illa , vocis activæ , & passivæ , exiliij , damnationis ad irremotes , & carceres etiam in perpetuum absque ulla spe gratiæ ; aut aliquam aliam ex pœnis , quæ in Constitutione Gregorij XV. adversus crimen sollicitationis parantur.

114 Igitur si Doctorum Sententia afferens , non tantum peccata turpia consummata , sed etiam oscula , amplexus , tactus , &c. dum castitatis votum in aliquo ex complicibus detur , sub reservatione omnis sacrilegij contineri : similiterque non solum sollicitare pœnitentem ad copulam carnalem , sed etiam quemvis inhonestum tractatum cum ipso in Confessione ,

aut immediatè ante, aut post, &c. habitum, gravibus sollicitationis pœnis subdi, Ecclesiæ pietati non dissonat; quo jure sententia propugnans, omnia peccata turpia, tam completa, quàm incompleta sub prohibitione hujus Constitutionis cadere, maternæ pietati Ecclesiæ dissona dici potest! Immo, quia utipijssima Mater Spirituales filiorum salutem magnopere cupit; Sacros Ministros à carnalibus peccatis, quibus animarum salus periclitatur maximè, esse immunes peroptans, hanc prohibitionem statuit; per ipsam intendens, ne Medicus, turpitudinis complex, vulneri, à se inflictò, mederi præsumat; sed alius, qui, utpotè infirmantis ovis expertus criminis, seriæ reprehensionis cauterio, aptisque pro morbi qualitate medicinis ipsam sedulè medeatur.

Et quidè ipsa materiæ qualitas hoc dicere compellit; omninò namque constans est, quod pœnitens, ut per Sacramentum Pœnitentiæ gratiam supernaturalem consequatur, fragilitatem suam per integram suorum

peccatorum Confessionem Sacerdoti manifestare tenetur; utque hoc debite fiat, multoties necessum est, quod Confessarius pœnitentem interroget usque dum de numero, specie, & circumstantijs peccatorum, necnon dispositione, & conscientia ipsius sit, ad proferendam sententiam, sufficienter instructus. Hoc ipsum ex munere facere deberet Confessarius in Confessione, si complex in peccato turpi incompleto, v.g. osculo, vel tactu ipsi confiteretur; nam licet Sacerdos de tali peccato, quantum ad se, & suam ipsius conscientiam certè sit instructus; non tamen quantum ad conscientiam sui complicitis attinet; is namque potuit in hujusmodi peccato habere aliquem affectum Internum, vel mutantem speciem, vel ita notabiliter agravantem, aut minuentem, ut notitia illius sit valde conducens, vel forsan necessaria ad se de conscientia, ac dispositione complicitis instruendum. Quis autem prudens, proclivitate carnis, & veneræ delectationis vehementia attentis, in hujusmodi narratione,

& interrogatione relapsus periculum non inveniet? *Collauium mulieris ignem reaccendit*, inquit S. Antiochus *homil. 41.* nunquid huiusmodi confessionale colloquium (ut optimè reflexit Mag. Soto) simile illi est, quod inter peccandum fuit habitum? Certè utique. Sicut ergo primum valuit ignem accendere, reaccendere facilius poterit secundum.

116 Hoc planè fatetur La-Croix, *lib. 6. part. 2. num. 1204.* ubi de hoc tractans ait: *Plerumque est periculum novi consensus saltem in alterutro, si audiat reperiri peccatum, cuius delectationem ante sensit; addit ex Pontio de Mat. l. 7. cap. 38. num. 3. Hanc rem esse periculis plenam, & occasionem committendi sacrilegia non pauca.* Verius, ab eodem citatus, dicit: *Longa experientia compertum esse, ferè omnes similes Confessiones tandem factas esse sacrilegas, novis carnis vitillationibus, & pollutionibus fuisse fœdatas.* Pro eodem adducit etiam Bonæpei, Lugo, Bonacina, & Fagundez.

117 In summa; me aliquos Au-
tho-

thores circa hoc vidisse, fateor, in quibus notavi sequentia. Primum: illicitum esse absolvere complicem in omni peccato, tam carnali, quam non carnali, tenet Sylvester loco, num. 74. cit. & Bonacina, *quest. 7. part. 5. §. 5. à num. 10.* ait, sic intelligi prohibitionem in Diœcesi Mediolanensi factam; id est, de omni peccato, etiam non carnali; meritò quidem, ut patet ex Diœcesanæ Constitutionis verbis, quæ hæc sunt. *Confessario, qui cuiuscumque criminis, etiam minimi, socius, particeps ve ullo modo fuit, interdicitur sit, Confessiones eorum audiendi, quos illius socios habuerit.* Secundum: plures Authores tuentur, esse illicitum, Confessarium absolvere suum complicem in peccato carnali. Tertium: Omnes unanimiter asserere, periculosum esse, quod complex in peccato carnali de huiusmodi peccato suo complici confiteatur, & nisi tali periculo deficiente, nullatenus licet audire, vel absolvere. Vide *Opuscul. Theolog. in Præmio, §. 3. per tot.* Quartum: nullum vidisse Authorem, qui discrimen (quantum

tum ad hoc) assignet inter peccata completa, & incompleta.

118 His sollicitè perpensis; atque attendens insupèr, finem, per Sanctionem istam intentum, esse omnem turpitudinis occasionem, Sacramentorum contemptum, & Ecclesiæ injuriam; quæ ex narratione peccati turpis, Sacerdoti complici intra Confessionem facta, evenire poterant, (alterutro consensum, delectationem, aut pollutionem admittendo; vel ad turpia complicem sollicitando, seu de inhonestis tractando, vel iterandi peccata ob inerubescentiam Confessionis facilitatem assumendo) longè summove-re, ac prorsùs eliminare, absque cunctatione aliqua asserui; omnia peccata turpia, tam completa, quam incompleta sub prohibitione ista comprehendi; siquidem omnia periculum afferunt, omniaque finis prohibitionis amplectitur.

119 Dices; finis legis non cadit sub lege, sicut commune docet proloquium; ergo licèt peccata incompleta sub fine hujus Constitutionis com-

prehendantur ; tamen sub Constitutione non cadunt.

120 Replicam istam , pro responsione ad reflexiones in *Opusculo Theologico* explanatas exhibitam , aliquando audivit ; & utiquè prorsus inopinatè , siquidem talis responsio (ut verum fatear) mihi numquàm in mentem venit ; videamus tamen , oportet , an vera solutio , vel mera illusio sit. Duplex est finis legis , alius intrinsecus , alius extrinsecus ; intrinsecus est honestas propria rei præceptæ , v. gr. jejunijs ; aut inhonestas rei prohibitæ , v. gr. adulterij , vel furti. Finis extrinsecus ille est , qui præter materiam præceptam , vel prohibitam , à Legislatore intenditur ; ex. gr. in jejunio , carnis maceratio ; in furti prohibitione , à Legislatore humano facta , Reipublicæ tranquillitas. Quandoque præcipitur , aut prohibetur res ex se indifferens ; tuncque ratione legis præcipientis , aut prohibentis fit bona , vel mala hujusmodi res , diciturque mala ; quia prohibita ; vel bona , quia præcepta.

Quan-

121 Quando lex versatur circa materiam ex se bonam, aut malam, uti in exemplis appositis, finis extrinsecus, quem Legislatoꝝ intendit, conjungitur cum fine intrinseco; id est, cum honestate, aut inhonestate propria ipsius materiæ, & utraque à Legislatore intenditur. Rem eis exemplis explico. Lex jejuniij non solum intendit temperantiæ honestatem, sed etiam carnis macerationem; & si in aliquo carnis maceratio deficiat, adhuc obstringit lex, quia utrumque intendit. Similitè lex furtum prohibens, intendit injustitiam vitare, & Rempublicam tranquillam manere. Si autem contingat, Rempublicam ex furtis non turbari, quia eorum bona furantur, qui rapienti non resistunt; adhuc tamen obligat lex humana, quia non tantum pacis turbationem, sed etiam inhonestatem furti vitare intendit.

122 Præterea, in unaquaque lege altior reperitur finis; nimirum facere homines virtuosos, ut tradit S. Thom. 1. 2. quæst. 92. art. 1. in Corp. dicens:

Manifestum est, quod hoc sit proprium legis, inducere subiectos ad propriam ipsorum virtutem. Cum igitur virtus sit qua facit bonum habentem, sequitur, quod proprius effectus legis sit bonus facere eos, quibus datur. Ad finem istum communem tendit unaquæque lex per materiam propriam, quam præcipit, vel prohibet; & hoc maximè convenit legibus Ecclesiasticis, quæ ad spiritualem salutem animarum ordinantur, intendentes facere homines simpliciter bonos; & præ omnibus legi æternæ supernaturali.

23 Ad pleniorē intelligentiam, hæc omnia in presenti lege inspiciamus, & discernamus. Per ipsam intendit Summus Pontifex, quod Confessarius Confessionem sui complicitis in peccato turpi non excipiat; nam licet hoc ab intrinseco malum non sit (alias nunquam liceret) est tamen juxta omnes Doctores periculosum. Hoc utique est materia prohibita, proindeque nequit non esse finis intrinsecus hujus legis. Prohibet autem hoc, ne ex hujusmodi Confessione, ob imminens

periculum, aliquod eveniat peccatum; quod quidem Ecclesiæ indecorum, & Sacramento injuriosum esset. Vitatio hujusmodi peccati potest dici finis extrinsecus à Summo Pontifice intentus. Ac tandem, quod animæ per Sacramentum Pœnitentiæ, ritè, ac debite ab alio Sacerdote ministratum, Creatori suo reconcilientur, viamque salutis incedant, est finis superior; hoc est, facere homines virtuosos simpliciter, ut ait S. Thom. Sic fines legis hujus intelligo; qui melius percipit, me doceat, doceri paratum.

124 Quid ergo vult dicere: *finis legis non cadit sub lege?* Si de fine omni legi communi, nempe, tertio, hoc asserit; ultrò concedo, siquidem ita me docet S. Thom. 1. 2. *quest. 100. art. 10. in corpore*, ubi inquit: *An modus charitatis cadat sub præcepto divine legis; & in corpore ait: Actus charitatis dupliciter considerari potest. Uno modo, secundum quod est quidam actus per se: & hoc modo cadit sub præcepto legis, quod de hoc specialiter datur, scilicet, diliges Dominum Deum tuum, & diliges pro-*

proximum tuum. *Alio modo, potest considerari actus charitatis, secundum quod est modus aliarum virtutum, hoc est secundum quod actus aliarum virtutum ordinantur ad charitatem; & hoc modo verum est, quod modus charitatis non cadit sub præcepto, hoc est dictu, quod in hoc præcepto: Honora patrem, non includitur, quod honoretur pater ex charitate, sed solum quod honoretur pater. Unde qui honorat patrem, licet non habeat charitatem, non efficitur transgressor hujus præcepti. Pariter, in eodem sensu, sub ista Constitutione cadit non absolvere complicem, non tamen cadit charitas. Ex hoc vero nil replica solvit, aut probat.*

125 Si de fine intrinseco affirmare præsumit, quod sub Constitutione non cadit; falsum est, & contra communem Doctorum sensum. Existimo ergò, hoc minimè dici velle; sed potius, quod finis intrinsecus, nempe, excipere Confessionem complicis, quod quidem tanquam periculosum prohibetur, sub Constitutione ista cadit. Ex dictis autem constat, quod excipere

Confessionem complicitis in quolibet peccato turpi, sive completo, sive incompleto est periculosum; unde sufficit, quod finis primarius, & intrinsecus sub Constitutione cadat, (quod quidem nisi temerè nequit negari) ut rectè, solidèque probetur, omnia peccata turpia sub Sanctione ista contineri.

126 Nota quod, *num. 123.* accurate dixi: vitatio hujusmodi peccati potest dici finis extrinsecus: potest quippe, nam periculum peccandi, & peccatum ex tali periculo sequutum distinguuntur, tam physicè, quàm moraliter; siquidem Confessionem complicitis excipere, & ipsum v. g. ad turpia sollicitare, distinctæ actiones physicæ sunt, distinctaque peccata; primum, est transgressio præcepti hujus Constitutionis; secundum est intrinsecè malum, & aliunde directè prohibitum. Unde non est transgressio formalis hujus Constitutionis, nisi in quantum est confirmatio Constitutionis Gregorij XV. Cæterum quia hujusmodi peccatum, ex suppositione quod detur,
con-

connectitur moralitèr cum sui ipsius periculo, utrumque à Legislatore intenditur: arcet enim à periculo, ne sequatur peccatum; ex hocque non incongruè dici potest, quod finis iste intrinsecus est, & sub lege cadit. De hoc autem otiosum est disputare, cum ad intentum sufficiat dicere, uti omnes dicere tenentur, quod finis intrinsecus, nempe excipere Confessionem complicitis in quolibet peccato turpi, cadit sub lege, utpote ex cujuslibet narratione, & audientia imminet periculum, sicut probatum est.

Inquires autem.

QUÆSTIUNCULA.

*AN DEFICIENTE PERICULO
peccandi, tàm in Sacerdote, quàm
in pœnitente, possit licite, aut
valide excipi Confessio
complicis?*

127 **R**atio dubitandi est, quia
plures Authores affir-
mant, quod cessante adæquato fine
legis in casu particulari, pro illo casu
cessat ipsa lex; ergo si in aliquo casu
cesset ex parte utriusque periculum
peccandi, videtur dicendum, quod
Confessarius potest valide, & licitè ex-
cipere Confessionem complicis in quo-
libet peccato turpi pro illo casu.

128 Notandum est, quod finis
hujus Constitutiouis, sicut cujuslibet
alterius legis, potest cessare duplicitè,
scilicet contrariè, vel negativè tan-
tum: tunc dicitur cessare negativè,
quando nullum extat relabendi pericu-
lum,

lum, ex eo quod Sacerdos Confessionem complicitis in peccato turpi excipiat: contrariè verò, quando ratione alterius fortioris præcepti (deficiente relapsus periculo) tenetur Confessarius complicitis Confessionem excipere. Quo notato.

129 Dicendum est; quod in casu, quo finis hujus Sanctionis cesset non tantum negativè, sed etiam contrariè, potest, ac debet Sacerdos excipere Confessionem complicitis. Hæc resolutio est vera, & communis, ad mentemque S. Thom. I. 2. quest. 96. art. 6. in corpore, dicentis: *Quia Legislatores non potest omnes singulares casus intueri, proponit legem secundum ea, quæ in pluribus accidunt, ferens intentionem suam ad communem utilitatem; unde si emergat casus, in quo observatio talis legis sit damnosa communi saluti, non est observanda; quibus verbis præsentem resolutionem apertè tenet, & rationem probativam tradit.* Constitutio hæc comunem utilitatem, nempe animarum salutem, & vitationem peccatorum intendens, prohibet, tamquam periculosum, quod Sa-

cerdos Confessionem complicitis excipiat : ergo emergente casu , quo illius finis cesset contrariè, non est observanda. Prob. conseq. Casu, quo finis Constitutionis cesset contrariè , ejus observatio erit damnosa communi salutis: ergo in tali casu non debet observari. Prob. ant. sine contrariè cessante, esset illicitum complicem non absolvere: ergo in tali casu observatio Constitutionis communi salutis esset damnosa. Hujusmodi sunt casus in *Opusculo Theologico* appositi , in quibus potest complicitis Confessio excipi.

130 Dicendum est secundò ; *si finis Constitutionis cesset solum negativè, nec licitè , nec validè potest Sacerdos excipere Confessionem complicitis.* De legibus in generali loquendo, plures Authores asserunt , quod cessante fine adæquato solum privativè in casu particulari, cessat etiam legis obligatio , quorum opinioni in genere non acquiesco, quia communior , & verior est sententia opposita. Videatur La-Croix, *lib. 1. à n. 863. Salmantic. tom. 2. tract. 11. cap. 4. part. 1. n. 5. & 6.* Loquendo autem in spe-

speciali de Constitutione hac, firmissimè adheræo resolutioni propositæ; quæ quidem probabitur primò in generali, secundo in speciali.

131 Probat. primò ex S. Thom. 1. 2. *quest.* 95. *art.* 1. ubi inquit: *Utrum lex humana debeat poni in communi magis, quam in particulari.* Respondet, quod sic, & in *sed contra* ait. *Jurispræritus dicit, quod jura constitui oportet in his, quæ sæpius accidunt. Ex his autem, quæ fortè uno casu accidere possunt, jura non constituuntur.* Lex ponitur in communi secundum id, quod in pluribus accidit: ergo si finis legis ut in pluribus permanet, licet in particulari deficiat, tali legi omnes subjiciuntur. Prob. conseq. Lex non respicit particulares personas, sed communitatem civium, & ad commune bonum ordinatur, ut docet S. Thom. 1. 2. *quest.* 90. *art.* 1. obligat autem singulares personas in quantum referuntur ad bonum commune: ergo sine legis perseverante ut in pluribus, ejus obligatio conducit ad bonum commune. Tunc sic: sed quando obligatio

legis conducit ad bonum commune, singulæ partes communitatis tali obligationi subiiciuntur: ergo etiam particularis, in quo particularitèr cessat finis legis.

132 Dices; in tali casu permanet lex, & ejus obligatio in illis communitatis partibus, in quibus finis legis permanet, & quæ communitatem componunt, respectu quarum lex est regula certa; non vero in illo particulari, in quo finis, ac per consequens regula legis deficit.

133 Resp. hoc argumentum (ni fallor) solvi à D. Thom. art. 1. quæst. 96. cit. ubi tertio loco sic arg. *Lex est regula, & mensura humanorum actuum: sed mensura debet esse certissima, ut dicitur in 10. Metaph. cum ergo in actibus humanis non possit esse aliquod universale, ita certum, quin in particularibus deficiat, videtur quod necesse sit leges non in universali, sed in singularibus poni.* Ad quod argumentum ita respondet. *Ad tertium dicendum quod non est eadem certitudo querenda in omnibus, ut in 1. Eth. dicitur: unde in rebus contingentibus, sicut*
sunt

sunt naturalia, & res humana, sufficit talis certitudo, ut aliquid sit verum ut in pluribus, licet interdum deficiat in paucioribus. Ex his impugnatur adversa solutio. 1. Lex est regula communis, & certa, ex eo quod non mensurat actus humanos ut in particulari, sed ut in pluribus: ergo si finis legis permanet ut in pluribus, licet in particulari deficiat, lex permanet mensura certa, & communis, omnia communitatis membra sub se continens.

134 Secundò. Si lex deficeret in particulari, in quo deficit finis legis; è converso debet dici, quod obstringit alios, non tantum quia membra communitatis, sed maximè quia in illis permanet finis legis: sed hoc convincit, quod legis certitudo non mensurat communitatem, secundum id, quod in pluribus accidit, sed particulares, in quibus finis legis reperitur, quod S. Thom. negat tanquam omninò falsum: ergo licet finis legis in particulari deficiat, adhuc obligat, & mensurat lex. Minoris falsitas ostenditur, & tertio impugnatur solutio.

Stante obligatione legis ut in pluribus, deficit talis obligatio in particulari, quia in ipso deficit finis legis: ergo è contra, deficiente obligatione legis ut in pluribus, in quibus legis finis deficit, stat hujusmodi legis obligatio in particulari, in quo finis legis permanet. Conseq. debet ab adversarijs concedi; nam eadem est ratio unius, & alterius. Si autem ipsam negant, uti negare tenentur, quia communis Sententia docet, quod deficiente fine adæquato legis in communi, deficit lex; habemus intentum, quod sic ostendo. Ideo deficiente fine legis ut in pluribus, quamvis in particulari maneat, is non subijcitur legi, quia lex non est mensura particularium, sed universalis; ac proinde deficiente fine ipsius in communi, deficit in omnibus ejus obligatio, & etiam illi particulari, in quo manet finis: ergo è converso fine legis in communi manente, omnes legi subduntur, & etiam particularis, in quo deficit ejus finis, siquidem lex non est mensura particularium, sed universalis.

135 Secundò probatur conclusio. Quamvis probabilis sit opinio immediatè impugnata, quæ de lege in communi procedit, existimo, quod præsentì Constitutioni non est adaptanda. Ratio est; quia illius propugnatores supponunt, quod in tali casu particulari finis adæquatus legis deficit certò; si enim sub dubio sit, an finis adæquatus cesset, omnes tenent, legem obligare, saltem, quia extat pro lege possessio. Ut autem adæquatus finis Constitutionis hujus certò cesset, requiritur præcisè quod neque ex parte Sacerdotis, neque ex parte pœnitentis sit periculum relabendi, & hoc utrique tanquam certum sit notum. Hoc autem ex multis est moralitè impossibile absolutè loquendo. Tum, quia licèt alter sit sibi securus, nescit dispositionem alterius; nam circa ipsam potest quidem conijcere, non tamen certò judicare. Tum, quia ad hoc, ut alter de omnimoda cessatione periculi ex parte alterius certioretur, absolutè loquendo, medium prudens non datur; nam circa hoc ipsum interro-

gare, sive per se, sive per aliam personam, imprudens videtur; siquidem ipsa Confabulatio periculosa esset. Tandem, & potissimè, quia neuter prudenter potest sibi esse secururus; multi enim, vana securitate freti, in periculo perierunt. Verum quippè est, Sætera pagina, S. S. que Patribus attestantibus, quod non pugnans, sed fugiens veneris pericula securus evadit; & ut S. Hieronimus, stimulum carnis Paulum colaphizantem contemplatus, dixit: *Si ille timet, quis nostrum potest esse securus?*

136 Notantè dixi, quod certitudo cessationis finis adæquati absolute loquendo est moralitèr impossibilis; nam in extrema, vel urgenti necessitate potest moralitèr certò constare; siquidem malum in ipsa urgentia imminens, sive sit mors, sive infamia, ut in plurimum, turpitudinis pœnitudinem, & tædium, quod voluntatem ab hujusmodi peccato retrahat, causabit. Generalitèr verò, id est, extra casum necessitatis, hoc motivum deficit, proindeque debet probabilitèr timere-

meri periculum; qua dubitatione stan-
 te, nequit Sacerdos Confessionem sui
 complicitis excipere, nec pœnitens lici-
 tē ei confiteri, sicut docet S. Thom.
*in 4. dist. 17. quest. 3. art. 3. questiunc. 2.
 ad 5.* Immo quando finis Constitutio-
 nis cessat contrariē; vel potius, ad
 hoc ut dicatur contrariē cessare, &
 Sacerdos possit excipere confessionem
 complicitis, duo requiruntur; primum,
 quod periculum peccati deficiat: *Nam
 in casibus illis, in quibus probabiliter ti-
 met pœnitens periculum sibi, vel Sacer-
 doti ex Confessione ei facta, debet recur-
 rere ad superiorem, vel ab eodem petere
 licentiam alteri confitendi:* ait S. Thom.
loc. cit. secundum; quod omninō cer-
 tum sit, observationem legis in tali
 casu esse contra intentionem Legisla-
 toris; ita D. Thom. *1. 2. quest. 96.
 art. 6. ad 2.* ubi ait: *Ille qui sequitur in-
 tentionem Legislatoris, non interpretatur
 legem simpliciter, sed in casu, in quo ma-
 nifestum est per evidenciam nocimenti,
 legislatorem aliud intendisse. Si enim du-
 bium sit, debet vel secundum verba legis
 agere, vel superiorem consulere.* Circa

locum istum S. Thom. vide Summam impressam Lugduni anno 1541. nam in aliquibus impressionibus mendosè habetur *documenti*, loco *nocumenti*, attende assumptum articuli, & invenies debere dici *nocumenti*. Valdè notetur hoc, ut non difficili, aut levi motivo necessitatem gravem adesse judicetur; quinimo ocurrentes circumstantiæ sedulò, ac maturè perpendantur, & quantum possibile sit, refugiat Sacerdos ab audientia Confessionis. Si autem excusari nequit, cum timore, ac tremore Confessionem excipiat. Sic debet intelligi resolutio data, *num.* 129.

137 Ad objecta, *num.* 29. dico, quod in Opusculo Theologico à *num.* 89. nonnullam lucem ex S. Thom. exhibui ad discernenda peccata carnalia, ac tandem, *num.* 95. dixi, quod omnia peccata dubia, contra sextum præceptum commissa, cadunt sub ista prohibitione. Hoc ipsum nunc denuò assero, firmitèrque teneo, quod Sacerdos vi hujus Constitutionis non habet jurisdictionem ad absolvendum complicem, neque is debet confiteri Sacer-

do.

doti , cum quo comisit peccatum contra castitatem , quodcumque hujusmodi peccatum sit , sive consummatum , sive non consummatum , sive certum , sive dubium , qualitercumquè dubium sit , dummodo ad Confessionis valorem , aut integritatem teneatur pœnitens tale peccatum certò , aut tanquam dubium confiteri. Patet ex dictis hoc ; quia ex narratione hujusmodi turpitudinis debet probabiliter timeri peccandi periculum ; unde pertinet ad finem primarium , & intrinsicum hujus Constitutionis , sub ipsaque comprehenditur , uti jam dictum est. Et id , quod est alteri dubium , alteri certum esse potest , de quo dubitanti non constat.

138 Expositio hæc non est rigida , sed ad piam mentem Summi Pontificis ita statuentis , qui , sapienter ovium salutem providens , periculis vigilantèr occurrit. Neque urget aliquid , quod multi Populi sint , in quibus solus Parochus commoratur ; nam difficile creditu est , dari aliquem populum , quem alius præter Parrochum Sacerdos aliquan-

quandò non adeat. Dato autèm quod non ; proprius Sacerdos , ocurrente hujus Sanctiõnis casu , prætextu juvenis , alium Sacerdotem (ad diem saltem) invitet , ut ipsi complex confiteatur ; & ad hoc , nisi difficile fit , tenetur. Immò in hujusmodi populis expedit , quod Parrocus (saltim semel in anno) alium adhibeat Sacerdotem ; docet namque experientia , quod alio Confessario accedente fideles Sacramenta frequentant ; alitèr verò plures per annum integrum ab illis abstinent : hoc tamèn zeli Pastoralis , non obligationis (extra casum necessitatis) est opus.

139 Denique ad illud , quod , n. 30. obijcitur , respondeo , quod argumentum magnam patitur æquivocationem. Dixi enim in *Opusculo Theologico* , quod quando pœnitens nescit Sacerdotis periculum , illudque probabilitèr timeat , nequit ad confitendum accedere , quamvis tempus sit annuæ Confessionis , & utrique infallibilitèr sequatur infamia. Hæc propositio displicere non potest , sicut nec ista : *Peccator occultus potius*
de

*deberet eligere infamari, quam indignè ad
 mensam Domini accedere; quæ est D.
 Thom. 3. part. quest. 80. art. 6. ad 2.
 utraque verò mihi arridet, quia for-
 malitèr loquendo, duo ista, se ipsum ali-
 quem infamare: & alios scandalizare,
 longissimè diversa sunt; argumentum
 autem, in æquivoco laborans, judi-
 cat, quod infamari, idem est, ac
 scandalizare; constat verò quod non,
 nam D. Thom. 2. 2. quest. 43. art. 7.
 in corp. docet: Nihil est cum scandalo
 activo faciendum; & tamen dicit, quod
 peccator occultus potius deberet eligere in-
 famari. Similiter ergo in casu posito,
 asserendum est, quod stante periculo,
 potius deberet eligi infamia, quam
 ad confitendum accedere. Si autem ex
 omissione Confessionis prudentèr ti-
 meretur, populum scandalizandum
 esse, de hujusmodi casu non proce-
 dit resolutio: quod quidem prorsus
 manifestum est, nam qui vitare inten-
 dit scandalum unius, potius reprobat
 scandalum plurimorum.*

● 140 Advertendum tamen est, quod
 licèt homo sit famæ suæ dominus,

acproindè illius licitè sit quandoque prodigus, ut tradit S. Thom. 2. 2. *quest. 73. art. 4. ad 1.* tamen Sacerdos, & maximè Parrochus, cujus vita in exemplo imitationis est posita, debet curam de bono nomine habere, ut ex S. Gregor. *homil. 9. super Ezechiel.* docet D. Thom. 2. 2. *quest. 72. art. 3. in corp.* Tenetur itaque Sacerdos alium adhibere Sacerdotem, cui complex confiteatur; vel is debet aliundè Sacerdotem, qui Confessionem suam excipiat, requirere. Horum quodlibet non erit difficile; & si fortassis sit; ad hujusmodi perplexitatem evadendum, necesse est, alterum eligere; vel aliud medium (juxta occurrentes circumstantias, & qualitatem loci) opportunum quærere.

* * * * *
 * * * * *
 * * * * *

ARTICULUS III.

IN QVO RESOLVITUR,
*quænam ex duabus partibus
 sequi debeat.*

EXpensis pro utraque parte funda-
 mentis, venit jam ultimum, quod
 promisi; nempe eligere, ac determi-
 nare, quæ ex illis, repulsa alia, sit
 amplectenda. Haud difficile hoc erit
 prædicta fundamenta mature perpen-
 denti, & alia alijs conferenti; patet
 siquidem, quod ea, quæ in secundo
 articulo proposita sunt, excellent no-
 tabilitè opposita. Scio, judicia homi-
 num varia esse, diversisque placere
 diversa, verumtamen quidquid circa
 rem sentio, dicere non erubescam.
 Præmonere autem volo, quod quia
 dicenda dictis jam maximè nituntur,
 in præsentî articulo brevitati studere
 conabor, nam utrorumque collatio
 fundamentorum melius in eorum ex-

tensione (quam iterare non licet) legenti, & consideranti patebit. Sit ergo.

§. I.

C O N C L U S I O.

141 **P**rima pars, quæ afferit; per Constitutionem hanc non prohiberi absolutionem complicis in peccato turpi, atque inhonesto non consummato, sustineri non potest. Omnino verò tenendum est, quod nomine peccati turpis venit, non solum culpa consummata, sed quodlibet peccatum mortale externum, etiam non consummatum, contra sextum Decalogi præceptum, uti secunda pars propugnat.

Duplici ex capite probanda est hæc conclusio; primum; quia prima pars est improbabilis, tam intrinsecè, quàm extrinsecè: secunda verò, tam intrinseca, quàm extrinseca probabilitate gaudet. Secundum; quia licet prima pars aliquam haberet probabilitate-

litatem speculativam, ratione tamen materiae adhuc esset improbabilis practicè.

*PROBATUR CONCLUSIO EX
primo capite.*

142 **P**Rænotare oportet, duplicem esse probabilitatem, aliam extrinsecam ab auctoritate, aliam intrinsecam à ratione desumptam. Rursum, aliam esse probabilitatem verè, & certò talem, & aliam, tenuitèr, & dubiè talem; probabilitas verè, & certò talis est, quæ gravi ratione, vel auctoritate est munita; dubiè autem, & tenuitèr talis est, quæ levi nititur fundamento; ideoque quamvis unus, vel alter ipsam sequatur, frequentèr tamen ab alijs reiicitur, vel censuratur. Quo supposito.

143 Probatur conclusio. Quod caret probabilitate, tam extrinseca, quàm intrinseca, sustineri non potest; contra verò, quod extrinseca, & intrin-

Ieca probabilitate fungitur, est omnino tenendum, sed prima pars, quæ asserit, hac Constitutione non prohiberi absolutionem complicitis in peccato turpi non consumato, caret probabilitate, tam extrinseca, quam intrinseca: secunda verò asserens, prohiberi absolutionem complicitis in quolibet peccato turpi, seu nomine peccati turpis venire omne peccatum mortale externum carnis, intrinseca, & extrinseca probabilitate verè tali fungitur: ergo prima sustineri non potest; secunda autem omnino amplectenda est. Min. quoad secundam partem constat ex dictis in secundo articulo, ubi ejus veritas, tam ratione, quam auctoritate probata manet. Insuper, quia propositiones harum partium, scilicet: *Omne peccatum turpe sub prohibitione continetur. Aliquod peccatum turpe (nempe non consummatum) sub prohibitione non continetur*: sunt contradictoriæ, quæ, juxta Dialecticos, in veritate, & falsitate pugnant. Ut à terminorum ubertate abstinens, brevitati consulam, improba-

probabilitatem secundæ propositionis, quæ est prima Conclusionis pars, suadere curabo; nam ex hoc ipso vera probabilitas alterius partis constabit.

144 Prima pars min. quoad probabilitatem extrinsecam ultrò conceditur; quia adhuc nullus Author hujusmodi partem propugnavit: restat ergo quoad probabilitatem intrinsecam illam probare.

145 Quod gravi fundamento caret, intrinseca caret probabilitate: sed asserere, quod peccatum turpe non consummatum sub Constitutione hac non continetur, gravi fundamento caret: ergo intrinseca probabilitate caret. Major est certa, nam in præsentî agitur de probabilitate verè tali, quæ præcisè exigit firmum, ac solidum fundamentum; siquidem tenuis, ac dubia probabilitas nec ac honestatem actionis, extra casum necessitatis, sufficit, ut omnes Authores docent; & oppositum damnatum est ab *Innocent. XI. propos. 3.* Min. verò prob. Grave, solidum, ac firmum fundamentum illud est, quod habet vim

promovendi intellectum ad assensum prudentem, etiam in præsentia sui contrarij: sed ad asserendum, quod peccatum turpe non consummatum sub Constitutione hac non continetur, non adducitur fundamentum, quod in præsentia sui contrarij, vel solutionis ei adhibitæ, vim promovendi intellectum ad assensum prudentem non amittat: ergo asserere, quod peccatum turpe non consummatum sub Constitutione hac non continetur, gavi fundamento caret.

146 Maj. est certa; minor autem ex articulo secundo constat; & ex ibi dictis inductione brevi sic probatur. Fundamentum primum hujusmodi parti favens, procedit ex eo, quod Constitutio hæc est odiosa, & pœnalis; unde infert argumentum: ergo debet ad solam culpam consummatam restringi. Falsitas hujus fundamenti, est manifesta; quia aliquæ leges odiosæ, & pœnales minimè restringuntur; immò potius ampliantur. Constat ergo quod consequens ex antecedenti non infertur. Vide, à n. 38. usque ad 41.

147 Secundum fundamentum sumitur ex eo, quod peccata incompleta expressa non sunt. Hoc fundamentum esse apertè falsum, demonstratur, tum ex generalitate, & universalitate verborum ipsius Constitutionis, à *num.* 34. usque ad. 54. tum, quia de peccatis completis non fit expressio, à *num.* 63. usque ad. 79. ergo si consequens valet, nec completa includuntur.

148 Tertium fundamentum ex paritate nonnullarum reservationum, quæ ab Authoribus limitantur, desumptum, penitus enervatur; ex eo quod Authores expresse asserunt, in Diocesisibus, in quibus antehac prohibitio hæc statuta erat, sub ipsa etiam peccata non consummata comprehendendi. Vide à *num.* 82. usque ad. 89.

149 Ex hoc currit etiam *quintum* fundamentum, quod in observantia nititur; ista namque pro parte, omne peccatum inhonestum intra prohibitionem amplectente, stat, uti ex *ibidem* dictis constat. Deficit item ex hoc sextum fundamentum, quod sub pie-

tatis larva periculossimæ materiæ qualitatem considerat, ad inducendam Constitutionis restrictionem; cui subdolæ pietati pia verè illarum Dicecesium praxis obsistit; ubi caro illecebris libidinosæ æque obnoxia est; passio quoque vehemens; attamen Constitutione in sua latitudine manente, magna ex parte periculis animarum occurritur.

150 Deniquè quartum fundamentum procedit ex dubio, purificans peccata dubia in alijs materijs reservatis, cum peccatis carnalibus incompletis, de quibus ipsa pars litigans dubitat an sub ista prohibitione cadant. Fundamentum hoc omninò efficacia caret; nam dubium, à fundamentis, seu rationibus dubitandi, vim, & pondus assumit; elisis autem dubitandi rationibus, sola manet dubitandi voluntas, quæ in præsentì pro ratione non admittitur. Si verò loquitur argumentum de peccatis dubijs, scilicet, quando dubitatur, an peccatum commissum sit, vel non; vel an commissum sit grave, aut leve; vel an sit jam ritè con-

fessum, aut non; ita ut debeat tale peccatum Ecclesiæ clavibus subijci: huiusmodi dubium parti adversæ non favet; siquidem jam succumbit oneri; quod scilicet peccata certa non consummata sub Constitutione hac comprehenduntur. Deindè ejusmodi peccata dubia etiam subsunt huic prohibitioni; quia eorum manifestatio potest periculum afferre, quod quidem generalitèr nequit negari. Circa hoc vide, à *num.* 98. usque ad 101. & 137. ergo de primo ad ultimum, ad asserendum, quod peccatum turpe non consummatum sub prohibitione hac non continetur, non adducitur fundamentum, quod in præsentia sui contrarij vim promovendi intellectum ad assensum prudentem non amittat.

151 Cuncta hæc efficacissimè confirmantur ex Declaratione super Constitutionem præsentem ab eodem Summo Pontifice edita; in qua, clausulam illam: *ne aliquis Confessariorum extra casum extreme necessitatis, nimirum in ipsius mortis articulo, & deficiente tunc quocumque alio Sacerdote, qui Confessarij*

rij munus obire possit, Confessionem Sacramentalem personæ complicis, &c. declarans, expressè edicit, suam mentem esse, ut si in mortis articulo sit alius simplex Sacerdos, seu ad Confessiones audiendas non approbatus, is possit Confessionem excipere, non autem Confessarius complex; nisi tales occurrant circumstantiæ, quæ vitari non possint; ut si Sacerdos simplex ad absolvendum accedat, gravis aliqua exoritura sit infamia, vel scandalum; tunc enim potest Confessarius complicis sui Confessionem excipere. Teneturque hujusmodi Confessarius removeere dicta pericula opportunis adhibitis medijs; v. g. vel se occultando; vel infirmum se esse simulando; aut si tali tempore, & circumstantijs notitia infirmitatis complicis ad ipsum perveniat, ut absque nota possit à populo discedere; vel alio quovis modo; ita ut sine inconvenienti aliquo simplex Sacerdos Confessionem excipiat. Si autem Confessarius complex nulla gravi necessitate compulsus se ingesserit; aut ubi infamiæ, vel scandali pe-

riculum timetur, si alterius Sacerdotis opera requirenda, si ipse ad averendum periculum congrua media adhibere de industria neglexerit, aut periculum sibi ultrò constringat, ubi periculum non est, atque ita in mortis articulo Confessionem complicitis excipiat, latam in præsentì Constitutione excommunicationem, Sedi Apostolicæ reservatam incurret: absolutio tamen, si necessaria ex parte pœnitentis requisita ad valorem Sacramenti ad sint, valida erit. Omnia hæc ex ipsa Declaratione constant.

§ 2 Hæc Declaratio, expresissima quidem, omnem occludit viam, ut præsens Constitutio ad sola peccata turpia consummata restringatur, siquidem interpretationem aliarum ipsius clausularum, cum Declaratione hac metiri debemus: sed hæc, circa absolutionem in urgentissimæ necessitatis articulo, nempe mortis, conferendam, amplissimè declaratur: ergo pari amplitudine, ly *peccatum turpe* intelligere debemus, de omni peccato tam consummato, quam non
con-

consummato. Maj. Videtur certa ; nulla namque rationabilis causa reddi potest , ut clausulæ ejusdem Constitutionis circa idem assumptum inæqualitèr intelligantur ; maximè dum Summus Pontifex dubitationes super ea parte , quæ mortis articulum respicit, exortas , à se ipso resolvendas assumat , ne lex in certis conjecturis , & opinionibus jactata in sensus à sua mente alienos forsitam distrahatur, ejusque vigor paulatim langueat. Et utique majori ex parte langueret , si de solis peccatis consummatis intelligeretur ; vereque tali restrictiva interpretatione jactaretur. Traddo Declarationem Apostolicam, qualem non levi diligentia occurrere valui.

DECLARATIO SUPER
 Const. quæ incipit, Sacramentum
 Pœnitentiæ ann. 1741. Edita.
 Benedictus Papa XIV. ad
 futuram Rei me-
 moriam.

153 „ **A** Postolici muneris po-
 „ test, &c. Sane cum
 „ nos alias per quandam nostram
 „ Constitutionem, cujus initium est,
 „ Sacramentum Pœnitentiæ anno In-
 „ carnationis Dominicæ 1741. Kalen-
 „ dis Junij Pontificatus nostri anno 1.
 „ Editam omnibus, & singulis Sacer-
 „ dotibus, tam Sæcularibus, quàm
 „ Regularibus interdiximus, & prohi-
 „ buimus, ne aliquis eorum extra ca-
 „ sum extremæ necessitatis, nimi-
 „ rum in ipsius mortis articulo, &
 „ deficiente tunc quocumque alio Sa-
 „ cerdote, qui Confessarij munus
 „ obire possit, Confessionem Sacra-
 „ mentalem personæ complicitis in pec-
 „ ca-

„ cato turpi , atque in honesto contra
 „ sextum Decalogi præceptum com-
 „ misso excipere auderet ; ita ut abso-
 „ lutio , si quam impartivisset nulla,
 „ atque irrita omnino esset , tanquam
 „ impertita à Sacerdote , qui jurif-
 „ dictione , & facultate ad valide ab-
 „ solvendum necessaria, ipsi per nos vi-
 „ gore ejusdem Constitutionis ademp-
 „ ta , privatus existeret , & alius prout
 „ in memorata Constitutione , cujus
 „ tenorem præsentibus pro plene , &
 „ sufficientèr expresso , & inserto ha-
 „ beri volumus , uberius dicitur con-
 „ tineri. Cum nos subinde super ea
 „ dictæ Constitutionis parte , quæ
 „ mortis articulum respicit , dubita-
 „ tiones quasdam exortas fuisse acce-
 „ pimus quarum resolutionem priva-
 „ to cujusque juditio relinquendam
 „ minime existimamus, ne lex in certis
 „ conjecturis , & opinionibus jactata
 „ in sensus à mente nostra alienos
 „ forsitan distrahatur , ejusque vigor
 „ paulatim langueat atque enervetur:
 „ tunc enim quod nos omnem dubi-
 „ tandi rationem quantum cum Do-

„mino possumus, de medio auferre
 „cupientes, motu proprio ac certa
 „scientia, & matura deliberatione
 „nostris, deque Apostolicæ potesta-
 „tis plenitudine memoratam Consti-
 „tutionem nostram cum omnibus,
 „& singulis in ea contentis tenore
 „præsentium, quatenus opus sit, con-
 „firmamus, illamque integræ, pe-
 „nitus, & omnino, atque ab illis,
 „ad quos spectat, & pro tempore
 „quandocumque spectabit, inviola-
 „biliter, & inconcussè observari præ-
 „cipimus, & mandamus. Præterea,
 „habita super his cum V. Fratre nos-
 „tro Vincentio Episcopo Prænestino.
 „S. R. E. Cardinali Petra nuncupato
 „Pœnitentiario nostro majori, ac di-
 „lectis Filijs Officij Pœnitentia-
 „riæ Apostolicæ Ministris, qui
 „rem Jussu nostro mature perpende-
 „runt deliberatione, motu, scientia,
 „& potestatis plenitudine paribus edi-
 „cimus ac declaramus, eadem Consti-
 „tutione singulis, ut supra Sacerdo-
 „tibus quemadmodum interdictione
 „in mortis articulo personam in præ-

„ dicto turpi peccato complicem con-
 „ fitentem audire , atque ab hujusmo-
 „ di quoque culpa rite contritam ab-
 „ solvere , deficiente tunc quocum-
 „ que alio Sacerdote , qui Confessarij
 „ munus obire possit ; ita interdici re-
 „ ipsa , & prohiberi prædicto modo
 „ tunc audire , & absolvere , ut si
 „ alius aliquis Sacerdos non defuerit,
 „ etiam si forte iste alius simplex tan-
 „ tummodo Sacerdos fuerit , sive alias
 „ ad Confessiones audiendas non ap-
 „ probatus , possit nihilominus ipse
 „ Sacerdos simplex Confessionem ex-
 „ cipere , ac absolutionem impertire.
 „ Porro si casus urgentis qualitas , &
 „ concurrentes circumstantiæ , quæ vi-
 „ tari non possint , ejusmodi fuerint,
 „ ut alios Sacerdos ad audiendam conf-
 „ titutæ in dicto articulo personæ
 „ Confessionem vocari aut accedere,
 „ sine gravi aliqua exortura infamia,
 „ vel scandalo nequeat , tunc alium
 „ Sacerdotem per inde haberi , cense-
 „ rique posse , ac si revera abesset,
 „ atque deficeret , ac proinde in eo re-
 „ rum statu non prohiberi Socio cri-
 „ mi-

„ minis Sacerdoti absolutionem pœ-
 „ nitenti ab eo quoque crimine im-
 „ pertiri. Sciat autem complex ejusmo-
 „ di Sacerdos, & serio animadvertat,
 „ fore se re ipsa coram Deo, qui irri-
 „ deri non potest, reum gravis ad-
 „ versus prædictam nostram Constitu-
 „ tionem inobedienciæ latisque in ea
 „ pœnis obnoxium, si prædictæ inta-
 „ miæ, aut scandali pericula sibi ul-
 „ tro ipsi confingat, ubi non sunt.
 „ Immò intelligat, teneri se graviter
 „ hujusmodi pericula quantum in se
 „ erit, antevertere, vel remove-
 „ re opportunis adhibitis medijs, unde
 „ fiat, ut alteri cuivis Sacerdoti locus
 „ pateat illius Confessionis absque
 „ ullius infamia, vel scandalo audien-
 „ dæ. Ita enim ipsum teneri vigore
 „ memoratæ nostræ Constitutionis de-
 „ claramus, & nunc quoque ipsi fa-
 „ ciendum esse districte mandamus,
 „ & præcipimus: quod si idem Sa-
 „ cerdos, aut quovis modo sese nulla
 „ gravi necessitate compulsus ingesse-
 „ rit, aut ubi infamiæ, vel scandali
 „ periculum timeretur, sit alterius Sa-

„ sacerdotis opera requirenda , si ipse
 „ ad id periculum avertendum con-
 „ grua media adhibere de industria
 „ neglexerit, atque ita personæ in dic-
 „ to crimine complicitis , eoque in ar-
 „ ticulo , ut præfertur , constitutæ Sa-
 „ cramentalem Confessionem excipe-
 „ re , ab eoque crimine absolutionem
 „ largiri , nulla , sicut præmittitur , ne-
 „ cessaria causa cogente præsumpserit,
 „ quamvis hujusmodi absolutio valida
 „ futura sit , dummodo ex parte pœ-
 „ nitentis dispositiones à Christo Do-
 „ mino ad Sacramenti Pœnitentiæ va-
 „ lorem , requisitæ non defuerint : non
 „ intendimus autem pro formidando
 „ mortis articulo eidem Sacerdoti
 „ quantumvis indigno necessariam
 „ jurisdictionem auferre , ne hac ipsa
 „ occasione aliquis pereat ; nihilomi-
 „ nus Sacerdos ipse violatæ accessu
 „ ejusmodi temerario legis pœnas ne-
 „ quaquam effugiet , ac propterea la-
 „ tam in dicta Constitutione nostra
 „ excommunicationem eodemque pla-
 „ ne modo , qui ibidem decernitur,
 „ nobis , & huic Sanctæ Sedi reserva-
 „ tam

5, tam incurrat, pro ut illum eo ipso
 5, incurrere declaramus, volumus, at-
 5, que statuimus. Non obstantibus, &c.
 3, Datum Romæ apud S. Mariam Ma-
 3, jorem sub annulo Piscatoris die 8.
 5, Februarij 1745. Pontificatus nostri
 3, anno quinto. D. Cardinalis Passioneus.
 154 Ne celeritè transeas; pau-
 lisper quiesce. Illa Constitutionis ver-
 ba: *Deficiente tunc quocumque alij Sacer-*
dote, qui Confessarij munus obire possit;
 dubium ingesserunt, an ille alius Sa-
 cerdos deberet esse expositus, vel sal-
 tim approbatus, ut in præsentia Con-
 fessarij complicis posset Confessionem
 complicis excipere, vel Sacerdos sim-
 plex, seu non approbatus id etiam pos-
 set. Ratio dubitandi fortassis fuit, quia
 ly: *qui Confessarij munus obire possit;* vi-
 detur innuere, hujusmodi Sacerdotem
 debere esse saltim approbatum ad Con-
 fessarij munus obeundum. Et certè
 consideratione talium verborum, in
Opusculo Theologico dixi, quod simplex
 Sacerdos in articulo mortis debet Con-
 fessionem complicis alterius excipere,
si Confessarij munus obire possit; id est si

Scienciam, prudentiam, & alia requisita necessaria habeat; sic ejusmodi verba intelligenda esse judicavi; aliter, certum est, quod ad quoslibet pœnitentes, à quibusvis peccatis, & censuris in articulo mortis absolvendum omnis Sacerdos, simplex, hæreticus, Schismaticus, vel etiam degradatus est idoneus, & Confessarij munus obire potens, ut constat ex *Trident. sess. 14. cap. 7.*

155 Rogatus verò SS. D. N. ut circa hoc suam mentem declararet; benignè annuens declarat, quod Sacerdos simplex possit Confessionem excipere; & insupèr, quod Confessarius complex tenetur adhibere opportuna media, ut alteri cuivis Sacerdoti locus pateat illius Confessionis absque ullius infamia, vel scandalo audiendæ. Ita enim ipsum teneri vigore memoratæ Constitutionis declaramus, & nunc quoque ipsi faciendum esse districtè mandamus, & præcipimus.

156 Attentè considera. Ly: deficiente, &c. est limitatio Confessario complici apposita; id est, si alius Sacer-

cerdos, etiam simplex, adsit, is Confessionem excipiat; si vero quicumque alius Sacerdos deficiat, Confessarius excipiat complicitis sui Confessionem. Videtur autem, quod absque ullo propriæ significationis præjudicio hujusmodi limitationis, poterat Confessarius complex merè passivè se habere circa deficientiam, vel non deficientiam alterius cujusvis Sacerdotis; id est, quod solum tenebatur servare, ut si alius Sacerdos adsit, is absolvat; si vero deficiat, absolvat Confessarius complex; Immo hoc ipsum posse, si ex eo, quod Sacerdos simplex absolvat, periculum infamiæ, vel scandalî exoriturum timeatur; tunc enim etsi alius Sacerdos phisicè adsit, moraliter tamen deficere dicitur. Sic prædictam limitationem antehàc intelligere poteramus.

157 Jam verò minimè sic; nam ipse Legislatores illam ita declarat. *Immo intelligat (Confessarius complex) teneri se gravitèr, hujusmodi pericula, quantum in se erit, antevertere, vel removere opportunis adhibitis medijs, unde*

fiat, ut alteri cuivis Sacerdoti locus pateat
 illius Confessionis absque ullius infamia,
 vel scandalo audiendæ. Ita enim ipsum te-
 neri vigore memoratæ Constitutionis decla-
 ramus. Patet igitur, quod Confessa-
 rius complex, si oportune potest à
 populo discedere ad huiusmodi peri-
 cula antevertenda, sicque antevertis,
 Sacerdos simplex Confessionem exci-
 piat, ad hoc tenetur. Item si oppor-
 tune potest alium adducere Sacerdo-
 tem, cautèque disponere, ut huic lo-
 cus pateat illius Confessionis absque
 ullius infamia, vel scandalo audiendæ,
 ad hoc est obligatus. Id autem non est
 tantum prohibere Confessario compli-
 cî, ne Confessionem excipiat, dum
 alius quicumque Sacerdos non deficit;
 vel permittere, ut circa illius defi-
 cientiam merè passive se habeat; sed
 districtè præcipere, ut iuxta occur-
 rentes circumstantias medijs opportu-
 nis provideat, ne deficiat alius qui-
 cumque Sacerdos, qui Confessionem
 audiat. Ad hoc ipsum tenetur Confes-
 sarius complex extra mortis articulum,
 uti sup. num. 140. dictum est; tunc-
 que

etiam à peccato carnalis copulæ consummataæ , quam Confessarius cum fœmina sibi ignota v. gr. Matrili , aut alio loco peregrinus commisit , ipsum Confessarium posse hujusmodi fœminam à tali copulæ peccato absolvere , etiam si Sacerdos Confessionis tempore noscat , ipsam esse , cum qua antea peccavit , affirmet. Dico autem ego , quod vigor Constitutionis apud alios gravitèr languet : apud istum vero ad mortis limen pervenit.

160 Nota quod omnia fundamenta partis contrariæ æquè militant adversus unam , ac adversus aliam Constitutionis partem ; quoad hanc verò retusa jam sunt per authenticam Declarationem ; per ipsamque retundi possunt quoad aliam , ut considerandi patebit ; dicta sufficiant , nam amplius morari non licet.

§. II.

PROBATUR CONCLUSIO
ex secundo capite.

161 **D**ato gratis, minimè autem concessio, quod pars, asserens Constitutione hac non prohiberi absolutionem complicitis in peccato turpi non consummato, aliquam haberet probabilitatem, adhuc sustineri non potest; nam practicè est improbabilis, non solum quia ejus probabilitas, si quam haberet, est tenuis, proindeque ipsius praxis damnata in Decreto *Innocent. XI.* sed etiam quia conditio, seu qualitas materix communem probabilitatem exposcit; hoc est ratione Sacramenti.

162 Pro quo valde notandum est, quod usus opinionis probabilis, seu probabilitas opinionis, diversa est in ordine ad honestatem operationis, ac in ordine ad administrationem, & susceptionem Sacramentorum. Ad honestè operandum, juxta plures Auctores,

res,

res, sufficit opinio verè probabilis, nec tenemur sequi probabiliorem. Alij plures econtra propugnant, in conspectu opinionis probabilioris non licere sequi minus probabilem, quamvis sit verè, & certò talis. Celeberrima est controversia hæc, quoad præsens verò parum interest.

163 In ordine ad Sacramentorum administrationem, in primis damnatum est ab *Innoc. XI.* sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti, relicta tutiore, *propos. 1.* Plures Authores tuentur, in prædicta propositione damnari sequelam opinionis probabilis, relicta tutiore etiam in Sacramentis recipiendis. *Potesta, tom. 1. part. 1. cap. 11. num. 85.* citans *Cardenas, La-Croix, lib. 6. part. 1. num. 105.* cit. *Gormaz, d. 146. num. 29.* & ait: *alijque nunc communiter contra Vasq.* ex damnatione hujusmodi propositionis probat *Joann. Chryf. Scarfo, Strom. 22.* antehac fuisse illicitam, & invalidam Confessionem factam confessario complici in peccato turpi. Sed ego neque in damnatione ista, neque in opinione relata sisto; nam

nam ad majorem amplitudinem ten-
do.

164 In administratione Sacramen-
torum communiter distinguunt Au-
thores ea, quæ ex Divina Institutione
ad valorem Sacramentorum requirun-
tur; & alia, quæ ex Divina Institutio-
ne non sunt requisita; proptereaque
ista possunt ab Ecclesia suppleri, non
vero illa. Materia enim, forma, & in-
tentio, quas Christus Dominus Sacra-
mentorum Author ad illorum valorem
instituit, ita necessaria sunt, ut nulla
probabilitate, neque ab Ecclesiæ po-
testate suppleri valeant. Quoad juris-
dictionem in Ministro Sacramenti Pœ-
nitentiæ necessario requisitam, est no-
tandum, quod de jure divino est, quod
nullus Sacerdos possit valide absolvere,
nisi jurisdictionem habeat; de jure ta-
men Ecclesiastico est, Sacerdotibus ju-
risdictionem conferre, ampliare, limi-
tare, vel datam auferre.

165 Hinc inquirunt Theologi; an
in casu, quo Confessarius dubitat, vel
tantum probabiliter putat, se habere
jurisdictionem in pœnitentem, vel in
eius

eius peccatum , ipsi liceat absolvere?
 Si jurisdictio delegata sit merè dubia,
 certum est , neminem , nisi in casu
 magnæ necessitatis , posse ea uti, tunc-
 que , deficiente Sacerdote , certò ju-
 risdictionem habente , debet absolutio
 sub conditione impendi. Salmanticens.
tom. 1. tract. 4. cap. 11. part. 5. num. 72.
 & ap. ipsum Suarez , Lugus , Conin-
 chus, & alij *passim*. Quando autem ju-
 risdictio est probabilis , seu sub opi-
 nionum probabilitate est, an Confessa-
 rius habeat jurisdictionem ad Sacra-
 mentum Pœnitentiæ ministrandum,
 tenet Vviganct. *tract. 13. ex. 5. n. 43.*
 quod non solum in necessitate extre-
 ma , sed etiam gravi validè absolvit
 Sacerdos cum jurisdictione tantum
 probabili ; id est , quam probabiliter,
 putat se habere , licet revera non ha-
 beat. Extra casum necessitatis deter-
 minat oppositum , quia in sola neces-
 sitate Ecclesia supplet jurisdictionem.
 Idem sentiunt Nugnus , Peregrinus,
 Salas , & alij apud Salmantic. ubi sup.
num. 73. Horum opinio absdubio op-
 ponitur parti asserenti , Confessarium
 posse

posse absolvere complicem suum in peccato turpi inconsummato, quod, tantum probabiliter sustinet, sub Constitutione non comprehendi, ac per consequens jurisdictio ad absolvendum ab illo est probabiliter dubia, qua extra casum extremæ, aut gravis necessitatis uti non debet. Placet opinio, sed aliam ampliorem quæro ut amplius veritas pateat.

165 Communior Theologorum sententia docet, quod tam ex parte Sacerdotis, quam ex parte pœnitentis licet uti jurisdictioe probabili in ministerio Sacramenti Pœnitentiæ. Ita Salmantic. ubi sup. *num.* 74. & ap. ips. Suarez, Sanchez, Bonacina, Granados, Lessius, Malderus, Turrianus, Lugus, Martinez, Villalobos, Reginaldus, & plures alij. Item Potesta, *rom.* 1. *part.* 4. *cap.* 5. à *num.* 3279. cit. Verreceli, Filliuc. Castropal. Diana, & *quam plur. al.* La-Croix, *lib.* 6. *part.* 2. *num.* 1572. & in eod. *lib.* *part.* 1. *num.* 117 ubi ait, *communissima sententia est.*

167 Ecce opinio, qua fidit reflexio,

xio, num. 20. pro contraria parte proposita. Videamus autem an ipsi faveat, vel potius officiat. Salmantic. num. 74. cit. ita ait: *Concedendum tamen cum communiori sententia est, licere tam ex parte Confessarij, quàm ex parte pœnitentis in hoc ministerio uti jurisdictione communiter existimata probabili, relicta parte aliqui certa, & rata; quamvis de consilio melius esset hanc eligere. Ita Suarez, &c. Resolutionem hanc probat, num. 75. his verbis. Probatur autem hæc communior sententia: quia revera nulli periculo exponitur Sacramentum: tum, quia eo ipso, quod de jurisdictione sit opinio communiter existimata probabilis (& non solum privato aliquo sensu, & errore) datur publicus, & communis error, & facta ex tali errore communi sunt valida, etiam si opinio illa probabilis revera sit falsa: quia jurisdictione tacite confertur, & defectus suppletur ab Ecclesia. Ita Salmantic. cum omnibus, quos pro se cit.*

168 Opinio verò affirmans, Confessarium habere jurisdictionem ad absolvendum complicem in peccato turpi inconsummato, nondum in lucem pro-

prodiit ; minimè ergo potest dici *communiter existimata probabilis* ; consequenterque de tali asserto non datur error publicus , & communis , sed solùm privatus. Unde per illa verba : *Et non solum privato aliquo sensu , Et errore , jugulatur , & excluditur tanquam inficiens ad hoc , ut Ecclesia suppleat jurisdictionem , quando cum hujusmodi sensu , vel errore Confessarius absolvit.*

169 Subdit Salmantic. num. 76. *Ex his inferitur , eum qui sequitur opinionem probabilem Doctorum asserentium , in aliquo casu Confessarium habere jurisdictionem absolvendi à reservatis , seu privilegium , quod habebat ad absolvendum , nondum esse revocatum , validè absolvere propter dicta , etiamsi re ipsa jurisdictio alioquin cessasset. Ex quibus constat , quod doctrina adducta venit ad rem ; nam sicut reservatio jurisdictionem aufert , ita etiam (servata disparitate) præsens Constitutio.*

170 Arridet Potesta, tom. 1. part. 4. cap. 5. num. 3279. ubi quæstionem excitans , ait. *Quid in hac re dicendum sit,*

& ego sentiam, satis liquet ex dictis à
 num. 82. ad 100. ibi autem num. 85.
 dicit. In Sacramentis, tam administran-
 dis, quam recipiendis, extra casum ne-
 cessitatis, non licet sequi opinionem pro-
 babilem minus tutam relicta tutiori, quoad
 jurisdictionem ministri; nisi opinioni pro-
 babili addatur circumstantia, quæ reddat
 jurisdictionem moraliter certam. Ratio pri-
 mæ partis est; quia jurisdictio spectat ad
 valorem Sacramenti, ita ut sine ea non mi-
 nus frustraretur Sacramentum, quam sine
 materia, forma, aut intentione. Ratio se-
 cunda: quia tunc non sumus in linea puræ
 opinionis probabilis, sed in linea doctrinæ
 certæ. Talis circumstantia adest, si senten-
 tiæ minus tuta accedat determinatio Eccle-
 siæ, decisio Sacrorum Canonum, consue-
 tudo, communis sensus Theologorum, &
 Patrum. Ita per. num. 85. 86. 87. &
 88. Subsumo nunc.

171 Sed nulla ex his circumstan-
 tijs accedit opinioni afferenti, Con-
 fessarium habere jurisdictionem ad ab-
 solvendum suum complicem in pec-
 cato turpi inconsummato: ergo non
 licet hujusmodi opinionem sequi: pec-
 cant-

cantque , tam Minister ; quam pœnitens, qui extra casum necessitatis illam sequuntur. Videatur à num. 3279. ubi latiùs , & uberiùs hoc probat. Conseq. legitimè infertur : min. verò est innegabilis. Audiatur autem prælaudatus Author , num. 3284. Certum tamen omninò est , quod Ecclesia non suppleat , seu det jurisdictionem Confessario absolventi ex opinione tenuitèr probabili , ut constat ex dictis à num. 53. ubi ait : *Talis est opinio , quam unus , vel alter docet , & non habet rationem intrinsecam ; vel si habet , non est firma , sed levis. Ecce quod Potesta docet , & plures alij.*

172 Eandem quæstionem excitat La-Croix , tom. 2. lib. 6. part. 2. num. 1572. ubi sic resolvit. *In tali mera probabilitate non est Confessario licitum absolvere , nisi aliunde accedat certitudo præctica , uti constat ex prop. 1. ab Innoc. XI. damnata , quia hic agitur de valore Sacramenti , quod sic exponeretur periculo nullitatis , uti explicatum est in lib. 6. part. 1. à num. 104. Et multo minus licitum erit absolvere , si jurisdictio sit mere dubia absque positiva probabilitate , nisi in utroque*

casu excuset necessitas proximi, in qua dari debet absolutio sub conditione. Et num. 1572. subjungit. Quando jurisdictio est verè probabilis, plures possunt accedere cause, quæ reddant illam practicè certam, & inter eas causas sunt. 1. necessitas proximi, uti jam insinuatum est. 2. suppletio Ecclesiæ in errore communi, vel etiam in casu practicæ probabilis æquivalentis errori communi. 3. si alias administratio, vel susceptio Sacramenti Pœnitentiæ fieret nimis difficilis, vel odiosa fidelibus, quæ omnia fuse explicata sunt, lib. 6. part. 1. à num. 110.

173 Ibi num. 118. ait. *Ad hoc, ut prudenter judicari possit Ecclesiam supplere, aut dispensare, quando est ejusmodi opinio probabilis, præter potestatem supplendi, aut dispensandi, videntur requiri sequentes conditiones. 1. ut opinio dicens adesse potestatem, vel abesse impedimentum sit certò, & absolutè probabilis, & velut talis communiter admittatur à viris sapientibus, uti notat Cardenas, num. 153. & 154. quia alias prudenter præsumi non poterit, quod Ecclesiæ sciat illius praxim, vel consuetudinem, ideoque velit supplere,*
aut

aut dispensare, si forte sit falsa. Unde si opinio sit tantum tenuiter probabilis, Ecclesia non supplet, quia opinio tenuiter probabilis non est prudens, nec absolute probabilis. Et idem est, si sit tantum dubie probabilis. Si autem sit tantum probabiliter probabilis, non est certum, quod Ecclesia suppleat: Ergo est illicitum secundum eam operari, quia Sacramentum exponeretur periculo nullitatis. Hæc communissima sententia est, ait num. 117. Videatur.

174 Nunc sic. Opinio dicens; Confessarium habere jurisdictionem ad absolvendum suum complicem in peccato turpi inconsummato, non est certò, & absolute probabilis, neque ut talis à viris sapientibus communiter admitta; hoc enim plusquam certum est: ergo Ecclesia illius praxim nescit: ergo prudenter præsumi non potest, quod velit supplere, si forte falsa sit.

175 Attamen ne parci videamur; hujusmodi opinioni, quæ nondum lucem vidit, gratis, & liberaliter qualitatem probabiliter probabilis demus; subsumo; sed adhuc non est certum, quod

Ecclesia suppleat : ergo est illicitum secundum eam operari , quia Sacramentum exponeretur periculo nullitatis. Min. & conseq. sunt La-Croix cum sententia communissima ; & hoc ipsum est quod in hac parte probare promisi.

176 Hæc multum notare debent Confessarij , & maximè dum alijs consulitur ; non enim de honestate actionum , & de his , quæ ad Sacramentorum valorem pertinent , pari passu opinari licet uti videre est in Autoribus allegatis , & alijs plurimis. Dum enim de valore Sacramenti Pœnitentiæ agitur , valde attendere debemus , tum illud S. Aug. *lib. de Baptismo contra Donat. Graviter peccatur in rebus ad salutem animæ pertinentibus , vel eo solo , quod certis incerta præponantur. Certis saltim moralitèr , juxta dicta. Tum illud S. Thom. quodlibet. 3. art. 10. in Corp. In his , quæ pertinent ad fidem , & bonos mores , nullus excusatur si sequatur erroneam opinionem alicujus magistri , in talibus enim ignorantia non excusat. Tum illud Doctor. Subtil. in 4. dist. 3. quest. 2. S. Terrio de forma vers. circa istum ubi ait:*

añt : Si possibilitas adest , via tutissima est eligenda. Si non adest possibilitas , via tutissima proxima est tenenda. His omnibus subscribens.

§. III.

R E S O L U T I O.

177 **D**ico 1. Non licet Confessario absolvere suum complicem in peccato turpi consummato contra sextum Decalogi præceptum commisso.

2. Neque etiam in quolibet peccato turpi inconsummato externo gravi certo.

3. Neque in peccato turpi externo , de quo pœnitens dubitat , an grave , aut leve sit , vel ob parvitatem materiæ , vel ob defectum pleni consensus , advertentiæ , aut deliberationis. Quia sub tali dubio tenetur pœnitens, hujusmodi peccatum confiteri. Idem intelligitur , quando datur dubium Confessionis.

4. Neque quando in tactu, osculo, amplexu, &c. Confessarius certò gravitèr contra castitatem peccavit; dubitat verò, an complex peccavit graviter; vel an tantùm levitèr. Idem dicitur, quando uterque dubitat.

5. Non licet pœnitenti confiteri Confessario, cum quo habuit osculum, tactum, turpiloquium, &c. in quo pœnitens mortalitèr peccavit certò; dubitat autem an Confessarius peccavit mortalitèr, vel an solum venialitèr.

6. Neque, quando quodlibet ex prædictis est tantum indirectè remissum, debetque clavibus Ecclesiæ directè subjectari; ratio est, quia Confessarius complex caret jurisdictione ad absolvendum ab ejusmodi peccatis.

178. Nota quod in casu gravis necessitatis potest Confessarius (cessante tamen periculo peccati) absolvere complicem suum à quolibet peccato turpi, debetque pœnitens in tali casu confiteri aliquod peccatum grave, aut leve, præter id, quod cum Confessario commisit contra sextum præceptum.

tum. Circa hæc vide *Opusculum Theologicum*, ubi latè explicata sunt.

179 Præcedens resolutio satis patet ex dictis præsertim quoad primam, & secundam partem. Quoad 3. 4. & 5. liquet etiam; quia amplexus, tactus, osculum, lascivus aspectus; & , quæ ex libidine procedunt, juxta communio-rem, veriore-que Doctorum sententiam per se sunt peccata mortalia, cum in luxuria non detur parvitas materiæ: ergo in casibus assignatis datur opus externum turpe ex se gravitèr peccaminosum, quod quidem, si certò constaret, cum plena advertentia, & consensu fuisse admis- sum, constaret etiam certò, quod Confessarius caret jurisdictione absol- vendi ab illo: ergo quando de consen- su, vel advertentia dubitatur; dubi- tatur etiam de jurisdictione; tuncque formandum venit hoc prudens judi- cium. Ego in tali opere gravitèr pec- cavi, & dubito an alter gravitèr, aut levitèr peccaverit: si gravitèr pecca- vit, non habet jurisdictionem ad ab- solvendum: ergo si ad confitendum
cum

cum ipso accedo, Sacramentum exponitur periculo nullitatis. Subsumo: sed cum tali periculo non licet accedere: ergo in tali dubio illicitum est confiteri cum Confessario complice. Similiter formatur discursus ex parte Confessarij.

180 Immo, circa dubia, quæ in materia luxuriæ practicè occurrunt, videantur dicta in præcitato *Opusculo num. 95*. Non expedit utique, ut quisque iudicio fretus, forsan ob passionis vehementiam dubia confingens, complici confiteatur, etiam si (suo videri) merus scrupulus, quod habitum fuit, appareat. Patrato igitur quolibet inhonesto, conscientiam remorsus, quicumque sit, minimè spernatus; sed quantum possibile sit, alius quærat medicus, & consortium illius, qui lupus rapax fuit, pro viribus fugiatur. Lex quidem lata jam est, quæ secundum Legislatoris mentem, non secundum dubitantis voluntatem, vim habet; qui ergo externum lege prohibitum commisit, lege ligatum se iudicet, nisi necessitas verè adsit. Et si ali-

aliquo tempore , occasionem expectans , Sacramentis se abstinere ; intelligat , mentem Legislatoris eam esse , ut Sacramenta cum fructu ab alio Ministro recipiat ; non à complice , ne fortè is *lapidem pro pane , pro pisce serpentem pro curatione vulnus , pro medicina venenum illi porrigat*. Verba expressa sunt , quapropter nescio , quo jure Constitutio hæc odiosa dici possit , cum Salmanticensis *tom. 3. tract. 11. cap. 4. part. 3. num. 31. in calce dicat: Lex quando primario fertur in beneficium , aut favorem alicujus , est favorabilis*. Et antèa dixit : *Aliquando convenit odia ampliare , & restringere favores , si non sunt primario intenti*. Ob hoc forsitan restringitur facultas absolvendi in articulo mortis Confessario complici in Constitutione concessa , sicut in Declaratione facta vidimus.

§. IV.

C O R O L L A R I U M
notabile.

181 **E**X prædictis clarè infer-
tur, quod si aliquis Con-
fessarius probabilitèr judicans, pecca-
ta turpia non consummata, scilicèt
tactus, osculum, amplexus, turpi-
loquium, &c. in Sanctione hac non
esse comprehensa, ac perconsequens se
habere jurisdictionem ad absolvendum
complicem suum ab ejusmodi pecca-
tis, ipsum, post hujus Constitutionis
promulgationem, etiam si talia pecca-
ta ante promulgationem fuissent com-
missa, ab eis aliquando absolverit,
Ecclesia jurisdictionem non supplevit.

182 An vero hujusmodi Confes-
sio fuerit valida, aut nulla; licita, vel
illicita: ex circumstantiis dignoscetur.
In primis requiritur, ut valida, & lici-
ta sit, quod pœnitens bona fide acces-
serit. Deindè, quod Confessarius ad-
hi-

hibita omni sibi possibili diligentia; v. g. viros doctos, qui veritati studeant, consulendo; vel si hoc non potuit, rem pro capta suo diligentissimè examinando, tanquam omninò certum judicaverit, ita esse; sicque absque dubitatione aliqua, bona fide, non conficta, sed vera, complicem absolvit; talis Confessio, dummodo alia quæcumque peccata certa præter turpia cum Confessario perpetrata simul Confessa sunt, fuit licita, & valida, si alia ad Sacramenti valorem necessaria requisita non defuerint. Ratio est, quia in tali casu ignorantia ex parte utriusque fuit invincibilis. At tamen peccata turpia cum Confessario commissa debent alijs Sacerdoti, jurisdictionem habenti, confiteri, quia tantum indirectè remissa fuerunt in prædicta Confessione.

183 Si autem pœnitens mala fide, aut sub dubio ad confitendum accessit, Confessio fuit sacrilega. Et similiter si Confessarius remissus fuit, tam ad consulendum, quam ad inquirendum; vel sciens, probabilius esse, se
non

non habere jurisdictionem ad absolvendum, ab ejusmodi peccatis; vel quoquo modo cum remorsu, ipsum spernens, aut levitèr deponens, complici absolutionem impertivit, sacrilegè absolvit, (extra casum necessitatis extremæ, aut gravis) & absolutio fuit *nulla, atque irrita omnino, tamquam impertita à Sacerdote, qui jurisdictione, ac facultate ad validè absolvendum necessaria privatus existit, quæ ei per præsentem Constitutionem adempta est.* Talis ergo Confessio debet reiterari cum alio Sacerdote, qui jurisdictionem habeat. An verò Sacerdos complex excommunicationem in Constitutione latam incurrerit, suam conscientiam consulat; nam si ignorantia talis fuit, quæ non excuset, re vera incursum fuit. Ratio est, quia ut ait Doct. Subtilis in 4. dist. 11. quest. 6. *Cum multis sit probabilior pars negativa, non sine peccato aliquis se exponit dubio, sequendo affirmativam minus probabilem.* Tunc enim cum ignorantia vincibili operatur; quod quidem in his, ex quibus valor Sacramentorum pendet, non

licet ; uti jam dictum est. Aliundè praxin hujusmodi opinionis modò nescit Ecclesia , undè prudentèr judicari non potest , quod supplet jurisdictionem.

184 Hinc advertes , magnum discrimen esse , inter opinionem asserentem peccata turpia inconsummata non esse in Sanctione comprehensa , & inter opiniones Authorum , qui reservationes probabiliter ad graviora peccata restringunt. Hæc etenim tanquam probabiles publicè admixtæ jam sunt , & (quod magis) ab Episcopis , & alijs , ad quos hujusmodi reservationes pertinent , sciuntur ; unde hoc ipso , quod tales opiniones permittunt , cum facile impedire possent , prudentèr judicatur , jurisdictionem supplere , si coram Deo dictæ opiniones falsæ sint. Requiritur tamen , quod sint verè probabiles , ut tenent præallegati Doctores.

Hæc , pro re ista scrutanda dixisse , satis sit ; quæ in Gloriam , laudem , & honorem Summæ Deitatis cedant ; & ad animarum lucrum ,
ut

ut peropto , proficiant. Studij mei
 in Civitate Regali die 29. mensis
 Februarij , ann. Domi-
 ni 1748.

*Omnia Correctioni S. Rom. Eccles.
 humillimè subijcio : necnon
 Doctorum censura , &
 emendationi.*

INDEX

ARTICULORUM,
& §§. quæ in hoc Scruti-
nio continentur.

ARTICULUS PRIMUS.

IN quo fundamenta exposi-
tionem restrictivam Conf-
titutionis Apostolicæ ad so-
lum peccatum turpe com-
pletum, v. g. copulam, sua-
dentia proponuntur, num. 1.

§. I. Fundamentum primum.
quia hujusmodi Constitutio
odiosa, & pœnalis est: ibid.

§. II. Fundamentum secun-
dum; ob non expressionem

- specialium peccatorum, n. 7.
- §. III. Fundamentum tertium;
ex paritate aliarum reserva-
tionum, num. 13.
- §. IV. Fundamentum quartum;
ex dubio circa reservatio-
nem, num. 19.
- §. V. Fundamentum quintum;
ex observantia, num. 21.
- §. VI. Fundamentum ultimum;
ex qualitate subjectæ mate-
riæ, num. 25.

ARTICULUS SECUNDUS.

IN quo fundamenta, inter-
pretationem comprehensi-
vam novæ Sanctionis ad om-
nia peccata turpia suaden-
tia,

tia , expenduntur ; simul-
que conteruntur aduersa,

num. 31.

§. I. Clausula Constitutionis
apponitur , num. 32.

§. II. Fundamentum primum;
ex universalitate , & gene-
ralitate verborum, num. 34.

§. III. Fundamentum secun-
dum ; quia inconvenientia,
quæ vitare intendit Consti-
tutio hæc , tam ex peccatis
completis , quàm ex incom-
pletis turpibus oriri possunt,
num. 39.

QUÆSTIUNCULA.

AN præfens Constitutio
extendi valeat ad Con-
fessarium, qui contra alia
præcepta, præter sextum,
peccavit; ita ut non possit
suum complicem in hujus-
modi peccatis absolvere?
num. 74.

Solvitur fundamentum tertium
partis adversæ, ex paritate
aliarum reservationum de-
sumptum, num. 80.

§. IV. Fundamentum tertium;
ex praxi aliarum Diœce-
sium, in quibus hujusmo-
di prohibitio per Synoda-
les

les Constitutiones facta est,
num. 82.

§. V. Quartum fundamentum;
ex eo, quod prohibitio hæc
non est reservatio, num. 90.

§. VI. Ex dictis solvuntur 4.
& 5. & 6. fundamenta pro
parte contraria proposita,
num. 97.

Solvitur quartum fundamen-
tum, num. 98.

Solvitur quintum fundamen-
tum, num. 102.

Solvitur fundamentum ulti-
mum, num. 110.

QVÆSTIUNCULA.

AN deficiente periculo
peccandi tam in Sacer-
dote, quàm in pœnitente
possit licitè, aut validè ex-
cipi Confessio. & complicitis?
num. 117.

ARTICULUS TERTIUS.

IN quo resolvitur, quænam
ex duabus partibus sequi
debeat? num. 141.

§. I. Ponitur Conclusio, ibid.
Probatur ex primo capite, num.
142.

Ponitur Declaratio facta à SS.

D. N. Benedicto XIV. circa

abso-

absolutionem complicitis in
mortis articulo, num. 143.

§. II. Probatur Conclusio ex
secundo capite, num. 161.

§. III. Ponitur Resolutio, n. 177.

§. IV. Corollarium notabile,
num. 181.

FINIS.

apollationem complicita in
moris articulo, num. 183.
S. II. Probatur Conclatio ex
secundo capite, num. 184.
S. III. Ponitur Relatio, n. 177.
S. IV. Gotollanum notabile,
num. 181.

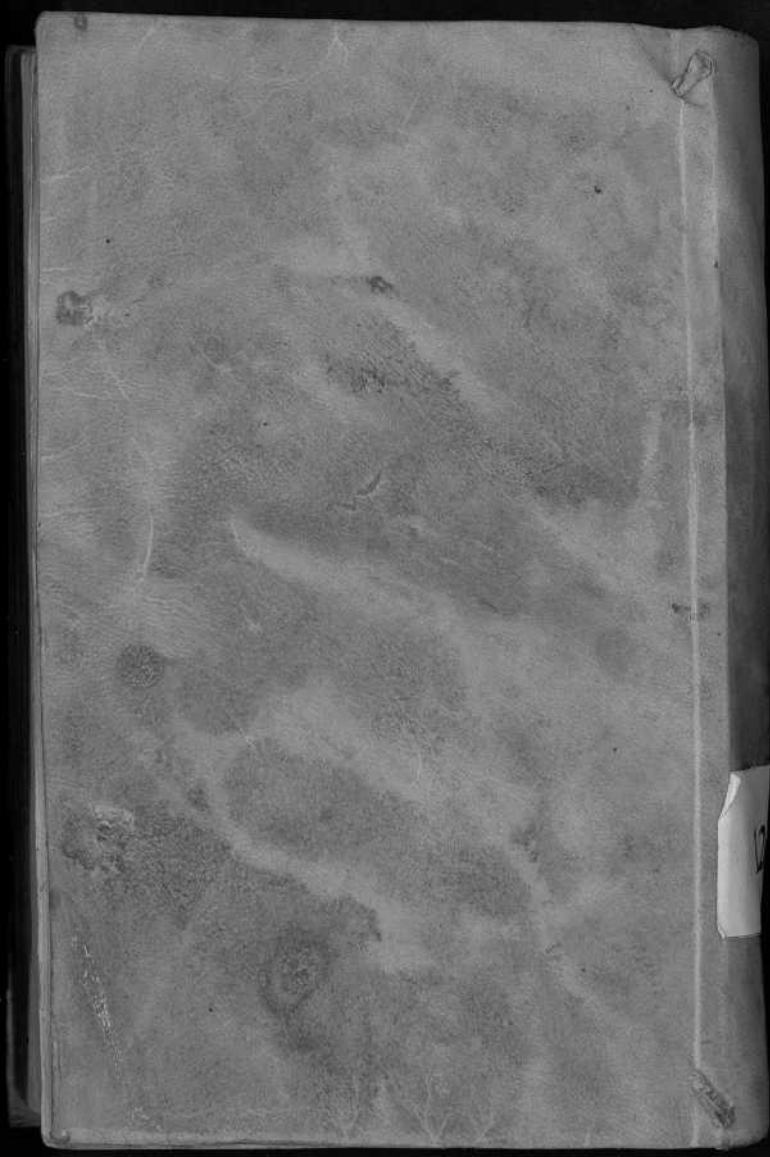
FINIS

126